

2022 YILINDA İLK SAN

ARAŞTIRMA DİZİSİ: 30 / EYLÜL 2023

2022YILINDA
İLKSAN

EBSAM STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

ARAŞTIRMA DİZİSİ: 30 / Eylül 2023

Sahibi : Eğitim-Bir-Sen Adına
Ali YALÇIN
Genel Başkan

Sorumlu Yaşı İşleri Müdürü : Muammer KARAMAN
Genel Başkan Yardımcısı

Yayın Kurulu : Talat YAVUZ
Mesut ÖNER
Abdulaziz AYDIN
Muammer KARAMAN
Ramazan ÇAKIRCI
Ali DENİZ

Grafik Tasarım : Ertan Güldibi

Adres : Zübeyde Hanım Mahallesi
Sebze Bahçeleri Caddesi
No: 86 Kat: 14-15-16
Altındağ-Ankara/TÜRKİYE

Tel : (0312) 231 23 06
Faks : (0312) 230 65 28
Web Sitesi : www.ebs.org.tr
E-posta : ebs@ebs.org.tr

Eğitim-Bir-Sen'in ücretsiz yayınıdır. Para ile satılmaz.

İÇİNDEKİLER

Şekil ve Tablo Listesi	4
Kısaltmalar Listesi	5
1. 2022 Yılında Mali Görünüm: Sandığın Göz Göre Göre Batması	7
2. Kârlılık Oranının Enflasyon Artış Oranının Altında Kalması	10
3. Kârlılık Oranının Üye Aidatları Artış Oranının Altında Kalması	12
4. Dolar Kuru Artışı Karşısında Eriyen Milyarlarca Lira	15
5. BES Fonları Karşısında Yerle Yeksan Olan Sandık	17
6. Yönetim Kurulu Başkanına, Üyesine Ödediği 20 Yıllık İkramiyeden Daha Fazla Aylık Ücret Ödeyen Sandık	18
7. Sandıkta Şeytan Üçgeni: Nepotizm, Kronizm, Patronaj	20
8. KPSS'siz ve İlansız İşe Alımlar	26
9. Devletin Aktüerya Denetiminden 17 yıldır Kaçılması	31
10. Bakanlığın Denetiminden 15 yıldır Kaçılması	34
11. Yönetim Kurulunda Liyakatsizlik ve Ana Statünün İhlali	38
12. Denetleme Kurulunda Liyakatsizlik ve Ana Statünün İhlali	41
13. Hilafihakikat Beyanla İtalya Gezisinden Alınan Yasa Dışı Harcırah	48
14. Menkul ve Gayrimenkullerin Değerinin Düşük Gösterilmesi	53
15. İnsan Kaynakları Yönetiminde Kanunsuzluk ve Aymazlık	59
15.1. Emekli Olmalarına Rağmen Usulsüz Çalıştırılanlar	59
15.2. Ücret Yönetiminde Gayri Adil Uygulamalar	61
15.3. Tartışmalı Genel Müdür Mintez Şimşek	62
15.4. Eski Genel Müdür Mustafa Çağlayan	62
15.5. Emekli Yardımının Farklı Hesaplanması	63
15.6. Denetlemekle Görevli Olduğu Birimde Yöneticilik Yaptırılan Kontrolör	63
16. Sandık Üyelerine Birikimlerini BES'e Aktarma Hakkı Verilmemesi	64
17. Genel Kurul Başkanlık Divanının Teşekkülü	71
18. Sandığın Heba Edilen 27 Yılı: 1996-2023	73
Sonuç ve Öneriler	79
Kaynakça	86

Şekil ve Tablo Listesi

Şekil 1.	TÜFE Artış Oranı ile Kârlılık Oranının Mukayesesi	10
Şekil 2.	Üye Aidatları Artış Oranının Aktif Kârlılık Oranı ile Mukayesesi	12
Şekil 3.	Son Üç Yılda Emekliye Ayrılanlar	13
Şekil 4.	Sandığın Dolar Kuru Karşısında Eriyen Varlıkları (Milyar TL)	15
Şekil 5.	BES Fonları ile İLKSAN Aktif Kârlılık Oranlarının Mukayesesi	17
Şekil 6.	Pendik Arsalarının Bilançolardaki Düşük Değeri (Bin TL)	55
Şekil 7.	Didim Arsasının Bilançolardaki Anormal Değeri (Bin TL)	56
Şekil 8.	Burhaniye Arsasının Bilançolardaki Düzmece Değeri (TL)	57
Şekil 9.	Arazi ve Arsalara Gerçek Dışı Değer Biçilmesi (Milyon TL)	58
Şekil 10.	2022 Yılında BES'te En Kârlı ilk 10 Fon ve Getiri Oranları (%)	66
Tablo 1.	İLKSAN'daki Zararın Kanıtı Niteliğindeki Göstergeler	8
Tablo 2.	İLKSAN Yönetim ve Denetleme Kurulu Üyelerinin Maaşları	18
Tablo 3.	İLKSAN'da Akraba Kayırmacılığı (Nepotizm) Örnekleri	24
Tablo 4.	İLKSAN'da KPSS'siz ve Duyurusuz İşe Alınan Personel	28
Tablo 5.	İLKSAN'ın Kamu Kurumu Olduğuna İlişkin Yargı Kararları	29
Tablo 6.	İLKSAN Yönetim Kurulu Üyelerinin İhtisas Alanları	40
Tablo 7.	İLKSAN Denetleme Kurulu Üyelerinin İhtisas Alanları	43
Tablo 8.	İLKSAN'da Gayrimenkullere Düzmece Değer Biçilmesi	54
Tablo 9.	İLKSAN'da Kanunsuz Çalıştırılan Emekli Personel	60
Tablo 10.	İLKSAN'ın Dezanavtajlarına Karşın BES'in Avantajları	67

Kısaltmalar Listesi

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
BEFAS	Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu
BES	Bireysel Emeklilik Sistemi
BM	Birleşmiş Milletler
EGM	Emeklilik Gözetim Merkezi A.Ş.
EĞİTİM-BİR-SEN	Eğitimciler Birliği Sendikası
İLKSAN	İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı
İSKİ	İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KPSS	Kamu Personeli Seçme Sınavı
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
OYAK	Ordu Yardımlaşma Kurumu
POLSAN	Polis Bakım ve Yardım Sandığı
SEDDK	Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TAKASBANK	İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	Türk Ceza Kanunu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TEFAS	Türkiye Elektronik Fon Alım Satım Platformu
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRK EĞİTİM-SEN	Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası
VHKİ	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

1. 2022 Yılında Mali Görünüm: Sandığın Göz Göre Göre Batması

İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığının (İLKSAN) 2022 Yılı Faaliyet Raporu'nda yer alan verilere göre Sandığın toplamda 3,7 milyar TL'lik (3.696.356.595,48) aktif varlığı bulunmaktadır. Kurumun 2022 yılı net kârının ise 848 milyon TL (848.829.072,61) olduğu duyurulmuştur. Sandığın Yönetim Kurulu Başkanı her faaliyet raporunda söylediği cümleyi 2022 yılı için de sarf etmiştir: “2022 yılı içerisinde gerçekleştirmiş olduğumuz *başarılı* çalışmalarımıza katkılarından dolayı şahsım ve yönetim kurulu üyelerimiz adına ...” demek suretiyle İLKSAN'ı “Başarılı” ilan etmiştir.¹

---

1 İLKSAN, 2022 Faaliyet Raporu, 9. Dönem 2. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 9-10 Eylül 2023, s. 11, 29-31.

Tablo 1. İLKSAN'daki Zararın Kanıtı Niteliğindeki Göstergeler

2022 Yılı Mali Tablolarına Göre İLKSAN'ın Mutlak Anlamda Zarar Ettiğinin Göstergesi Niteliğindeki Veriler		
Sıra No	Gösterge	Açıklama
ZARAR 1	TÜFE	İLKSAN'ın 2022 yılı mali tablolarına göre aktif kârlılık oranı; yıllık enflasyon oranının (TÜFE oranı) altında kalmaktadır. 2020 ve 2021 yıllarında durum bundan farksızdır. (bk. Şekil 1)
ZARAR 2	Üye Aidatları	İLKSAN'ın 2022 yılı mali tablolarına göre aktif kârlılık oranı; üye aidatlarındaki yıllık artış oranlarının altında kalmaktadır. 2020 ve 2021 yıllarında durum bundan farksızdır. (bk. Şekil 2 ve 3)
ZARAR 3	Dolar Kuru	İLKSAN'ın 2022 yılı mali tablolarına göre aktif kârlılık oranı; dolar kuru (ABD doları) artış oranının çok altında kalmaktadır. 2020 ve 2021 yıllarında durum bundan farksızdır. Türk lirası karşısında doların son üç yılda %152'lik değer kazanması neticesinde bu dönemde Sandığın varlıklarında yaşanan erime ve değer kaybı milyarlarca TL'ye ulaşmaktadır. (bk. Şekil 4)
ZARAR 4	BES	İLKSAN'ın 2022 yılı mali tablolarına göre aktif kârlılık oranı; Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) fonları getiri oranlarının çok altında kalmaktadır. 2020 ve 2021 yıllarında durum bundan farksızdır. Türkiye Elektronik Fon Alım Satım Platformu (TEFAS) kayıtlarına göre 2022 yılında en çok kazandıran ilk 50 BES fonunun yıllık getiri oranı ortalaması %204,8'dir. (bk. Şekil 5)

Aşağıdaki bölümlerde sunulan verilerin bizlere sunduğu gerçek, yönetim kurulu başkanının “Biz başarılıyız” yönündeki iddiasının içi boş, asılsız ve uydurma olduğu yönündedir. 2020'de 2,2; 2021'de 2,5 ve 2022'de 3,7 milyar TL'lik aktif büyüklüğe sahip olan Sandığın yıllar itibarıyla sınırlı bir varlık artışı yaşadığı görülse de bu enflasyon kaynaklı nominal bir artıştır ve reel olmaktan uzaktır. Sandık, Tablo 1'de özetlenen ve aşağıda detaylı olarak ele alınan dört ayrı göstergenin sunduğu verilere göre 2020, 2021 ve 2022 yıllarında mutlak anlamda zarara uğratılmıştır.

İLKSAN, kayyım yönetiminden bugünün mevcut yönetimine devredildiği 1996'dan günümüze sürekli zarar eden, üyelerden her ay zorla kesilen ve yıllık yarım milyar TL'yi aşan (555.899.210,70 TL)² devasa bir kaynağı beceriksizce heba etmektedir.

² İLKSAN, 2022 Faaliyet Raporu, s. 39

Buna rağmen Sandık yönetimi, gerçekleri itiraf etmeye, doğrularla yüzleşmeye yanaşmamaktadır. Bunun tek ve ilk istisnası 27 Ocak 2022 tarihinde Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığı Uzaktan Eğitim Kapısı Platformu'nda yayımlanan "Kanunla Kurulan Munzam Sosyal Güvenlik Kurumları Hakkında Genel Bilgi" isimli eğitim videosu olmuştur. Sunumu yapan İLKSAN Genel Müdürü Mintez ŞİMŞEK'in konuyla ilgili ifadeleri aşağıda sunulmuştur:³

Bugün dünya genelinde hizmet veren sosyal güvenlik kurumlarının hemen hemen tamamının ilk sorunu aktüeryal denge hesabının negatif pozisyonda olması sorunudur. Çoğunlukla devletler tarafından sübvansede edilmek suretiyle telafi edilen bu *aktüeryal açıklar* bütçe imkânları elvermediği takdirde hizmetlerin kısıtlanması ile yararlanıcıların ve hizmet kapsamının daraltılması yolu ile dengeye getirilmeye çalışılmaktadır.

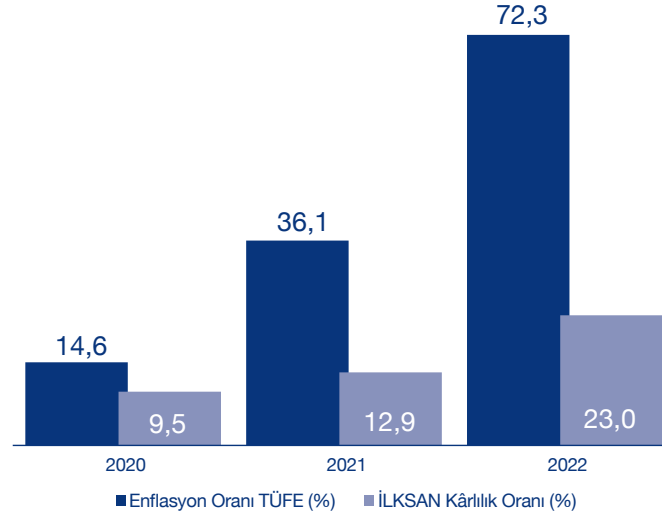
İLKSAN Genel Müdürünün çok dolaylı da olsa bütçe açığından ve negatif aktüeryal denge hesabından bahsetmiş olmasını olumlu bir gelişme olarak görmek gerekmektedir. Çünkü 1996-2023 yılları arasında herhangi bir "İLKSAN Faaliyet Raporu"nda, herhangi bir "İLKSAN Öğretmen Bülteni"nde bu kavramlara yer verilmemiştir. İLKSAN yönetim kurulu başkanlarından biri de Sandığın negatif aktüeryal dengesi veya bütçe açığı gibi sözleri dile getirmiş değildir. Aksine toz pembe tablolarla "İLKSAN çağ atladı" yalanlarıyla 291 binden fazla üye ve eğitim kamuoyu, profesyonel yöntemlerle dezenformasyona maruz bırakılmıştır.⁴

3 Mintez Şimşek, Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi, "Uzaktan Eğitim Kapısı, Kanunla Kurulan Munzam Sosyal Güvenlik Kurumları Hakkında Genel Bilgi", 27.01.2022. <https://uzaktanegitimkapisi.cbiko.gov.tr/Egitimler/Detay?Uniq=73392472-67a9-4bce-b7d6-7375ef40a235>

4 Ordu Yeni Haber, "İLKSAN, Dünden Dersini Çok İyi Aldı", 16 Eylül 2017, <https://www.orduyenihaber.com/k1-guncel/h7299-seyhoglu-ilksan-dunden-dersini-cok-iyi-aldi.html>

2. Kârlılık Oranının Enflasyon Artış Oranının Altında Kalması

İLKSAN kârlılık oranlarının Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) yayımlamış olduğu yıllık Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) verileri ile karşılaştırıldığında Sandık için zarar ve düşüş ortaya çıkmaktadır. TÜFE 2020'de %14,6; 2021'de %36,1 ve 2022'de %72,3 olarak gerçekleşmiştir. Sandığın aktif kârlılık oranları ise 2020'de %9,5; 2021'de %12,9 ve 2022'de %23 şeklinde mali tablolara yansımıştır. İLKSAN; 2020, 2021 ve 2022 yıllarında enflasyon oranlarının altında kalan aktif kârlılık oranlarıyla zarar etmiştir. 2022 yılında bir önceki yıla göre emekli yardımı yapılan üye sayısında %66'lık düşüş yaşanmasına ve üye aidat gelirlerinde %68 oranında artış olmasına rağmen 2022 yılındaki zarar; tüm zamanların rekorunu kırarak 291 bin Sandık üyesinin birikimi; yüksek enflasyon oranı, döviz kurlarındaki yüksek artış ve Türk lirasında yaşanan büyük değer kaybı karşısında güneşe tutulan buz misali erimiştir.

Şekil 1. TÜFE Artış Oranı ile Kârlılık Oranının Mukayesesi

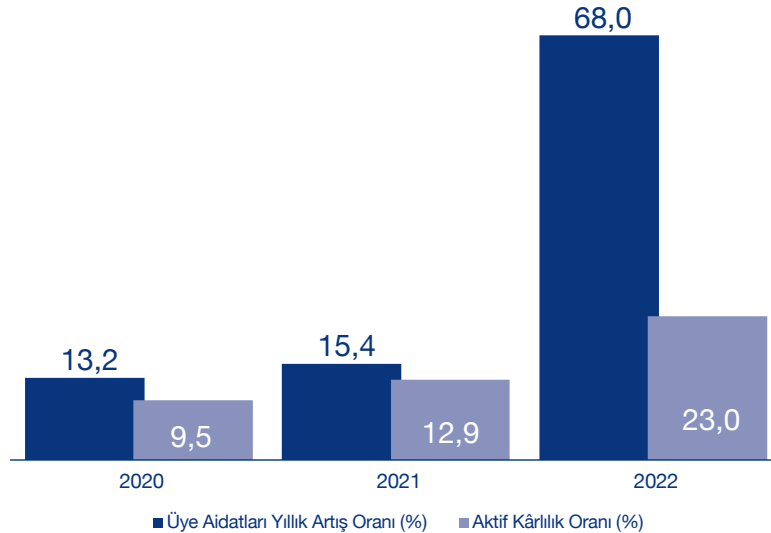
Raporda sıklıkla başvuru alan aktif kârlılık kavramını açıklamakta yarar vardır. Aktif kârlılık, iktisadi bir kuruluşun toplam varlıklarına göre ne kadar kârlı olduğunu ortaya koyan bir göstergedir. Kurumun verimli yönetilip yönetilmediği ve varlıklarını kazanç elde etmek için nasıl kullandığı konularında muhataplara fikir vermektedir. Aktif kârlılık yüzdesi, işletmenin yıllık kazançlarının toplam varlıklarına bölünmesiyle hesaplanır (*Aktif Kârlılık Oranı = Net Dönem Kârı/Aktif Toplamı*). Buna yatırım getirisi de denilmektedir. Bu hesaplamanın sonunda çıkan oran (%) ne kadar büyükse işletmelerin kâr etme konusunda o kadar başarılı oldukları düşünülür. Aktif kârlılık karşılaştırmalı bir ölçüt olarak kullanırken bir işletmenin önceki aktif kârlılık oranları ile karşılaştırmak en iyisidir. Aktif kârlılık rakamları, yatırımcılara, yatırım yapması gereken parayı şirketin net gelir haline dönüştürmesinin ne düzeyde etkili olduğuna dair bir fikir verir. Aktif kârlılık oranı ne kadar yüksek olursa, şirket daha az yatırımla daha fazla para kazanır.⁵

---

5 Bloomberght, *Aktif Kârlılık Nasıl Hesaplanır? Ne Anlama Gelir?* 15 Ağustos 2017. <https://businessht.bloomberght.com/piyasalar/haber/1583151-aktif-krilik-nedir>

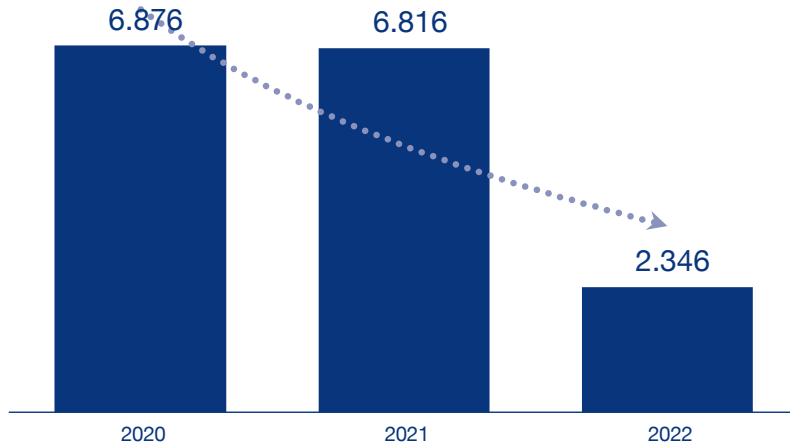
3. Kârlılık Oranının Üye Aidatları Artış Oranının Altında Kalması

2022 yılında emekli olan üye sayısında yaşanan büyük düşüş ve buna paralel olarak Sandığın en büyük gider kalemi olan emekli yardımlarında azalan giderlere rağmen İLK SAN'ın yıllık aktif kârlılık oranları -her zaman olduğu gibi- üye aidatlarındaki yıllık artış oranlarının altında kalmıştır. İLK SAN'da aktif kârlılık 2020'de %9,5; 2021'de %12,9 ve 2022'de %23 şeklinde mali bilançolara yansımıştır. Üyelerin maaşından her ay otomatik olarak kesilen üye aidatları, aynı zamanda memur maaşlarına yapılan ortalama yıllık zam oranlarına da karşılık gelmektedir. Bu oranlar, 2020'de %13,2; 2021'de %15,4 ve 2022 yılında %68 olarak gerçekleşmiştir. Aktif kârlılık oranları her üç yılda da üye aidatları artış oranlarının altında kalmıştır. İLK SAN, kasasına her yıl artan oranda üye aidatı toplamasını iyi düzeyde başarırken aynı başarıyı, üyelerin birikimlerine birikim katmakta gösterememektedir. Özellikle 2022 yılında 555 milyon TL (555.899.210,70) ile bir önceki yılın üç katı üye aidat geliri Sandığın kasasına girmiştir.

Şekil 2. Üye Aidatları Artış Oranının Aktif Kârlılık Oranı ile Mukayesesi

2022 yılında bir önceki yıla göre emekli yardımı yapılan üye sayısında %66'lık düşüş yaşanmıştır. Buna paralel olarak üye aidat gelirlerinde bir önceki yıla göre %68 oranında artış gerçekleşmiştir. İLKSAN 2021 Faaliyet Raporu'na göre 25 yıldan daha fazla kıdemi olan üye sayısı 47,668'dir. 20-24 yıl arası kıdeme sahip üye sayısı da 48,991 olduğu belirtilmiştir. 20 yıldan fazla kıdeme sahip üye sayısı 96,659 kişidir bu da tüm üyelerin yaklaşık üçte birine karşılık gelmektedir.⁶ 2021 yılı Faaliyet Raporu'na göre 2021'de gerçekleşen ve 6.816 üyeye ödenen emekli yardımı toplamı 303 milyon TL (303.270.419,28) iken, 2022 yılında emekli yardımı "Teklif Edilen Gider" kaleminde 970 milyon TL'ye (969.805.950,08 TL) yükseltilmiştir.⁷ Bunun sebebi Faaliyet Raporu'nda; "3600 ek göstergenin çıkabileceği göz önüne alınarak 15.649 üyeye emekli yardımı (...)" şeklinde izah edilmiştir.

Şekil 3. Son Üç Yılda Emekliye Ayrılanlar

Ancak Türk Ekonomisinde son dönemde yaşanan problemlerin de doğal bir yansıması olarak 2022 yılında emekli olan üye sayısı sadece 2.346'da kalmış ve emekli olan üyelere ödenen emekli yardımı miktarı 970 milyon TL (969.805.950,08) değil sadece 142 milyon TL (141.929.291,45) olarak gerçekleşmiştir. Buna paralel olarak Sandığın 2020-2023 yılları aktif kârlılık oranları ile üye aidatları yıllık artış oranlarının mukayesesinin yapıldığı Şekil 3'te görülebileceği üzere 2022 yılında üye aidatlarındaki artış oranı bir önceki yıla göre, normal şartlarda ortalama %20

⁶ İLKSAN, 2021 Faaliyet Raporu, s. 38, 39

⁷ İLKSAN, 2021 Faaliyet Raporu, s. 114, 117

düzeyinde oluşacakken %68 gibi rekor bir artış yüzdesine ulaşmıştır. Günü kurtarma telaşındaki İLKSAN'nın mali tablolarında rahatlama yaratan bu gelişme, kısa ve orta vadede Sandığın emekli yardımlarını ödeyememe ve kayyım talebi ile sonlanacaktır. Örneğin 2022 yılı faaliyet raporunda, 2023 yılı emekli yardımı için teklif edilen gider kalemi 1,8 milyar TL'dir (1.770.082.844,52). Bu rakam, 2022'de gerçekleşen 142 milyon TL'nin 12 katına karşılık gelmektedir.⁸

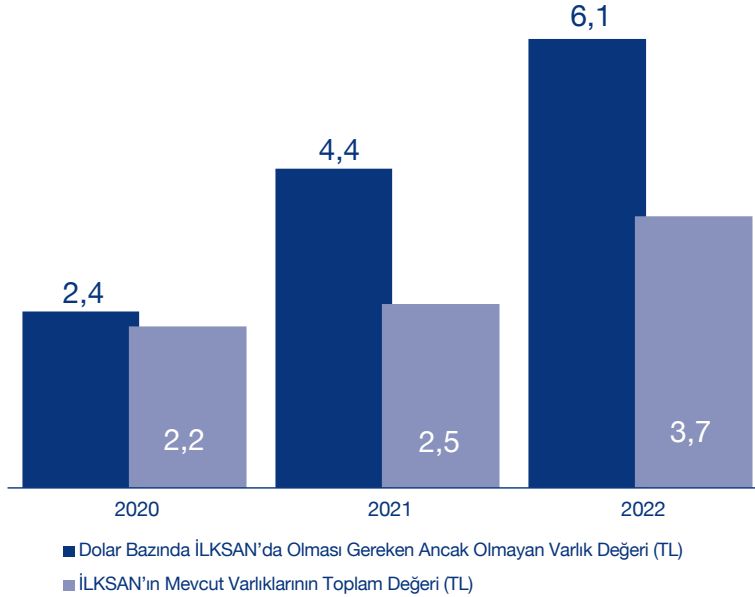
---

8 İLKSAN, 2022 Faaliyet Raporu, s. 121

4. Dolar Kuru Artışı Karşısında Eriyen Milyarlarca Lira

Türk ekonomisinde ciddi bir gayriresmî dolarizasyon süreci yaşanmaktadır. Dolarizasyon paranın değer saklama, hesap birimi ve ödeme aracı olma gibi temel işlevlerini yerine getirmek üzere, yabancı paranın yerli paranın yerini almasıdır.⁹ İLK SAN'ı yönetenler TL'de yaşanan değer kaybını adeta görmezden gelerek özellikle 2020 yılından 2023 yılına kadar geçen süre zarfında Sandık varlıklarının dolar kuru karşısında erimesine göz yummuşlardır. 2020 yılında 2,2 milyar TL olan varlıkların 31.12.2022 itibarıyla 3,7 milyar TL'ye ulaştığı İLK SAN faaliyet raporlarında beyan edilmiştir. Ancak 2020'de 1 Dolar **7,41** TL iken 2021'de **13,32** TL, 2022'de **18,69** TL'ye ulaşarak dolar TL karşısında %152'lik değer kazanmış aynı zamanda Türk lirası da aynı oranda değer kaybına uğramıştır.

Şekil 4. Sandığın Dolar Kuru Karşısında Eriyen Varlıkları (Milyar TL)

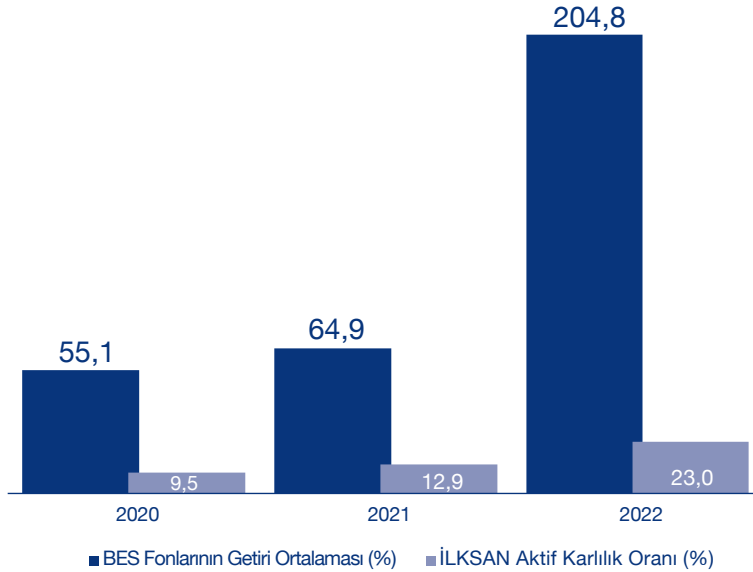
9 Aysun Özen, *Dolarizasyon Olgusu: Teorik Bir İnceleme ve Türkiye Örneği*, Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi, 2018, 3(1), s. 104

İLK SAN varlıklarının ABD doları karşısında yaşadığı erimenin vahameti Merkez Bankası dolar kuru üzerinden Şekil 4'te gösterilmiştir.¹⁰ Sandığın 31.12.2019 tarihi itibarıyla 1,9 milyar TL'si (1.942.791.873,46) bulunmaktadır ve bunun o tarihteki dolar kuru karşılığı 327 milyon dolardır (327.069.338,97 \$). İLK SAN'ın hiçbir ekonomik faaliyette bulunmaması halinde bile 327 milyon dolarlık varlık 2020'de 2,4 milyar TL (2.423.583.801,74); 2021'de 4,4 milyar TL (4.356.563.595,03) ve 2022 yılında 6,1 milyar TL'lik (6.112.925.945,28) değere ulaşacaktır. Ancak gerçekte olan 31.12.2022 tarihi itibarıyla İLK SAN'ın varlıkları toplamının ancak 3,7 milyar TL'de (3.696.356.595,48) kalmış olduğudur. Bu itibarla sadece dolar kuru üzerinden yapılan hesaplamada bile İLK SAN'ın mevcut varlıklarının son üç yılda uğradığı reel değer kaybı milyarlarca liraya ulaşmakta ve Sandığın ekonomik bir felaketle karşı karşıya olduğu anlaşılmaktadır. Üstüne üstlük İLK SAN'ı son 27 yılda yöneten zihniyet gerçekleri perdelemeyi, hakikatin üstünü örtmeyi marifet bilmekte ve 2022 Faaliyet Raporu'nda Sandığın 2022 yılı net kârının 848 milyon TL (848.829.072,61) olduğunu ilan ederek kendisini başarılı addetmeyi marifet bilmıştır.

10 TCMB, Merkez Bankası, *Gösterge Niteliğindeki Merkez Bankası Kurları (2018-2022)*, https://www.tcmb.gov.tr/kurlar/kurlar_tr.html • T.C. Merkez Bankasının ilgili yılın 31 Aralık tarihindeki "ABD Doları alış kuru" baz alınarak Sandığın söz konusu mali yıl varlığı toplamı Türk Lirasına çevrilmiştir.

5. BES Fonları Karşısında Yerle Yeksan Olan Sandık

Takasbank TEFAS¹¹ kayıtlarına göre en çok kazandıran ilk 50 BES fonunun yıllık getiri oranı ortalaması 2020'de %55,1; 2021'de %64,9 ve 2022'de %204,8'dir.¹² BES'te durum böyle iken Sandığın aktif kârlılık oranları 2020'de %9,5; 2021'de %12,9 ve 2022'de %23,0'te kalmıştır. İLKSAN'ın aktif kârlılık oranlarının dramatik bir şekilde BES fonlarının altında kalmasını izlemek, Sandığın sergilediği berbat ekonomik performansı yaşayarak şahit olmak üzücüdür. Özellikle BES fonlarının yıllık getiri oranıyla İLKSAN'ın kârlılık oranını dokuza katladığı 2022 yılı, Sandık tarihinde kayıp ve çöküş yılı olarak anılacaktır.

Şekil 5. BES Fonları ile İLKSAN Aktif Kârlılık Oranlarının Mukayesesi

11 TEFAS (Türkiye Elektronik Fon Alım Satım Platformu): Yatırım fonu katılma belgelerinin elektronik bir merkezi platformda fon kurucuları tarafından platformda yer alan dağıtım kuruluşları aracılığıyla satılmasına ve geri alınmasına imkan veren, takasın ve saklamasının Takasbank-MKK sistemi ile entegre bir şekilde tam otomasyona dayalı olarak gerçekleştirilmesine imkan sağlayan elektronik bir platformdur.

12 TEFAS, Fon Bilgilendirme Platformu, 2020, 2021, 2022 yılları Getiri Bazlı BEFAS Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Karşılaştırması. <https://www.tefas.gov.tr/FonKarsilastirma.aspx>

6. Yönetim Kurulu Başkanına, Üyesine Ödediği 20 Yıllık İkramiyeden Daha Fazla Aylık Ücret Ödeyen Sandık

2007 yılından bu yana İLKSAN Yönetim Kurulu Başkanlığını kesintisiz olarak sürdüren Tuncer Yılmaz, birkaç dönem daha bu makamda kalsa İLKSAN Yönetim Kurulu Başkanlığından zorunlu olarak emekliliğe sevk edilecektir. Bakanlık müfettişi unvanına sahip olan Yılmaz'ın kadrosu MEB Teftiş Kurulu Başkanlığındadır. İLKSAN Yönetim Kurulu Başkanı Tuncer Yılmaz'ın üç yılda eline geçen ücret (Çift maaşlı) $[(93.901+42.000)*36]$ 4.892.436 TL'dir. Aylık 140 bin TL maaş alan başkan, bir ayda Sandığın 20 yıllık üyesinde ödediği ikramiyeden daha fazla ücret almaktadır. Özetle çöküş dönemini yaşayan, her yıl zarar üstüne zarar eden, üyelerinin birikimlerini heba eden İLKSAN'ın başındaki Sayın Başkan, aldığı hakkını üyesine verememektedir. İLKSAN Mali Genel Kurulunda gündeme getirilen bu husus için gerekli düzeltmelerin yapılması talebi delegasyon tarafından reddedilmiştir. Sandığa ait menkul ve gayrimenkullerin kirasında indirim giden Tuncer Yılmaz aynı hassasiyeti kendisine ödenen ücret artışında göstermemiştir. Tablo 2'de İLKSAN yönetim ve denetleme kurulu üyelerinin aldıkları ücretler gösterilmiştir.

Tablo 2. İLKSAN Yönetim ve Denetleme Kurulu Üyelerinin Maaşları

İLKSAN Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Denetleme Kurulu Üyelerinin Aldıkları Ücretler - Ağustos 2023 (Kendi Kurumlarından Aldıkları Maaş Hariç)			
Görev	Asgari Ücret Miktarı	Aylık Maaş (TL)	Üç Yıllık Maaş (TL)
Yönetim Kurulu Başkanı	7 Brüt Asgari Ücret	93.901,50	3.380.454,00
Yönetim Kurulu Üyeleri	5 Brüt Asgari Ücret	67.072,50	2.414.610,00
Denetleme Kurulu Üyeleri	3 Brüt Asgari Ücret	40.243,50	1.448.766,00

* Üç yıllık maaş toplamının gösterildiği sütuna başkan ve üyelerin kendi kurumlarından aldığı maaş dâhil edilmemiştir. Çift maaş alan Başkan, aylık yaklaşık olarak 140 bin TL; çift maaşlı yönetim kurulu üyelerinin her biri de en az 100 bin TL'nin üzerinde maaş almaktadır.

İLKSAN Yönetim Kurulu Başkanı Tuncer Yılmaz, başkanlık görevini 2007 yılından bu yana kesintisiz sürdürmektedir ve 16 yılda (192 ay) Sayın Başkanın eline bugünkü değerle geçen toplam ücret [(93.901+42.000)*192] **26.092.992 TL**'dir. 26 milyon TL'nin büyüklüğünü anlatmak için İLKSAN üyesi bir öğretmenle İLKSAN Başkanı öğretmen Tuncer Yılmaz'ın eline geçen paranın mukayesesini yapmak gerekecektir. Yönetim Kurulu Başkanının 16 yılda eline geçen 26 milyon TL, devlette 30 yıl görev yapmış bir öğretmenin -SGK'dan aldığı, İLKSAN'dan değil- 535 bin TL emekli ikramiyesinin¹³ tamı tamına 49 katıdır. İLKSAN'da son 27 yılda ve öncesinde yaşananların vatan, millet, Sakarya edebiyatından ibaret olmadığı, kişisel menfaatlerin 291 bin üyenin menfaatinin üstünde tutulduğu gerçeğini önce İLKSAN üyeleri ardından Temsilciler Kurulu üyeleri görmek zorundadır.

Aldığı yüksek maaşla gündem olan Tuncer Yılmaz'ın bir de lojman savurganlığı konusu vardır. İLKSAN'ın Küçükesat'ta lojmanı mevcut olmasına rağmen, Tuncer Yılmaz'ın talebi üzerine Çankaya/Söğütözü mevkiinde yeni bir lojman satın alınmıştır. Dairenin içerisine yapılan dekorasyon ve tadilat masraflar ile israfa sebep olunmuştur. Küçükesat'ta bulunan daire ise bir şahsa yıllık 15.420,24 TL bedelle kiraya verilmiş olup taşınmazla ilgili sözleşme devam etmektedir.

---

13 30 yıl görev yapmış bir öğretmenin; 1 Ağustos 2023 tarihi itibarıyla SGK'dan alacağı net emekli maaşı 15.798,59 TL ve yine SGK'dan alacağı emekli ikramiyesi 535.697,48 TL'dir

7. Sandıkta Şeytan Üçgeni: Nepotizm, Kronizm, Patronaj

Yolsuzluk: Kamu gücünün özel çıkarlar amacıyla kötüye kullanılmasıdır. Geniş anlamda yolsuzluk, kamu gücü ile sınırlı olmayarak herhangi bir görevin özel çıkarlar için kötüye kullanılması veya emanet edilmiş yetkinin, kamusal ve özel çıkarları zedeleyecek şekilde her türlü kötüye kullanımınıdır. Yolsuzlukta sağlanması amaçlanan çıkar, maddi ya da maddi olmayan özel amaçlara yönelik olabilir. Kayırmacılık: Para ya da mal gibi ekonomik güçler yerine aile/akrabalık bağları gibi maddi olmayan etkileme araçlarının kullanılarak kamu görevlilerinin yetkilerini bazı kişilere kamu işlemlerinde ayrıcalık sağlamak amacıyla kullanmalarına kayırma denir. Burada kamu görevlisi, ruhsal/duygusal nitelikteki geleneksel bağlılıkları ve yükümlülüklerle yakın çevresine ya da yakın çevresi veya üzerinde nüfuzu olan başkalarının etkisi ile birtakım kişilere ayrıcalıklı davranmaktadır. Kamu işlemlerini yerine getiren görevlinin, yakınlarını haksız yere ve yasalara aykırı olarak kayırması ve arka çıkmasıdır kayırmacılık. Türkçede kullanılan “İltimas” kavramı da kayırmacılıkla eş anlamlıdır. Halk arasında kullanılan “Torpil” kavramı da iltimas ve kayırmacılık kavramlarına karşılık gelmektedir.¹⁴ Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte konuyla ilgili yer alan hüküm şöyledir:¹⁵

Görev ve yetkilerin menfaat sağlamak amacıyla kullanılmaması:
Kamu görevlileri; görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendileri, yakınları veya üçüncü kişiler lehine menfaat sağlayamaz ve aracılıkta bulunamazlar, akraba, eş, dost ve hemşehri kayırmacılığı, siyasal kayırmacılık veya herhangi bir nedenle ayrımcılık veya kayırmacılık yapamazlar. (Madde 14)

İLKSAN’da yaygın olarak görülen, bünyeyi onlarca yıldır esir almış olan ve liyakat sistemini imha eden nepotizm (*Akraba Kayırmacılığı*), kronizm (*Eş Dost Kayırmacılığı*)

14 Okan Öztutkan, *Kamu Yönetiminde Yozlaşma ile Mücadele ve Etik: Türkiye Uygulaması*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, Temmuz 2011, s. 57, 58

15 Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, T.C. Resmî Gazete, 13.04.2005/25785

ve patronaj (*Partizanlık/Siyasal Kayırmacılık*) ile ilgili Sandıkta yaşanan somut örneklere aşağıda yer verilecektir.

Nepotizm (*Akraba Kayırmacılığı*): Beceri, yetenek, başarı, eğitim düzeyi ve buna benzer unsurlar dikkate alınmaksızın sadece politikacı, bürokrat ve diğer kamu görevlileri ile olan akrabalık ilişkileri esas alınarak bir kimsenin kamu görevinde istihdam edilmesi, atanması, terfien yükseltilmesi ya da bazı ayrıcalıklardan istifade ettirilmesidir. Akraba kayırmacılığı geleneksel bağların daha yoğun olduğu, gelişmişlik düzeyi düşük ülkelerde daha yaygın olarak görülmektedir.

Kronizm (*Eş Dost Kayırmacılığı*): Bir kamu görevlisinin özel çaba harcıyarak, kendi dost ve arkadaşlarına çeşitli ayrıcalıklar sağlaması kronizm olarak tanımlanmaktadır. Kronizmin esas itibarıyla nepotizmle benzer olduğu söylenebilir. Buradaki temel fark, ayrıcalık sağlanan kişiler nepotizmde akraba olurken; kronizmde eş-dost olmaktadır. Hemşehricilik de eş-dost kayırmacılığının özel bir türü olarak değerlendirilebilir. Nitekim bugün için aynı memleketten olma, aynı topraklar üzerinde büyüme gibi faktörler, geleneksel toplumlarda yaygın bir şekilde kayırmacılığa zemin oluşturmaktadır.

Patronaj (*Partizanlık/Siyasal Kayırmacılık*): Partilerin iktidara geldikten sonra kendilerine yakın buldukları kişileri yönetsel kadrolara atamalarıdır. Bunun yanı sıra politikacıların özel çaba göstererek kendi siyasal yandaşlarına bazı ayrıcalıklar sağlamaları da partizanlık olarak adlandırılır. Bunun en uç örneği, bir zamanlar Amerika’da uygulama alanı bulunan ganimet ya da yağma sistemi olarak adlandırılan “Spoil System”dir. Burada temel anlayış bir siyasal partinin iktidara gelmesi sonucunda, onu destekleyenlerin, kadrolara yeterlilik düzeylerine bakılmaksızın, atanmak suretiyle ödüllendirilmeleridir.^{16, 17}

Sandığın 2005-2010 yılları arasında yaşadığı yeniden yapılanma süreci içerisinde Tangram Yönetim Danışmanlık firmasının 2006 yılında hazırlamış olduğu İLKSAN Organizasyonel İyileştirme Projesi Raporu Organizasyonel İyileştirme Önerileri isimli rapor İLKSAN için önemli değişim ve dönüşümlere vesile olmuştur. Özellikle insan kaynakları yönetiminde, 2010 yılından itibaren işe alımlarda Kamu Personeli Seçme

16 Kemal Özsemerci, *Türk Kamu Yönetiminde Yolsuzluklar, Nedenleri, Zararları ve Çözüm Önerileri*, T.C. Sayıştay Başkanlığı, Ankara, Ekim 2003, s. 20-22

17 Kadir Çalık, *Kamu Yönetiminde Etik Değerlerden Sapma: Bir Kamu Örgütü Üzerine Alan Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2012, s. 30-32

Sınavı (KPSS)'nin devreye sokulması adı geçen rapordaki öneriler sayesinde. Sandığın nereden gelip nereye gittiği hususunda fikir vermesi amacıyla Tangram Raporunun İLKSAN'daki personel politikaları ile ilgili tespitleri ve önerilerini burada hatırlatmakta yarar vardır:

Kurumda çalışanların %40'a yakını bir başka çalışanla evli, kan bağı veya evlilik yoluyla akraba (dayı oğlu, hala oğlu, görümce, kayınbirader gibi), boşanmış ya da hemşeri veya hısımdır. Ayrıca kurum üzerinde etkisi olan kuruluşlarla da akrabalık bağları vardır. Bu nedenle bazı görevlendirmelerde, dışarıdan gelebilecek bu etkiler nedeniyle zorluk yaşanmaktadır. Böylesine yakın bağlarla örülmüş yapının olduğu bir ortamda herhangi bir bilginin gizli kalması, dedikodu yapılmaması, kararların kurum içinde çaycıdan müdüre herkes tarafından konuşulur ve yorumlanır hale gelmemesi mümkün görülmemektedir. Çalışanların kendi aralarında ya da kurum üzerinde etkisi olan dış organizasyonlarla olan akrabalık ilişkilerine ve siyasal örgütlenmelere dayanan bağlar kurum içerisinde, kâğıt üzerindeki hiyerarşik yapıdan bağımsız gayriresmî bir örgütlenme biçimi oluşmasına yol açmıştır. Personelin yetersizliği, atamalarda liyakatin dikkate alınmaması ve gayriresmî örgütlenme, zincirleme birçok yönetim zorluğuna sebep olmaktadır.

Yeterli bilgi birikimi ve deneyimi olmadan, sadece ilişkileri sayesinde yönetici konumuna gelen bir kişi kendi astlarının saygısını kazanmakta güçlük çekmekte ve onlar üzerindeki otoritesini kaybetmektedir. Personel moralinin çok düşük düzeylerde olmasının önemli bir sebebi budur. Personel seçme, atama, terfi ve tayin kriterlerinin keyfi olmasına ek olarak, şeffaf, ölçülebilir ve hesap sorulabilir bir takip sisteminin olmaması ve işe uygun personel bulmak yerine "Bu personele iş bulalım." anlayışı yüzünden iş bilinci, işe karşı sorumluluk anlayışı gelişmemiş, işe karşı umursamazlık tüm kurumu sarmıştır.

Hesap sorulmaması ve ilgili personelin yaptıklarından sorumlu tutulmamalarına bir de dedikoduculuk ve başkalarını kötülemenin neredeyse prim yaptığı uygulamalar eklenince birimler ve bireyler bir diğerine karşı güven duymaz hale gelmiştir. İLKSAN anlayış ve işleyiş itibarıyla Millî Eğitim Bakanlığının 1970'lerden kalma bir kopyası

görünümündedir. Bugüne kadar yapılan personel alımının büyük çoğunluğunda hiçbir işe alım kriteri tanımlanmamış, pozisyonun gerektirdiği niteliklere uygunluk aranmamış, standart işe alım prosedürü gibi en basit yöntemler bile uygulanmamıştır. İLKSAN’da hiçbir pozisyon için giriş kriterleri belirlenmemiştir. Atamalarda ve terfilerde liyakat hemen hiç göz önünde bulundurulmamaktadır. Personelin kariyer planlaması hiç yapılmamıştır. Terfilerde neyin etkili olduğu sorulduğunda çalışanların neredeyse tümünün cevabı tanıdık bulma, göze girme, iltifat etme olmuş, görüşülenlerden hiçbirisi bilgi, beceri, eğitim, yetenek, yetkinlik, konuya hâkim olmak gibi gerçek dünyada geçerli olan kriterlerden bahsetmemiştir. İnsan kaynakları yönetim sistemi kurulmalı, işe alınma, atanma ve terfi kriterleri belirlenmeli, kariyer planlaması, performans değerlendirme sistemi anlayışı yerleştirilmelidir.^{18, 19, 20, 21, 22}

2006 yılında yukarıda sıralanan eleştiriler hiç söylenmemiş, hiç tartışılmamış gibi İLKSAN’da yine tarih tekerrür etmiştir. İLKSAN’da toplam çalışan kişi sayısı 87’dir.²³ Böylesine küçük bir kurumda son yıllarda sınavsız, ilansız işe alınanların Tablo 3’te tespit edilebildiği kadarıyla, toplam personele oranı neredeyse %10’a ulaşmakta ve bu kişilerin Sandıkta çalışanlarla “karı koca, kız kardeş, kuzen, gelin, yeğen, kardeş” olması hali, yasal ve etik ihlallerle birlikte sağlıklı bir kurum kültürüne işaret etmemektedir. Personelin yetersizliği, istihdamda liyakatin dikkate alınmaması ve kurumsallaşamayan örgütlenme İLKSAN’ın dibe çökmesine yol açacaktır.

İLKSAN’ın 9-10 Mayıs 2022 tarihinde gerçekleştirdiği 9. Dönem 1. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısında, Eğitim-Bir-Sen’in gündeme getirdiği Sandığın nepotizm bataklığına düşme tehlikesi ile ilgili olarak İLKSAN hatasını anlayarak gerekli düzenlemeleri yapması gerekirken, akraba kayırmacılığında öne çıkan yönetici

18 Haber7com, *İLKSAN’la İlgili Şok Eden Rapor*, 01.11.2006. <https://www.haber7.com/guncel/haber/195963-ilksanla-ilgili-sok-eden-rapor>

19 EĞİTİM-BİR-SEN, *İLKSAN’a Tepki Yağdı*, 01.07.2009. <https://www.ebs.org.tr/manset/323/ilksana-tepki-yagdi>

20 EĞİTİM-BİR-SEN, *Eğitim-Bir-Sen Soruyor İLKSAN Susuyor*, 06.05.2011. <https://www.ebs.org.tr/manset/948/egitim-bir-sen-soruyor-ilksan-susuyor>

21 EĞİTİM-BİR-SEN, *İLKSAN Sorulara Cevap Vermiyor, Saptırmaya Devam Ediyor*, 24.05.2011. <https://www.ebs.org.tr/manset/971/ilksan-sorulara-cevap-vermiyor-saptirmaya-devam-ediyor>

22 EĞİTİM-BİR-SEN, *Yalanlar İLKSAN Gerçeğini Örtemez!* 22.02.2012. <https://www.ebs.org.tr/manset/1314/yalanlar-ilksan-gercegini-ortemez>

23 İLKSAN, *2022 Faaliyet Raporu*, s. 73

her türlü liyakatsiz ve hukuksuz işlemlere rağmen ödüllendirilerek 2022 yılında Sandığın Şirketi olan İlk Yatırım A.Ş.'ye Genel Müdür olarak atanmıştır. İLKSAN Yönetim Kurulunun bu kişiye ayrıcalık tanımının ve sürekli yetkilerini artırımının altında yatan sebeplerin neler olduğu Millî Eğitim Bakanlığı tarafından detaylı olarak incelenmelidir.

İLKSAN içinde yaşanan eşlerin birbirleriyle hiyerarşik olarak ast üst konumunda bulunmaları hali, kamuda ve kurumsallaşmasını tamamlamış özel sektör kuruluşlarında görülmez. Etik ilkelerle bağdaşmayan bu durumun önüne geçmek için Sandık, adı geçen genel müdür yardımcısının eşinin görev yaptığı birimi doğrudan Genel Müdürlük Makamına bağlamıştır.

Tablo 3. İLKSAN'da Akraba Kayırmacılığı (Nepotizm) Örnekleri

Akraba Kayırmacılığında Seviye Atlayan İLKSAN'dan Nepotizm Örnekleri			
Sıra No	Adı Soyadı ve Görevi	Kimin Akrabası?	Akrabalık Derecesi
1	Tuba Tekin (Aidat ve Sosyal Yardımlar Müdürü)	Murat Tekin 'in (Genel Müdür Yardımcısı)	Eşi
2	S.B. (Kadrolu Yardımcı Hizmet Personeli)	Murat Tekin 'in (Genel Müdür Yardımcısı)	Kız Kardeşi
3	M.B. (Kadrolu VHKİ)	Murat Tekin 'in (Genel Müdür Yardımcısı)	Kuzeni
4	A.N.B. (Taşeron Yardımcı Hizmet Personeli)	Murat Tekin 'in (Genel Müdür Yardımcısı) Kız kardeşi S. B.'nin (Kadrolu Yardımcı Hizmet Personeli)	Gelini
5	R.O.D.D. (Kadrolu Yazılım Personeli)	Serap Yeleç 'in (Hukuk Müşaviri)	Yeğeni
6	H.K. (Taşeron Yardımcı Hizmet Personeli)	K.İ. 'nin (İnsan Kaynakları Biriminde Vekâleten Şef) ²⁴	Yeğeni

24 İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğünde Şef (Vekil) olan Köksal İman, lise mezunudur ve vekilin asilde aranan şartları taşıması zorluğundan dolayı şef olarak görev yapması mevzuat gereği mümkün değildir.

Akraha Kayırmacılığında Seviye Atlayan İLKSAN'dan Nepotizm Örnekleri			
Sıra No	Adı Soyadı ve Görevi	Kimin Akrabası?	Akrabalık Derecesi
7	R.Y. (Taşeron Yardımcı Hizmet Personeli)	E.Y.'nin (Yönetim Kurulu Başkanı Tuncer Yılmaz'ın Sekreteri)	Kardeşi

Bir zamanlar Sandığın “Altın çağını yaşadığı” türü söylevler Yönetim Kurulu Başkanı tarafından sık sık dillendirilirdi. Hatta 2013 yılı faaliyet raporunun arka kapağına “Sandıkta Hayat Var.” mottosu bile büyük puntolarla yazılmıştı. Gerçekleri çarpıtarak ve yalanlarla bir yere varılamayacağı anlaşılınca bu tür dezenformatik yöntemlerden vazgeçildi. “Altın çağ” türü büyük yalanlara Sandık yönetimi de inanmıyor olacak ki bu söylemlerden vazgeçtiler. Ancak yalanın kol gezdiği, liyakatsizliğin, nepotizmin, ayrımcılık ve kayırmacılık gibi adaletsizliklerin cirit attığı zayıf kurumlarda nitelikli personelin uzun süre istihdam edilmesi mümkün olamamaktadır. KPSS ile İLKSAN’da işe giren 9 kariyer uzman yardımcısı 2022 yılında istifa etmişlerdir.²⁵ Yüksek puanlarla İLKSAN’da işe girmeye hak kazanan bu gençlerin istifa sebepleri kamuoyu ile paylaşılmalıdır. Dokuz kişi, kurumun toplam personel sayısının %10’una karşılık gelmektedir. İstifa eden kariyer uzman yardımcılarını muhtemelen “Sandıkta Hayat Olmadığını” bizzat tecrübe ettikten sonra ayrılma kararı vermişlerdir.

25 İLKSAN, 2022 Faaliyet Raporu, s. 73

8. KPSS'siz ve İlansız İşe Alımlar

İLKSAN, yıllardır kamuoyuna ve üyelerine yönelik yaptığı açıklamalarda KPSS üzerinden ve yarışma sınavıyla personel aldıklarını ilan etmektedir. Sandığın konuyla ilgili yaptığı bazı açıklamalar aşağıda sunulmuştur:

İLKSAN personelinin işe alım süreci; kurumumuz, Türkiye İş Kurumu nezdinde kamu işveren statüsünde yer aldığından personel alımlarını Türkiye İş Kurumu aracılığı ile gerçekleştirmekte olup, 2022 yılında yapılan personel alımında İŞKUR sistemi üzerinden başvuru yapan adaylar arasından en yüksek KPSS puanı alan adaydan başlanarak oluşan listedeki adaylar Genel Müdürlüğümüze davet edilerek, bilgi, birikim, alan bilgisi konularını içeren sınava tabi tutulmuş ve bu kapsamda, 1 Sistem Koordinatörü, 16 Uzman Yardımcısı, 1 Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni istihdamı gerçekleştirilmiştir.²⁶

Kurumumuz Personel Yönetmeliği hükümleri gereğince uzman yardımcısı alımlarında en az dört yıllık lisans eğitimi veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinden, yükseköğretim kurumlarından ya da bunların denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurt içindeki veya yurt dışındaki öğretim kurumlarından mezun olmak, iyi derecede bilgisayar kullanabilmek, Kamu Personeli Seçme Sınavından belirlenen puan türünde en az 70 puan almış olmak şartları aranmakta olup; kariyer meslek puan türlerinden Hukuk ağırlıklı P4 puan türü, İktisat ağırlıklı P14 puan türü, Maliye ağırlıklı P19 puan türü, Muhasebe ağırlıklı P44 puan türü ve hukuk, iktisat, maliye, işletme ve muhasebe alanlarında yakın ağırlığa sahip P22, P26 ve P48 puan türleri ile işe alım gerçekleştirilmektedir. Son personel alımımız 2018 yılında gerçekleştirilmiş olup Türkiye genelinde başvuru yapanlar arasında

26 İLKSAN Öğretmen Bülteni, *İnsan Kaynakları Politikamız*, Yıl 2022, Sayı 16, s. 147.

KPSS puan sıralamasına göre ilk 42'ye giren adaylarımız mülakata davet edilerek bilgi, birikim, alan bilgisi konularını içeren sözlü sınava tabi tutulmuştur. Mülakat sonucu olumlu olan adaylar işe davet edilmiştir. Söz konusu alımda, işe alınan son adayın KPSS puanı 89,43140'dır. Kurumumuzun 77 yıllık köklü bir birikime sahip olması, güçlü idari ve mali yapısı, Genel Müdürlüğümüzün Ankara'da olması nedeniyle özellikle KPSS alan puanı ile iş arayan vatandaşlarımız tarafından yoğun bir şekilde tercih edilmektedir. İLKSAN'ın başarı yolculuğunda bugünlere gelmemizde en önemli faktör "Şeffaf ve istikrarlı yönetim anlayışı" olmuştur. Diğer taraftan, çalışanlarımızın bilgi, birikim ve tecrübelerinden faydalanılarak "Ortak akıl ve ortak güç" kazanımları elde edilmiştir. Nitekim literatürdeki yeni tabiri ile "İnsan kıymetlerimize" önem vermekte ve üyelerimize sunmuş olduğumuz hizmette çitayı en yükseğe taşıma hedefinde çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.²⁷

(...) Nitelikli personel istihdamına özen gösterildiği, personel alımlarının KPSS puan sıralamasına göre mülakatla yapıldığı ve genç yeteneklere öncelik verildiği, emekli olan personelin yerine kurumun öncelikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak alanında uzman personelin istihdam edilmesine çalışıldığı.^{28, 29, 30, 31, 32}

Tablo 5'te sunulan örneklerden anlaşılacağı üzere İLKSAN için tarih tekerrür etmekte; torpil, kayırma ve kurumsallaşamama gibi sorunlarla aslına rücu etmektedir. Sandığa personel alımları, 2010 yılından önce torpile, keyfiyete ve akraba ilişkilerine dayalı yürütülmekteyken, 2010 yılından itibaren KPSS'den alınan puanlar üzerinden uzman personel alımları yapılmış olmasına rağmen son yıllarda denetimsizlik ve hesap vermemezlikten kaynaklanan şımarklıktan ötürü personel alımları tekrar torpile, kayırmaya ve akraba ilişkilerine dayanmaya başlamıştır.

27 İLKSAN Öğretmen Bülteni, *İnsan Kaynakları Politikamız*, Yıl 2020, Sayı 14, s. 141.

28 İLKSAN, *2013 Faaliyet Raporu*, 7. Dönem 2. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 25-26 Nisan 2014, s. 105

29 İLKSAN, *2014 Faaliyet Raporu*, 7. Donem 3. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 28-29 Nisan 2015, s. 101

30 İLKSAN, *2015 Faaliyet Raporu*, 7. Donem 4. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 24-26 Nisan 2016, s. 99

31 İLKSAN, *2016 Faaliyet Raporu*, 8. Dönem 1. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 12-13 Mayıs 2017, s. 123

32 İLKSAN, *2017 Faaliyet Raporu*, 8. Dönem 2. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 27-28 Nisan 2018, s. 141

Tablo 4. İLKSAN'da KPSS'siz ve Duyurusuz İşe Alınan Personel

İLKSAN'da KPSS'siz, Sınavsız ve İlanlı İşe Alınan Personelin İsim, Görev ve İşe Alım Tarihleri			
Sıra No	Adı Soyadı	Görevi	İşe Alım Tarihi
1	S.D.	Avukat - Hukuk Müşaviri	01.11.2019
2	E.T.	Avukat	03.03.2020
3	A.O.B.	Bilgi İşlem Müdürü	01.12.2020
4	U.G.	Sistem Yöneticisi	01.12.2020
5	G.B.	Donanım Personeli	01.12.2020
6	R.O.D.D.	Yazılımcı	04.01.2021
7	L.B.	Uzman	15.12.2015
8	S.Y.	Hukuk Müşaviri	22.02.2016

İLKSAN herhangi bir özel sektör şirketi değil, bir kamu kurumudur. Sandığın kamu kurumu olduğuna ve kamu kurumu gibi davranması gerektiğine ilişkin yargı mercilerinin vermiş oldukları kararlar ve tarihleri Tablo 5'te sunulmuştur. İLKSAN, İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Personel Yönetmeliğinin 27'nci maddesinin 1'inci fıkrasında yer alan:

Sandıkta görev almak isteyenler; basın ve yayın yolu ile yapılan *duyuru* üzerine başvuruda bulunabilirler.

Hükmüne aykırı şekilde yönetici, avukat, yazılım personeli ve taşeron olarak çalışan yardımcı hizmet personelinin işe alınması. Basın ve yayın yolu ile ilana çıkmadan, İŞKUR yok sayılarak liyakatten uzak akraba ilişkileri ile bu süreç işletilmiştir. İŞKUR, 2019 yılında İLKSAN Genel Müdürlüğüne kamu kurumu iş yeri olarak takibinin yapılması gerektiği ve istihdam edilecek personelin bu doğrultudaki usullere göre işe alınması yönünde görüş bildirmiş ve akabinde yargı süreci başlatılmıştır. İLKSAN savunmasında; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda sayılan kurum ve kuruluşların hukuki statüsü ve işleyişi ile İLKSAN'ın hukuki statüsü ve işleyişinin farklı olduğu, bu kanun kapsamında yer almadığı ve kamu kurumu olarak değerlendirilemeyeceği yönünde çeşitli kurum görüşü ve yazılarının bulunduğunu belirterek özel sektöre ait bir işyeri olarak kendini konumlandırmış ve yaptığı işe alım işlemlerinin usule uygun olduğunu bildirmiştir.

Ankara 7. İdare Mahkemesinin 17.06.2021 E. 2020/1042, K. 2021/1179 sayılı kararı ile bu dava İLKSAN'ın aleyhine sonuçlanmıştır. Kesinleşen mahkeme kararına göre İLKSAN tarafından kamuya personel alımı koşullarının alenen ihlal edildiği, bu doğrultuda gerek mahkeme sürecinden önce gerekse sonrasında sınavsız ve ilansız işe alınan personel ile ilgili herhangi bir işlem yapılmadığı, mahkeme süresince İŞKUR vasıtasıyla işe alınan personelin kamu işçisi statüsünde çalıştırılıp çalıştırılmadığının takibinin yapılmadığı, bu usulsüz işe alımları yapan üst yöneticilere 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 20'nci maddesine ve 4857 sayılı İş Kanununun 108'inci maddesine istinaden uygulanacak idari para cezaları tebliğinin idari para cezaları başlıklı 3'üncü maddesinin (d) bendi gereği cezai işlemlerinin başlatılmadığı tespit edilmiştir.

Ayrıca Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü İşverenler Daire Başkanlığının 10.05.2023 tarihli ve E-35158785-202.99-72364453 sayılı yazısına göre İLKSAN personelinin, gerek ücret politikası gerekse statülerinin kamu işçisi olarak tescillenmesi, iş ve işlemlerinin bu doğrultuda yürütülmesi gerekmektedir. Ancak İLKSAN yönetimi keyfi bir şekilde bu kararları uygulamamaktadır.

Tablo 5. İLKSAN'ın Kamu Kurumu Olduğuna İlişkin Yargı Kararları

İLKSAN'ın Özel Sektör Kuruluşu Değil bir Kamu Kurumu Olduğuna İlişkin Verilmiş Yargı Kararları		
Sıra No	Kararı Veren Yer	Karar Tarih ve Sayısı
1	Anayasa Mahkemesi	28.11.1985 tarih ve E. 1985/7, K. 1985/22 sayılı karar
2	Anayasa Mahkemesi	29.11.2017 tarih ve E. 2016/192, K. 2017/160 sayılı karar
3	Danıştay 11. Dairesi	17.10.2003 tarih ve E. 2001/674, K. 2003/4126 sayılı karar
4	Danıştay 11. Dairesi	31.03.2016 tarih ve E. 2015/5444 ve K:2016/1479 sayılı karar
5	Ankara 7. İdare Mahkemesi	17.06.2021 tarih ve E. 2020/1042, K. 2021/1179 sayılı karar

Tablo 5'te sıralanan yargı kararları ile sabit olan husus; İLKSAN'ın kamu kurumu olduğu ve özellikle işe alım prosedürlerinin kamu kurumu iş ve işleyişine uygun olarak yapılması gerektiği açık ve nettir. Sandığın iktisadi ve ticari faaliyetleri bakımından özel hukuk hükümlerine tabi olmasının İLKSAN'ın kamu kurumu niteliğini değiştirmeyeceği gerçeği yargı kararları ile hüküm altına alınmıştır. Gerek Danıştay gerekse Anayasa Mahkemesi kararları kesin hükümde olup keyfiyete açık değildir.

İLK SAN'ın İŞKUR davasında sunmuş olduğu gerekçe geçmişteki savunmalarıyla gelişmektedir ve personel alımları bu keyfiyetle usulsüz olarak yapılmıştır. Bu şekilde istihdam edilen personelin de bu şartlar altında usulsüz bir şekilde görevlerine devam ettirildikleri anlaşılmaktadır. Bu itibarla konuyla ilgili olarak Millî Eğitim Bakanının görevlendireceği bakanlık denetim elemanları tarafından; mahkeme kararlarını keyfi bir şekilde uygulamayan ve kamuyu zarara uğratan İLK SAN yöneticilerinin zaman kaybetmeden soruşturulması gerekmektedir.

9. Devletin Aktüerya Denetiminden 17 yıldır Kaçılması

Yıllardır İLK SAN yönetimine getirilen eleştirilerin başında, keyfiliğin hâkim olduğu özel bir şirket edasıyla yönetilmeye çalışıldığı ve yönetim kurulunun sürekli denetimsiz bir yapı istediğidir. Evi camdan olanın taştan korkmasının doğal olması gibi hukuk dışı uygulamaların altına imza atan İLK SAN yöneticileri de sürekli olarak denetimden kaçmış ve denetimi sürekli şeytanlaştırmakla meşgul olmuşlardır.

18.10.2019 tarihli ve 30922 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 2019 yılı öncesinde Sigortacılık Genel Müdürlüğünün yasal görev tanımında yer alan hususlar Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna (SEDDK) aktarılmıştır. SEDDK’nın görev ve yetkileri arasında aşağıdaki hükümler bulunmaktadır:

Sigortacılık ve özel emekliliğe ilişkin mevzuatı hazırlamak, uygulamak ve ilgililer tarafından uygulanmasını *izlemek* ve yönlendirmek. Ülke sigortacılığının ve özel emeklilik uygulamalarının gelişmesi, sigortalıların ve katılımcıların korunması için tedbirler almak, bu tedbirleri bizzat uygulamak veya ilgili kuruluşlara uygulamak ve uygulanmasını izlemek. Sigortacılık ve özel emeklilik alanında faaliyet gösteren kişi ve kuruluşlarla ilgili inceleme, *denetleme* ve soruşturma işlerini yürütmek. (Madde 4)³³

Yeni düzenlemeyle eskiden Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığında görev yapan Sigorta Denetleme Aktüerlerinin unvanı “Sigortacılık Uzmanı” olmuştur. Türkiye’de sigorta sektörü üzerinde denetleme ve düzenleme yapmaya yetkili kamu otoritesi hâlâ T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığıdır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı (Eski) Sigortacılık Genel Müdürlüğünün yasal görev

33 47 sayılı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, T.C. Resmî Gazete, 18.10.2019/30922

tanımında yer alan “Emeklilik taahhüdünde bulunan vakıf ve sandıklar ile diğer kuruluşların aktüeryal denetimini yapmak.” hükmü doğrultusunda hazine aktüeri tarafından Mart 2006 tarihli “İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Aktüeryal Bilançosu” raporu hazırlanmıştır. Bu raporda; İLKSAN’ın misyonuyla uyumlu iş yapmadığı ve Sandığın aktüeryal yönden mevcut gelirlerinin giderlerini karşılamaya yetmediği ifade edilmiştir. Söz konusu raporun hazırlanmasının üstünden 17 yıl geçmesine rağmen hazine aktüerleri / sigortacılık uzmanları bir defa bile İLKSAN’a uğrayamamışlardır. Sandık, bu alanda denetlenmeye muhtaçtır.

Aktüer; aktüerya, yatırım, istatistik, matematik, finansman ve demografi konularında çeşitli bilimsel teoriler kullanarak prim, karşılık ve yatırım getirilerini hesaplayan, her türlü tarife, tablo ve teknik esasları hazırlayan, geleceğe yönelik teknik ve finansal tahminler yapan, olası riskleri belirleyen, bunların olumsuz etkilerini önleyici tedbirlere ilişkin tavsiyelerde bulunan kişi olarak tanımlanmaktadır. SEDDK’ya bağlı görev yapan sigorta uzmanlarının; emeklilik taahhüdünde bulunan vakıf ve sandıkların sigorta ve emeklilik yeterliklerini karşılayabilir düzeyde olup olmadığını ve gelecek yıllarda da bu yeterliğini koruyup koruyamayacağına ilişkin yaptıkları hesaplamalara aktüeryal değerlendirme adı verilmektedir. Aktüeryal denge ve bunun kısa/orta/uzun vadede sürdürülebilirliğine dair inceleme, varsa aktüeryal açığın giderilebilmesi için veya dengenin korunabilmesi için alınabilecek önlemler, emeklilik taahhütlerine ilişkin genel değerlendirme, katılımcılar tarafından ödenen katkılar, katılımcıların tahmini birikim değerleri, katkı ve birikim tutarlarının anlamlılığı, yükümlülükler ile varlıkların vade yapısının uyumu ve aktüerin bu ve diğer konulardaki iyileştirme önerileri gibi çok sayıda parametre üzerinden yapılan değerlendirmeler aktüerya raporlarında yer almaktadır.

İLKSAN, bu alanda “Resmî” denetimden çekindiği için akademisyenlere aktüerya raporu hazırlatmıştır. 3 Ocak 2019 tarihli ve resmî herhangi bir bağlayıcılığı olmayan ancak bir bilgi notu hükmündeki aktüerya raporunda Sandığın 7,7 milyon TL aktüeryal fazlalığa sahip olduğu iddia edilmiştir.³⁴ Söz konusu raporu hazırlayanların akademik unvanları dışında İLKSAN’ın aktüeryal denetimini yapmaya ne yetkileri ne de görevleri vardır. Yetkili kamu otoritesi varken bu tür tartışmalı ve güven sarsıcı yollara tenezzül edilmemelidir. Sandık yönetimi, yeni kurulan SEDDK’dan denetim talebinde bulunmalı ve eski adıyla “Hazine Aktüeri” yeni adıyla “Sigortacılık Uzmanı” tarafından yapılacak denetimin sonunda hazırlanacak olan *aktüeryal*

34 İLKSAN, 2019 Faaliyet Raporu, 8. Dönem 4. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 16-18 Nisan 2020, s. 179

bilanço raporunun sonuçlarını kabul ederek gereklerini yapmak üzere yol haritası çıkarmalıdır. Hiçbir sosyal güvenlik sistemi; kontrolsüz, özellikle devletin gözetimi ve denetiminden yoksun bırakılamaz.

10. Bakanlığın Denetiminden 15 Yıldır Kaçılması

İLKSAN, 2008 yılından bugüne tam 15 yıldır Millî Eğitim Bakanlığı müfettişlerinin denetiminden geçmemiştir. Uygunluk denetimi, performans denetimi, mali denetim, bilgi teknolojisi denetimi ve sistem denetimi başta olmak üzere denetim uygulamalarından herhangi biri 2008'den bugüne İLKSAN'a uğramamıştır. Sandığı denetimsiz bırakanlar bu uygulamayla ellerine neler geçtiğini ve Sandığın neler kazanıp/kaybettiğini izah etmek zorundadırlar. Bakanlık denetiminden kaçış için Ana Statünün 16'ncı maddesinde 2017 yılında yapılan değişikliği ile aşağıda yer alan hükümler yürürlükten kaldırılmıştır:

Sandığın idari ve mali işlemleri 2 yılda bir bakanlık müfettişlerince denetlenir. Bakan, ayrıca bu denetimin Maliye Bakanlığı müfettişleri veya hesap uzmanları ile yaptırılmasını isteyeceği gibi, Sandık tarafından kurulan işletmelerin ticari muamelelerinden dolayı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı müfettişleri tarafından da yaptırılabilmesini sağlar.

2017 yılında yapılan değişiklik ile Ana Statünün 16'ncı maddesindeki üç kritik hüküm çıkarılmıştır. Birincisi “bakanlık müfettişleri” çıkarılarak yerine “Bakanlıkça” ifadesi ve “2 yılda bir” çıkarılarak yerine “3 yılda bir” getirilmiştir. Üçüncü olarak da Millî Eğitim Bakanının yetkisinde olan ve yazılı hale getirilen: “Bakan, ayrıca bu denetimin Maliye Bakanlığı müfettişleri veya hesap uzmanları ile yaptırılmasını isteyeceği gibi, Sandık tarafından kurulan işletmelerin ticari muamelelerinden dolayı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı müfettişleri tarafından da yaptırılabilmesini sağlar.” yönündeki cümle de İLKSAN yönetimi tarafından zararlı ve sakıncalı bulunarak Ana Statüden çıkarılmıştır. Bu operasyonla Ana Statüde yer alan 16'ncı madde hükmü şu hale dönüştürülmüştür:³⁵

Sandığın idari ve mali işlemleri Bakanın gerekli görmesi halinde Bakanlıkça denetlenebilir.

35 İLKSAN, İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Ana Statü Değişikliği, T.C. Resmî Gazete, 02.03.2017/29995

Böylece İLKSAN, birilerinin keyfi yönetim sergileyebileceği, usulsüzlüklerin ve suistimallerin yapılabileceği, hukukun rahatça çiğnenebileceği kontrolsüz/denetimsiz bir çiftliğe dönüştürülmüştür. Ana Statü değişikliklerinin serencamı izlendiğinde Millî Eğitim Bakanının denetim yetkisini adeta kısıtlamak bilinci, kastı ve amacıyla hareket edildiği görülmektedir. Bu bilgi bile Sandığın içine düşürüldüğü kör kuyudan çıkarılmasının ne kadar güç olduğunu göstermektedir. EĞİTİM-BİR-SEN'in bu değişikliği dava etmesi ve Danıştayın verdiği iptal kararı sayesinde bakanlık denetimi tekrar mümkün olabirmiştir. Danıştay'ın ders niteliğindeki kararında; hesap verme ve sorumluluk süreçlerindeki güvenilirliği sağlamak amacındaki denetimin, periyodik olarak yapılması gerektiği ve Sandığın Millî Eğitim Bakanlığının denetim sisteminden çıkmasını gerektirecek hukuken kabul edilebilir, geçerli bir neden bulunmadığı ifade edilmiştir. Bu karar üzerine İLKSAN yönetimi kerhen Ana Statüyü Danıştay kararı doğrultusunda değiştirmek zorunda kalmıştır. 07.07.2018 tarihli ve 30471 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ana Statü değişikliği ile 16'ncı madde son halini almıştır:

Sandığın idari ve mali işlemleri, 3 yılı geçmeyen aralıklarla Bakanlıkça denetlenir.

İLKSAN yönetiminin, Sandığı teftişsizleştirme/denetimsizleştirme çalışmalarını sürdürdüğü bu zaman diliminde Millî Eğitim Bakanlığı Yönetim ve Denetleme Kurulu üyeliklerine aday gösterilmesindeki hatalı tercihlerin, denetimsizliğe kapı araladığı görülmüştür. Kişilerin şahsi menfaatlerini korumak için gösterilen çabanın küçük bir bölümü Sandık üyelerinin menfaatini muhafaza etmek amacıyla harcansaydı öğretmenlerin bambaşka bir İLKSAN'ı olabilirdi. Görüldüğü üzere Yönetim ve Denetleme Kurulu üyelerinin atanmasında gerekli hassasiyetin gösterilmemesi, Sandığın Bakanlık denetiminden kaçırılmasına zemin hazırlamıştır.

İLKSAN'ı yöneten akıl; denetimden kaçmak için pragmatizm (*Yararcılık*), oportünizm (*Fırsatçılık*) ve Makyavelizmin (*Amaca giden her yol mübah*) tüm gereklerini sonuna kadar yerine getirmekten geri durmayan bir anlayışa sahiptir. İLKSAN yönetimi, Bakanlık müfettişleri tarafından iki yılda bir denetimlerin yapıldığı 2008 yılı öncesine dönmek amacıyla denetim sorununu kökten çözmeye yoluna gittiler ve bunun için önce Ana Statüde değişiklik yapılarak denetim süresi 'iki yılda bir'den 'üç yılda bir'e çıkarıldı, ardından yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeliklerine -mali denetimi bilen-³⁶ denetim elemanı kökenli eleman almamayı yöntem olarak benimsediler.

36 **Mali Denetim:** Gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerle ilişkin hesap ve işlemlerin doğruluğunun; mali sistem ve tabloların güvenilirliğinin değerlendirilmesidir.

Bunu hayata geçirmenin yolu da Ana Statüde Sandığı denetlemekle yükümlü tek yer olan MEB Teftiş Kurulu Başkanlığını kontrol altına almaktan geçmekteydi. Bu maksatla Teftiş Kurulu Başkanı 2015 yılında İLK SAN yönetim kurulu üyesi yapılmıştır. İLK SAN'ı denetlemekle görevli birimin başkanı aynı zamanda bakanlık müfettişlerinin disiplin amiridir. İLK SAN'ı denetleyecek, hesap soracak birimin başındaki kişinin aynı zamanda İLK SAN'da hesap vermesi gereken yönetim kurulu üyesi olması; hesap soracak ve hesap verecek kişinin aynı kişi olması izahı güç bir garabetten başka bir şey değildir. İLK SAN tarihinde herhangi bir MEB Teftiş Kurulu Başkanının İLK SAN yönetim kurulu üyesi yapıldığı görülmemiştir. İLK SAN yönetim kurulu üyesi olan Teftiş Kurulu Başkanı, 2014-2021 yılları arasında Teftiş kurulu Başkanlığı görevini kesintisiz yedi yıl sürdürmüştür. Aynı döneme denk gelen 2015-2023 yılları arasında da yine kesintisiz sekiz yıl boyunca İLK SAN yönetim kurulu üyeliği görevini sürdürmüştür. Bu tuhaf durum; Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 13'üncü maddesinde yer alan hükme açıkça aykırılık oluşturmaktadır.³⁷

Kamu görevlileri, çıkar çatışmasında şahsi sorumluluğa sahiptir ve herhangi bir potansiyel ya da gerçek *çıkâr çatışması* konusunda dikkatli davranır, çıkar çatışmasından kaçınmak için gerekli adımları atar, çıkar çatışmasının farkına varır varmaz durumu üstlerine bildirir ve çıkar çatışması kapsamına giren menfaatlardan kendilerini uzak tutarlar.

İLK SAN, şeffaflık talebinde bulunanlara karşı, kamu kurumu olmadığını ve özel hukuk hükümlerine tabi bir müessese olduğunu iddia etmektedir. Ticari sır kavramını çok geniş yorumlamak suretiyle de gizlilik örtüsü altına saklanmayı tercih etmektedir. Oysa Anayasa Mahkemesi, Sandığın kamu kurumu olduğunu almış olduğu iki kararla hüküm altına almıştır.³⁸ Kamu kurumu olması hasebiyle İLK SAN, 2003 yılında yayımlanan Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ve bu kanuna dayalı çıkarılan Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte yer alan:³⁹

37 Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, T.C. Resmî Gazete, 13.04.2005/25785.

38 Kararlardan bir tanesi: Anayasa Mahkemesi, 28.11.1985 tarihli E. 1985/7 ve K. 1985/22 sayılı karar, T.C. Resmî Gazete, 21.01.1986/18995 • "...Taşındığı bu özellikleri nedeniyle tüzelkişiliğe sahip bir kamu kurumu olduğu aşikâr bulunan sandığın..."

39 Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik, T.C. Resmî Gazete, 27.04.2004/25445

Kesinleşen faaliyet ve denetim raporları uygun vasıtalarla kamuoyunun incelemesine açık hale getirilir.

Hükmünün muhatabı konumundadır. Bakanlık tarafından yapılması zorunlu olan ancak yapıp yapılmadığı belli olmayan denetimlere ilişkin herhangi bir teftiş/denetim raporunun faaliyet raporlarında yer almadığı delegasyona ve üyeye sunulmadığı tespit edilmiştir.

Denetimin olmadığı yerde yolsuzluğun ve suistimalin olması çok normaldir. İLKSAN'da yolsuzluk olmasının mümkün olmadığını iddia eden Sandık yöneticileri, İLKSAN Kurtuluş İlk Yatırım A.Ş. otel müdürü ve muhasebecisinin zimmetine para geçirme sonucu işten atılması ile başlayan ve ortaya çıkan zararın telafisi için yargıya intikal eden süreci üyelerden ve Genel Kurul'dan gizlemiştir. İLKSAN yönetimi, Sandığa bağlı tüm iktisadi girişimlerin rutin denetimlerinin yapıldığını iddia etse de bahse konu otelin muhasebe kayıtları denetlenmiş gibi gösterilmesine rağmen bu yolsuzluk yaşanmıştır. İLKSAN'ın bağımsız denetçisi aynı zamanda mali işlerinin denetimini yapan Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, İLKSAN'a bağlı otellerin denetimini sözde yapmış ve bu usulsüzlüğün gerçekleştiği oteldeki iş ve işlemlerin usule uygun olduğuna dair onay vermiştir. Sandığa yolsuzluk virüsünün musallat olduğu ve bünyeye yayıldığı anlaşılmaktadır.

Denetimsizlikle beraber; hesap verebilirlik, şeffaflık, meslek ahlak kuralları, dürüstlük, doğruluk, sorumluluk, güven, çıkar çatışmasından kaçınma, yetkinlik, meslekî özen, yasallık, saygınlık, iyi niyet, güvenilir bilgi sunma, kamu yararını gözetme gibi kamu yönetiminin temel etik ilkelerinden uzaklaşan kamu kurumların umulmadık noktalardan darbe aldığı, bu durumun kurumsal zayıflık ve tehdit oluşturduğunu İLKSAN orta vadede görecektir. Ancak iş işten geçmiş olacaktır.

11. Yönetim Kurulunda Liyakatsizlik ve Ana Statünün İhlali

Kamu yönetiminde liyakat; tüm kamu hizmetlerinde ve kamu kuruluşlarında görev alacak personele, göreve alınmada, ilerleme ve yükselmeye, işten çıkarılmada, tüm hizmet şartlarında, bilimsel, mesleki, ahlaki, fikri vasıf ve kabiliyetlerin esas alınarak, tarafsız ve adil bir davranışla, objektif hukuk kurallarının ve metotlarının, sorumlu ve yetkili teşkilatın yönetimi ve murakabesi altında uygulanması rejimi olarak tarif edilmektedir.⁴⁰ Liyakat sisteminde bir pozisyon için seçilen kişinin *yeterli bilgiye, eğitime ve yeterli tecrübeye* sahip olması gerekir. Liyakatsizliğin olduğu yerlerde geri kalmışlığın hastalıklarından olan kayırmacılık, ayrımcılık, iltimas ve yolsuzluğun farklı versiyonları hüküm sürer. İLKSAN tarihi, aynı zamanda Sandığın yönetim ve denetim pozisyonlarında bulunanların liyakat, ehliyet ve uzmanlıklarının sürekli tartışma konusu olduğu ve bu kişilerin yeterliklerinin yetersiz görüldüğü zamanlarla doludur. Ne yazık ki liyakat bahsinde İLKSAN için tarih hep tekerrür etmiştir.

İLKSAN Yönetim Kurulu, Temsilciler Kurulunca Sandığı yönetmek üzere seçilen yedi kişiden oluşmaktadır. İLKSAN Ana Statüsünün 8'inci maddesine göre yönetim kurulu:⁴¹

a) Temsilciler Kurulu üyelerinden aday olan veya aday gösterilenler arasından 3 asıl, 3 yedek üye; b) Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatında fiilen çalışan personelden Bakanın göstereceği 4 adaydan 2 asıl, 2 yedek üye; c) Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatında fiilen çalışan, *maliye, hukuk, işletme, iktisat ve denetim alanlarında ihtisas sahibi*, tecrübeli ve yükseköğrenimli olanlardan, Bakanın göstereceği 4 adaydan 2 asıl, 2 yedek üye, olmak üzere, Temsilciler Kurulunca gizli oyla seçilen toplam 7 asıl ve 7 yedek üyeden oluşur.

40 Burhan Aykaç, *Personel Yönetiminde Yeterlik İlkesi*. Amme İdaresi Dergisi, Cilt 24, Sayı 4, 1990, s. 91-109

41 İLKSAN, *İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Ana Statüsü*, Resmî Gazete, 22.03.1995/22235

Ana Statünün 9'uncu maddesine göre yönetim kurulunun belli başlı görevleri şunlardır:

Sandığın çalışmalarını kuruluş kanunu ve bu Ana Statü hükümlerine uygun olarak yönetmek ve Sandığın yönetiminden sorumlu olmak; Sandık genel müdürünün yetkilerini tespit etmek; Sandığın her türlü hesap ve işlerini incelemek veya incelettirmek; Sandığın gelişmesi, daha yararlı olması için araştırmalar yapmak; Sandık mevcutlarının işletilme şekillerinin tayini hususunda Temsilciler Kuruluna görüş bildirmek.

İLKSAN Ana Statüsünün 8/c maddesi; Millî Eğitim Bakanlığı kontenjanından gösterilen 4 aday (2 asıl, 2 yedek üye) için iki kritik ve zorunlu şartı hüküm altına almıştır. Bunlar:

- ⊙ Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatında fiilen çalışmak
- ⊙ Maliye, hukuk, işletme, iktisat ve denetim alanlarında ihtisas sahibi, tecrübeli ve yükseköğrenimli olmak

İLKSAN Ana Statüsü, yönetim kurulu üyelerinden en az ikisinin maliye, hukuk, işletme, iktisat ve denetim alanlarında ihtisas sahibi, tecrübeli ve yükseköğrenimli kişiler arasından seçilmesini zorunlu şart koymasına rağmen bunun gereğini ne MEB ne de İLKSAN yönetimleri yerine getirmektedirler. İLKSAN Ana Statüsünü bu ısrarının sebebi 1993 yılında Sandığın liyakatsiz ellerde kayıma devrine kadar giden süreçte yaşanan yolsuzluklar ve iş bilmezliklerdir.

Sandık yönetim kurulu üyelerinin ihtisas alanları ve Ana Statüye göre yeterli şartları sağlayıp sağlamadıkları Tablo 6'da gösterilmiştir. Yönetim Kurulu Başkanı Tuncer Yılmaz: Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü, lisans tamamlama AÖF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu; Yönetim Kurulu Üyesi Okan Çoban: Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü mezunu; Yönetim Kurulu Üyesi Uğur Kılıç: Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü mezunu; Yönetim Kurulu Üyesi Hüseyin Torun: Eğitim Yüksek Okulu, lisans tamamlama AÖF Türkçe Bölümü mezunu; Yönetim Kurulu Üyesi Ömür Tulunay, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü mezunu; Yönetim Kurulu Üyesi Atıf Ala: Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü mezunu ve son olarak Yönetim Kurulu Üyesi Aykut Bal'ın mezuniyet durumu ve özgeçmişi ile ilgili bilgi İLKSAN'ın internet sayfasında bulunmamaktadır.⁴²

42 İLKSAN, *Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri*, 01.08.2023. <https://www.ilksan.gov.tr/Organizasyon/Yonetim-Kurulu/32>

Tablo 6. İLKSAN Yönetim Kurulu Üyelerinin İhtisas Alanları

Yönetim Kurulu Üyelerinin İhtisas Alanları			
Sıra No	Adı Soyadı	Kontenjan	İhtisas Alanı - Mezun Olduğu Alan
1	Tuncer Yılmaz (Başkan)	TÜRK EĞİTİM-SEN	Türk Dili ve Edebiyatı
2	Hüseyin Torun	TÜRK EĞİTİM-SEN	Türkçe
3	Ömür Tulunay	TÜRK EĞİTİM-SEN	Sınıf Öğretmenliği
4	Okan Çoban	MEB	Sınıf Öğretmenliği !
5	Uğur Kılıç	MEB	Türkçe Öğretmenliği !
6	Aykut Bal	MEB	Bilinmiyor !
7	Atıf Ala	MEB	Sınıf Öğretmenliği !

! MEB kontenjanından seçilen dört kişinin de mezuniyeti/ihtisas alanı, Ana Statünün 8/c maddesinde istenen; “Maliye, hukuk, işletme, iktisat ve denetim alanlarında ihtisas sahibi, tecrübeli” olma şartını karşılamamaktadır.

İLKSAN Ana Statüsünün 8/c maddesi MEB ve Sandık yönetimi tarafından yıllardır ve ısrarla ihlal edilmektedir. Hâlihazırda yedi kişiden oluşan İLKSAN Yönetim Kurulu üyeleri arasında *Maliye, hukuk, işletme, iktisat ve denetim alanlarında ihtisas sahibi* olmak şartını karşılayan üye bulunmamaktadır. Ana Statü ihlali, bilerek ve isteyerek yapılmaktadır. Hem TÜRK EĞİTİM-SEN hem MEB, İLKSAN’da süregelen düzenin, statükonun korunmasından yanadırlar. Özellikle MEB bürokrasisinde görev yapan bürokratların yönetim kurulu üyeliğine veya denetleme kurulu üyeliğine seçilmek gibi istekleri söz konusudur. Bunun da kök sebebi Tablo 2’de sunulmuştur.

12. Denetleme Kurulunda Liyakatsizlik ve Ana Statünün İhlali

İLKSAN Denetleme Kurulu, Temsilciler Kurulunca Sandığı denetlemek üzere seçilen üç kişiden oluşmaktadır. İLKSAN Ana Statüsünün 10'uncu maddesine göre denetleme kurulu:⁴³

a) Temsilciler Kurulu üyelerinden aday olan veya aday gösterilenler arasından 1 asıl, 1 yedek üye, b) Millî Eğitim Bakanı tarafından gösterilecek, Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatında fiilen çalışan ve *iktisat, maliye, hukuk, kamu yönetimi, işletme, bankacılık veya denetim* alanlarında ihtisas sahibi, tecrübeli, yükseköğrenimli 4 adaydan 2 asıl, 2 yedek üye, olmak üzere, Temsilciler Kurulunca gizli oyla seçilen toplam 3 asıl ve 3 yedek üyeden oluşur.

İLKSAN Ana Statüsünün 11'inci maddesine göre Denetleme Kurulunun başta gelen görevleri şunlardır:

Sandığın bütün gelir ve gider hesapları ile bu hesapların kaydedildiği defterler ve kayıtların mutabık olup olmadıklarını incelemek, hesaplar ve kayıtların sonuçlarını ihtiva eden mali tabloları kontrol etmek, Sandığın mali iş ve işlemlerini bu Ana Statü ve ilgili yönetmeliklere göre denetlemek. Sandık varlıklarının korunması, alacaklarının tahsili ve borçlarının ödenmesine müteallik takiplerin yapılıp yapılmadığını kontrol etmek. Kurul tarafından yapılan ve/veya bağımsız denetçilere yaptırılan denetim neticesinde; Sandığın faaliyetleri kapsamında tespiti yapılan ve niteliği itibarıyla telafisi imkânsız zararlı sonuçlar doğuracağı kanaati hâsıl olan durumlar ve/veya Sandığın ayni ve nakdi sermayesi bakımından amacını yerine getiremeyecek derecede acze düştüğünün belirlenmesi hallerinde, keyfiyeti gerekçeli bir yazı ile Yönetim Kuruluna bildirerek Temsilciler

43 İLKSAN, İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Ana Statüsü, Resmî Gazete, 22.03.1995/22235

Kurulunun olağanüstü toplantıya davet edilmesini istemek, Yönetim Kuruluna yapılan tebliği takip eden bir hafta içinde olağanüstü toplantı kararı alınmadığı takdirde Bakanlık makamının muvafakati ile Temsilciler Kurulunu olağanüstü toplantıya çağırarak. Üç aydan fazla ara vermemek şartıyla geçici bilanço ve geçici gelir tabloları almak suretiyle Sandığın mali durumuna ilişkin keyfiyeti izlemek ve kontrol etmek.

İLKSAN Ana Statüsünün 10/b maddesi; Millî Eğitim Bakanlığı kontenjanından gösterilen 4 aday (2 asıl, 2 yedek üye) için iki zorunlu şartı hüküm altına almıştır. Bunlar:

- ⊙ Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatında fiilen çalışmak
- ⊙ İktisat, maliye, hukuk, kamu yönetimi, işletme, bankacılık veya denetim alanlarında ihtisas sahibi, tecrübeli ve yükseköğrenimli olmak

Tıpkı yönetim kurulu üyeliklerinde olduğu gibi, İLKSAN Ana Statüsünün 10/b maddesi denetleme kurulu üyelerinin: Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatında fiilen çalışan ve iktisat, maliye, hukuk, kamu yönetimi, işletme, bankacılık veya denetim alanlarında ihtisas sahibi, tecrübeli ve yükseköğrenimli olanlar arasından seçilmesini talep etmektedir. Ne yazık ki mevcut denetleme kurulu üyeleri bilinçli bir tercihle belirtilen kriterleri taşımayanlar arasından seçilmiştir. Denetleme Kurulu Başkanı İsa Barış: Eğitim Fakültesi Fizik Bölümü mezunu; Denetleme Kurulu Üyesi Adnan Boyacı: Sosyoloji Bölümü mezunu ve Denetleme Kurulu Üyesi Metin Şeyhoğlu: Eğitim Yüksekokulu Sosyal Bilgiler Bölümü lisans tamamlama mezunudur.⁴⁴ İLKSAN denetleme kurulu üyelerinin ihtisas alanları ve Ana Statüye göre yeterli şartları sağlayıp sağlamadıkları Tablo 7’de gösterilmiştir.

44 İLKSAN, *Denetleme Kurulu Üyeleri*, 01.08.2023, <https://www.ilksan.gov.tr/Organizasyon/Denetleme-Kurulu/35>

Tablo 7. İLKSAN Denetleme Kurulu Üyelerinin İhtisas Alanları

Denetleme Kurulu Üyelerinin İhtisas Alanları			
Sıra No	Adı Soyadı	Kontenjan	İhtisas Alanı - Mezun Olduğu Alan
1	İsa Barış (Başkan)	MEB	Fizik
2	Adnan Boyacı	MEB	⊙Sosyoloji
3	Metin Şeyhoğlu	TÜRK EĞİTİM-SEN	Sosyal Bilgiler
 MEB kontenjanından seçilen iki kişinin de mezuniyeti/ihstias alanı; Ana Statünün 10/b maddesinde aranan “İktisat, maliye, hukuk, kamu yönetimi, işletme, bankacılık veya denetim alanlarında ihtisas sahibi, tecrübeli” olma şartını karşılamamaktadır.			

Denetleme Kurulu üyesi *Adnan Boyacı*'nın Millî Eğitim Bakanlığındaki görevi 09.08.2021 tarihinde sona ermiştir ve Millî Eğitim Bakanlığında fiilen çalışmamaktadır. Kadrosu da Anadolu Üniversitesindedir. Denetleme kurulu üyeliği devam eden Adnan Boyacı, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki görevine iki yıl önce geri dönmüştür.⁴⁵ Adı geçen kişi İLKSAN Ana Statüsünün 10/b maddesinde yer alan “Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatında fiilen çalışmak.” ve “İktisat, maliye, hukuk, kamu yönetimi, işletme, bankacılık veya denetim alanlarında ihtisas sahibi, tecrübeli olmak.” şartlarından ikisini de karşılamamasına rağmen İLKSAN yönetimi kasıtlı olarak Ana Statüyü çiğnemiştir ve çiğnemeye devam etmektedir.

Üç kişiden oluşan denetleme kurulu üyeleri arasından bir kişi bile İLKSAN Ana Statüsünün denetleme kurulundan talep ettiği:

Sandığın bütün gelir ve gider hesapları ile bu hesapların kaydedildiği defterler ve kayıtların mutabık olup olmadıklarını incelemek, hesaplar ve kayıtların sonuçlarını ihtiva eden mali tabloları kontrol etmek (11/1-a);

Üç aydan fazla ara vermemek şartıyla geçici bilanço ve geçici gelir tabloları almak suretiyle Sandığın mali durumuna ilişkin keyfiyeti izlemek ve kontrol etmek (11/1-f);

45 Anadolu Üniversitesi, *Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanları, Adnan Boyacı*, 01.08.2023. <https://avesis.anadolu.edu.tr/aboyaci>

Hükümlerinin gereğini yerine getirecek ekonomi, muhasebe veya maliye uzmanlığı ve tecrübesine sahip değildir.

İLKSAN Denetleme Kurulu Başkanı; tarafsızlık, nesnellik, çıkar çatışmasından kaçınma, eşitlik, dürüstlük ve yetkinlik başta olmak üzere denetim etiğinin temel ilkelerini yıllardır ihlal etmektedir. Müfettiş orijinli başkan, MEB kontenjanından Sandığa seçilmiştir. Ancak gerçekte ve “Resmîyette” TÜRK EĞİTİM-SEN’i temsil etmektedir. Bakanlık müfettişi ünvanı suistimal edilerek yaşanan bu tuhaf ve etik dışı durum ancak İLKSAN’da yaşanabilirdi ve herkesin gözü önünde bu yaşandı ve de yaşanmaya devam etmektedir. 2015 yılından bugüne İLKSAN’da, önce yönetim kurulu üyesi ardından denetleme kurulu üyesi olarak 8 yıldan bu yana görev yapan başkan, 3 Nisan 2021 tarihinde yapılan İLKSAN Çankaya İlçe Temsilciliği seçimine TÜRK EĞİTİM-SEN adayı olarak “MEB Teftiş Kurulu Başkanlığı Bakanlık Başmüfettişi” sıfatıyla katılmış ve bu maksatla basılan afişte fotoğrafını ve resmî ünvanını kullanmıştır. Sonraki tarihlerde bu kişi, etik ihlallerinde bulunmaya ve çıkar çatışmasının içinde yer alamaya devam etmiştir. İLKSAN yönetimi de “Sandık denetlenmiyor, Bakanlık denetim elemanları Sandığa sokulmuyor.” eleştirilerini bertaraf etmek amacıyla; “İLKSAN Denetleme Kurulu Başkanı zaten bir başmüfettiş.” demek için adı geçen şahsın “Etiketini” kazan kazan kuralıyla kullanmıştır. MEB Teftiş Kurulu Başkanlığı da buna göz yummuştur.

Bu kişinin çıkar çatışmasından kaçınma ilkesini açıkça ihlal ettiği çok sayıda olaydan sadece iki tanesi burada anılacaktır: Birincisi Gaziantep’in Şehitkâmil ilçesinde 19 Haziran 2021 tarihinde yapılan İLKSAN seçim sonuçları ile ilgili olarak kendisinin İlçe Millî Eğitim Müdürlüğünü arayarak konuya müdahil olduğu; İLKSAN seçim sürecine yetkisiz bir şekilde karıştığı ve görevini kötüye kullanma suçlamasına maruz kaldığı; kendisini ilgilendirmeyen bir konuda başka bir ilde olan bir olayla ilgili Bakanlık tarafından görevlendirilmediği halde konumunu kullanarak TÜRK-EĞİTİM-SEN’in verdiği emri yerine getirme gayreti içine girdiği iddiasına muhatap olmuştur.⁴⁶

Bahse konu kişinin gerçekleştirdiği ikinci olay ise Teftiş Kurulu Başkanlığının görevlendirmesi ile Manisa iline LGS incelemesi kapsamında gittiği, Manisa’da bulunduğu zaman diliminde görev kapsamının dışına çıkarak ve üzerine vazife olmadığı halde İLKSAN temsilcilik seçimlerine aleni bir şekilde müdahale ettiği; bu durumun meslek etiği ve denetim elemanı tarafsızlığı, nesnellığı ve sorumluluğuyla

46 Sendika Bülteni, *İLKSAN Seçiminde Görevi Kötüye Kullanma Suçlaması*, 26.06.2021, <https://sendikabulteni.com/haber/ilksan-seciminde-gorevi-kotuye-kullanma-suclamasi-93142>

bağdaşmadığı; İLKSAN denetleme kurulu başkanı sıfatını taşıyan bir kişinin kendisini seçecek olan temsilcilerin seçildiği seçime müdahale etmesinin abesle iştigal olduğu; kendisinin seçilmesini garanti altına alabilmek için temsilcilik seçimlerine karışmanın ilçe temsilcilerine aba altından sopa göstermenin, zorla ve baskıyla oy devşirmenin İLKSAN'a zarar verdiği; Millî Eğitim Bakanlığının bu hukuksuz ve etik dışı davranışlara hoşgörü göstermemesi gerektiği ve Bakanlığın, müfettişinin müfettiş gibi davranmasını sağlaması talep edilmiş olsa da değişen bir şey olmamıştır.⁴⁷

14.09.2010 tarih ve 27699 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Denetim Görevlilerinin Uyacakları Meslekî Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmelik" ile denetim elemanlarının uyacağı mesleki etik ilkeler belirlenmiştir. Buna göre denetim birimlerinde değişik ad ve unvanlar altında istihdam edilen veya görevlendirilen denetim elemanlarının uymak zorunda oldukları bazı mesleki etik ilkeler şunlardır; tarafsızlık ve nesnellik, eşitlik, dürüstlük, çıkar çatışmasından kaçınma ile yetkinlik ve meslekî özen olarak belirlenmiştir.⁴⁸ Burada çıkar çatışmasından kaçınma ilkesinin açıkça ihlal edildiği görülmektedir. Önceki bölümlerde de açıklandığı üzere çıkar çatışması; kamu görevlilerinin görevlerini tarafsız ve objektif şekilde icra etmelerini etkileyen ya da etkiliyormuş gibi gözükken ve kendilerine, yakınlarına, arkadaşlarına ya da ilişkide bulunduğu kişi ya da kuruluşlara sağlanan her türlü menfaati ve onlarla ilgili mali ya da diğer yükümlülükleri ve benzeri şahsî çıkarlara sahip olmaları halini ifade eder.⁴⁹ Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 13'üncü maddesine göre de kamu görevlisi, çıkar çatışmasının farkına varır varmaz durumu üstlerine bildirir ve çıkar çatışması kapsamına giren menfaatlerden kendilerini uzak tutarlar.⁵⁰

Denetleme Kurulu üyeleri Ana Statü'nün 29'uncu maddesinde belirtilen:

Denetleme Kurulu ve denetçiler görevlerinin ifası sırasında Sandığın yönetim işlerine ait olmak üzere öğrendikleri noksanlık ve yolsuzluklar ile kanun ve bu Ana Statü'ye aykırı gördükleri hususları

47 EĞİTİM-BİR-SEN, MEB, *İLKSAN Manisa Seçimlerine Müdahale Etmeye Kalkışan Müfettişe Dur Demelidir*, 02.06.2023, <https://www.ebs.org.tr/manset/5827/meb-ilk-san-manisa-secimlerine-mudahale-etmeye-kalkisan-mufettise-dur-demelidir>

48 Denetim Görevlilerinin Uyacakları Meslekî Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmelik, T.C. Resmî Gazete, 14.09.2010/27699

49 Ömer Faruk Gençkaya, *Çıkar Çatışması Türkiye'de Yolsuzluğun Önlenmesi için Etik Projesi Akademik Araştırma Çalışması*, T.C. Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu, Mayıs 2009, s. 34

50 Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, T.C. Resmî Gazete, 13.04.2005/25785

Genel Müdür'e, Yönetim Kurulu Başkanı'na ve gerekirse Temsilciler Kuruluna bildirmek ile mükelleftir.

Hükmü uyarınca Sandığın varlıklarında son üç yılda meydana gelen milyarlarca liralık azalış ve onlarca kanunsuz ve usulsüz iş ve işlem hakkında ihbar mükellefiyetinin gereğini de yerine getirmemişlerdir. Bu yetmezmiş gibi Denetleme Kurulunun 2022 yılı denetim raporunda:⁵¹ Yönetim Kurulunun beyan ettiği veriler ve bilgilerin bıkınlık verecek düzeyde tekrar edilmek suretiyle ve her bölümün sonuna "(...) ÇOK İYİ düzeyde olduğu;" "(...) ÇOK İYİ düzeyde başarılı bulunduğu;" "(...) ÇOK İYİ düzeyde yürütüldüğü." şeklindeki cümleleri kopyalayıp yapıştırarak denetim görevini sözde yerine getirmişlerdir. Denetleme Kurulu Üyeleri yıllarca Sandığı denetlemelerine rağmen örneğin:

- ⊙ İLKSAN'da yaşanan nepotizmden/akraba kayırmacılığınan,
- ⊙ Ana Statü ve diğere mevzuat hükümlerine rağmen İLKSAN'a KPSS'siz ve ilansız personel alımından
- ⊙ Sandık taşınmazlarının milyarlarca TL'lik gerçek değerinin mali tablolarda ve bilançolarda bilinçli, kasıtlı ve etik değerler ihlal edilerek 22 milyon TL gibi çok düşük değerde gösterilmesinden
- ⊙ İtalya gezisine katılan dört üst düzey yöneticinin yalan beyanla aldığı haksız ve hukuksuz harcırahtan
- ⊙ Emekli olmalarına rağmen İLKSAN'da yasal düzenlemelere aykırı olarak usulsüz çalıştırılanlardan
- ⊙ Ücret yönetiminde İLKSAN personeline uygulanan gayri adil uygulamalardan
- ⊙ Denetlemekle görevli olduğu birimde yöneticilik yaptırılan kontrolörden
- ⊙ İLKSAN Ankara Kurtuluş Konukevindeki yolsuzluktan hiç haberlerinin olmaması çok şaşırtıcıdır. Denetleme kurulu üyeleri ya hiç denetim

51 İLKSAN, 2022 Faaliyet Raporu, s. 187-205

yapmadılar, ya denetim yapmayı bilemediler ya da görevlerini bilerek ve isteyerek ihmal ettiler. Eğer bunları tespit etmelerine rağmen sessiz kalmışlarsa o zaman Türk Ceza Kanununun (TCK) 257'nci maddesi ile muhatap olmaları gerekmektedir. Bahse konu hüküm şöyledir:

Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, (...) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerini yapmakta ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi (...)

Bu denli yoğun usulsüzlük ve kanun dışılığın yaşanmasına sebep olan İLKSAN'ın idari birimleri için denetleme kurulu üyelerinin raporlarında övgü dolu sözler sarf etmeleri ve de onları adeta alkışlamaları ibretliktir. Bu tablo İLKSAN tarihine kara bir leke olarak geçecektir. İLKSAN'daki usulsüzlük ve yolsuzlukların sayısının yukarıda sayılan örnek vakalarla sınırlı olmadığı bilinmelidir. Bunlar sadece belgelendirilmiş olanlardır. Belgeye dökülemeyen daha nice vaka olduğuna dair şüpheler bulunmaktadır. Çünkü İLKSAN 16 yıldır aynı yönetim kurulu başkanı tarafından yönetilmektedir. Çünkü İLKSAN 27 yıldır aynı sendikanın sevk ve idaresindedir. Bu iki veri bile yolsuzluk için yüksek düzeyde risk oluşması için yeterlidir.

13. Hilafihakikat Beyanla İtalya Gezisinden Alınan Yasa Dışı Harcırar

Tüm masrafları (*Yol, konaklama ve eğitim giderleri*) İLK SAN'ın anlaşmalı olduğu bir portföy yönetim şirketi tarafından karşılanan ve resmî herhangi bir görev içermeyen İtalya gezisi kapsamında aşağıda isimleri sayılan dört kişi, İLK SAN Yönetim Kurulunun 16.08.2022 tarihli ve 52/02 sayılı kararı ile kendilerini görevli göstererek yurt dışı harcırar ve yolluğu almışlardır:

- ⊙ Yönetim Kurulu Başkanı *Tuncer Yılmaz*
- ⊙ Genel Müdür *Mintez Şimşek*
- ⊙ Genel Müdür Yardımcısı *Murat Tekin*
- ⊙ Genel Müdür Yardımcısı *Bülent Kale*

İLK SAN Genel Müdürlüğünün 27.10.2022 tarihli ve E-15294123-840-41015 sayılı yazısında konuyla ilgili yer alan bilgiler aşağıya olduğu gibi alınmıştır:

Yönetim Kurulunun 16.08.2022 tarihli ve 52/02 sayılı kararı özetle: Azimut Portföy'ün 15.08.2022 tarih ve E-96155 kayıt sayılı yazısı ile bildirilen Finansal Varlıklar ve Emeklilik Fonlarının Yönetimi konulu bilgilendirme seminerine davet hakkında bilgi edinildi. Buna göre, a) Yönetim Kurulu Başkanı Tuncer Yılmaz, Genel Müdür Mintez Şimşek, Genel Müdür Yardımcıları Murat Tekin ve Bülent Kale'nin görevlendirilmelerine, b) Katılımcıların *yol, konaklama ve eğitim giderleri* Azimut Portföy tarafından karşılanacağından, görevlilere Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yurt dışında görevlendirilen personele verilen harcırar usul ve esasları doğrultusunda gündelik ödenmesine, c) Konu ile ilgili tüm iş ve işlemleri yürütmek üzere Genel Müdürlüğün yetkili kılınmasına; (...) seminerine katılan Yönetim Kurulu Başkanı Tuncer Yılmaz, Genel Müdür Mintez Şimşek, Genel Müdür Yardımcıları Murat Tekin ve Bülent Kale'nin görev harcırar beyanı, 2022/31716 sayılı Yurt Dışı Gündeliklerine dair Karar ve Yönetim Kurulunun 16.08.2022 tarihli ve 52/02 sayılı kararına uygun olarak tanzim edilmiştir. (...) Göreve giden kişilerin

almış olduğu iş avansı karşılığı kişi başı 552,48 EURO harcırahın düzenlendiği tarihteki döviz satış kuru olan 18,3561 ile çarpılmış olup güncel avans tutarı 10.141,38 TL'ye denk geldiği görülmüş ve harcırah tutarlarından damga vergisi kesildikten sonra güncel avans tutarı, harcırah tutarlarından mahsup edilmiştir. İtalya'ya ilişkin bir günlük görev harcırahı 92 EURO olup mevzubahis kararın 'Devlet Memurlarına yurt dışı seyahatin ilk 10 günü için verilen gündelik tutarı %50 zamlı olarak ödendiğinden, istisna harcırahın hesaplanması sırasında bu durumun da dikkate alınması gerekmektedir.' Hükmü doğrultusunda %50 zamlı olarak 8 günlük toplam görev harcırahı $[(92*1,5)*8]$ 1.104 EURO olarak hesaplanmıştır. Günlük kur (18,3561 TL) olduğundan dolayı toplam harcırah tutarı $(1.104*18,3561)$ 20.265,13 (YirmibinikiyüzaltmışbeşTLOnüçKr)'dir.

6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun 3 ve 34'üncü maddelerinde:

Harcırah: Bu Kanuna göre ödenmesi gereken *yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafından birini, birkaçını veya tamamını ifade eder; geçici görev ile yabancı ülkelere gönderilenlere, özel anlaşmaları gereğince yabancı devlet, uluslararası kuruluş veya resmî diğer kuruluşlar tarafından ödeme yapıldığı takdirde bu ödemeler gündeliklerinden indirilir.*

Aynı kanunun *Hilafihakikat Beyanname Verenler* başlıklı 60'ıncı maddesinde;

Bu kanuna göre tahakkuk edecek, istihkakın miktarını artıracak şekilde -maddi hatalar hariç- hilafihakikat beyanname verenler hakkında, mensup oldukları kurumların inzibat, memurin, müdürler komisyonları gibi yetkili heyet ve makamlarının kararı ile ve işlenen suçun mahiyet ve şümulüne göre rütbe veya sınıf tenzili veya ihraç cezalarından her hangi biri tatbik olunur ve bu gibilerin bu suretle aldıkları fazla harcırah, Devlet özel idare ve belediyelerce Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanununa göre ve bu kanuna tabi diğer kurumlarca da umumi hükümlere tevfikan *tahsil olunur*. Suçlu hakkında idarece ittihaz olunan inzibati kararlar *cezai takibata* mani olmayıp bu gibiler hakkında ayrıca hukuku amme davası ikame ve kanuni takibat icra olunur.⁵²

52 6245 sayılı Harcırah Kanunu, T.C. Resmî Gazete, 18.02.1954/8637

Yönünde hükümler bulunmaktadır. Konunun daha iyi anlaşılması için Danıştay ve Sayıştay'a ait iki adet kararın sunulmasına ihtiyaç duyulmuştur. Danıştay 2. Dairesinin 30.12.2015 tarihli ve E. 2015/472, K. 2015/11201 sayılı kararında:

Yolluk ödemesi, kamu hizmetinin gerektirdiği durumlarda bu hizmet için görevlendirilen kişilerin katlanacakları giderleri karşılamak üzere yapılan parasal bir idari işlemdir. Başka bir anlatımla, gerektiğinde görevlendirilen kişilere, katlandıkları zorunlu giderlerin karşılığı olarak yapılan bir ödemedir. Dolayısıyla harcıraha hak kazanmada *görevlendirme tek başına yeterli bir unsur olmayıp*, aynı zamanda kamu görevlisinin bu görevlendirme nedeniyle maddi açıdan bir külfete katlanması gerekmektedir. (...) eğitim faaliyeti kapsamındaki tüm giderlerinin, bir başka anlatımla davacıya ait maddi külfetin (...) tarafından karşılandığı, dolayısıyla yol hariç 2 günlük bu süre boyunca ayrıca yurt dışı geçici görev yolluğu ödenmesine yasal olarak olanak bulunmadığı anlaşıldığından, davacının, (...) günlük yol gündeliği dışında (...) günlük yurt dışı geçici görev yolluğunun da tarafına ödenmesi istemiyle yaptığı başvurunun zimnen reddine ilişkin dava konusu işlemden hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Sayıştay 8. Dairesinin 17.11.2015 tarihli ve 60 sayılı Kararında:

Mevzuatta yer alan tanım ile harcırah, yasaya göre ödenmesi gereken *yol masrafı, gündelik*, aile masrafı ve yer değiştirme masrafından birini, birkaçını veya tamamını; yevmiye ise bu yasaya göre yolluk verilmesini gerektiren yolculuk ve oturmalar dolayısı ile ilgililere iâşe (yeme içme) ve ibate (konaklama) vs. giderlerin karşılığı olarak miktarları yurt içi için yılı bütçe kanunu ve yurt dışı için Bakanlar Kurulu Kararıyla belirlenen gündeliği ifade etmektedir. Söz konusu sempozyuma katılan ilgililerin konaklama ve diğer tüm masrafları (...)’den karşılanmış olduğundan, toplantıya katılanlara gider karşılığı olarak ödenmesi gereken yurt dışı harcırahının ayrıca verilmesine yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar gereğince imkân bulunmamaktadır ve bu şekilde yapılan bir ödeme *mükerrerlik* arz etmektedir. Bu itibarla (...) TL tutarındaki *kamu zararının* (...) işleyecek faizleri ile birlikte sorumlulara ödettirilmesine, oybirliğiyle karar verildi.

Seminere katılan dört kişinin yol, konaklama ve eğitim masrafları Sandığın anlaşmalı olduğu portföy yönetim şirketi tarafından karşılanmış olmasına rağmen, İLKSAN Yönetim Kurulunun onayı ve 2022/31716 sayılı Yurt Dışı Gündeliklerine Dair Karar⁵³ esas alınarak bahse konu katılımcıların her birisine *tekrar* harcırah ödemesi yapılmıştır. Bir kişinin günlük görev harcırahı olan 92 avro (%50 zamlı olarak 138 avro), 8 günlük toplam görev harcırahı toplamı olan 1.104 avro şeklinde ödeme yapılmıştır. 12.08.2023 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası günlük avro satış kuru (29,7379 TL) baz alındığında dört kişiye hukuksuz yere harcırah olarak ödenen toplam miktar $[(1.104 \times 29,7379) \times 4]$ 131 bin TL'dir (131.322,56)

Seminer katılımcılarının yol, konaklama ve diğer masrafları zaten karşılanmışken aynı kişilere gider karşılığı olarak ödenmesi gereken yurt dışı harcırahının ayrıca verilmesi açıkça kamu zararıdır, gerçeğe aykırı yalan beyandır. Harcırah Kanununun 34'üncü maddesinde yer alan; "Geçici görev ile yabancı ülkelere gönderilenlere, özel anlaşmaları gereğince yabancı devlet, uluslararası kuruluş veya resmî diğer kuruluşlar tarafından ödeme yapıldığı takdirde bu ödemeler gündeliklerinden *indirilir.*" hükmünün gereği de yapılmamış ve mükerrerlik teşkil eden kalemler harcırahtan düşülmeyerek 8 günlük görev harcırahının tamamı olan $[(92 \times 1,5) \times 8]$ 1.104 avro bahse konu kişilerin hesaplarına yatırılmıştır.

Harcırah ödemelerinde doğru beyan esastır. Harcırah Kanunu, hilafihakikat beyanda bulunanlara çok ağır cezaların uygulanacağını; yalan beyan sonucu fazla ödenen miktarın 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca ve harcırah kanununa tabi diğer kurumlarca da genel hükümlere göre tahsil edileceğini beyan etmiştir. Gerçeğe aykırı beyanda bulunanlara mensup oldukları kurumların yetkili heyet ve makamlarının kararı ile ve işlenen suçun mahiyeti ve şümulüne göre rütbe veya sınıf tenzili veya ihraç cezalarından herhangi birinin tatbik olunacağı hüküm altına alınmıştır. Bunun yanında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125'inci maddesinin son fıkrasında özel kanunların disiplin suçları ve cezalarına ilişkin hükümler saklıdır. Bu durumda hilafihakikat beyanda bulunan kamu görevlilerinin 657 sayılı Kanunun 125'inci maddesinde yer alan kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile tecziye edilmesi gerekmektedir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125/D-f maddesinde; "Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek" fiili, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiil olarak sayılmıştır.

53 Cumhurbaşkanlığı Kararı, Karar Sayısı 5090, T.C. Resmî Gazete, 11.01.2022/31716

Yalan beyanda bulunmakla suçun maddi unsuru oluşmakta ve yapılan fiil sonucunda bir kamu zararı ortaya çıkmaktadır. Fiil Türk Ceza Kanunu'nun 204'üncü maddesinde belirtilen "Resmî belgede sahtecilik" suçunu oluşturmaktadır. Adı geçen kişiler hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun gereğince ön inceleme başlatılması ve inceleme sonucuna göre ilgili Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekmektedir. Bugünkü kurla 131 bin TL'yi aşan, haksız ve hukuksuz bu ödeme ile birlikte gerçeğe aykırı beyanda bulunanların (Tuncer Yılmaz, Mintez Şimşek, Murat Tekin, Bülent Kale) Millî Eğitim Bakanlığı denetim elemanları tarafından en kısa sürede soruşturulması gerekmektedir. Ayrıca İtalya gezisi boyunca isimleri sayılan bahse konu kişiler, yurt dışında olmalarına rağmen kuruma ait resmî yazışmalarda görevleri başındaymış gibi hareket etmiş ve tüm yazışmaları usulsüz bir şekilde imzalamışlardır.

14. Menkul ve Gayrimenkullerin Değerinin Düşük Gösterilmesi

Sandığın menkul ve gayrimenkullerinin bilanço değerleri düşük gösterilmektedir. Yıllık faaliyet raporlarında sunulan bilançolarda kuruma ait menkul ve gayrimenkuller, güncel değerleri yerine alındığı günkü değerleri gösterilmekte, bilinçli ve kasıtlı olarak yeniden değerlendirilmemektedir. Toplu sözleşmelerde İLKSAN üyeliğinin isteğe bağlı hale getirilmesi sonrasında İLKSAN, Danıştaya açtığı davanın savunmasında kurumun bu ağır mali yükü kaldıramayacağını belirtmiş ve doğru olmayan bu bilanço değerleri dayanak gösterilerek mahkemeye yanıltıcı bilgiler vermiştir. Aynı asılsız iddialar Anayasa Mahkemesi davası savunmasında da kullanılmıştır.

Her yıl Temsilciler Kurulu üyeleri ve 291 bin üye ile paylaşılan taşınmazlara ait değerlerin, bilançolarda gösterilen rakamların katbekat üstünde olduğu, gayrimenkullerin gerçek değerinin gizlendiği kanaati mevcuttur. İLKSAN Yönetimi, mahkemelerde ayrı kamuoyu karşısında ayrı konuşmaktadır. Çıktığı her platformda Sandığın güçlü mali yapısını anlatan Yönetim Kurulu Başkanı Tuncer Yılmaz'ın mahkemelerdeki savunmaları ile hakikat arasında uçurum vardır. Tablo 8'de sunulan Sandığın dört büyük arazi ve arsasında -ve diğerlerinde- İLKSAN yönetiminin resmî bilançolarına yalan bilgi yansıtması tuhaftır, hayatın normal akışına aykırıdır ve izaha muhtaçtır.^{54, 55, 56, 57, 58}

54 İLKSAN, *2017 Faaliyet Raporu*, 8. Dönem 2. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 27-28 Nisan 2018, s. 32

55 İLKSAN, *2018 Faaliyet Raporu*, 8. Dönem 3. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 27-28 Nisan 2019, s. 52

56 İLKSAN, *2019 Faaliyet Raporu*, 8. Dönem 4. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 16-18 Nisan 2020, s. 45

57 İLKSAN, *2021 Faaliyet Raporu*, 9. Dönem 1. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 10 Mayıs 2022, s. 34

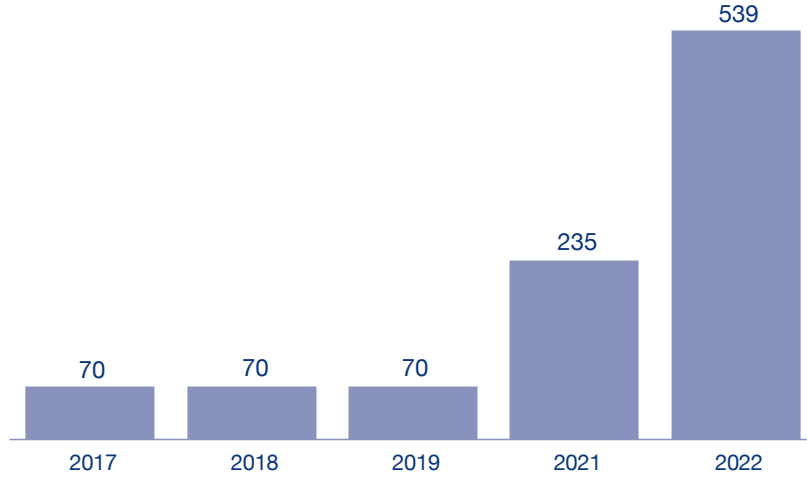
58 İLKSAN, *2022 Faaliyet Raporu*, 9. Dönem 2. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 9-10 Eylül 2023, s. 31

Tablo 8. İLKSAN'da Gayrimenkullere Düzmece Değer Biçilmesi

Mali Tablolarda İLKSAN Taşınmazlarına Gerçek Değerinin Çok Altında Kıymet Biçilmesine Ait Örnekler								
Arsanın Bulunduğu İlçe/İl	Alım Tarihi	m ²	Alım Tarihindeki Aktif Değer (TL)	Yıllar İtibarıyla Aktifte Kayıtlı Değerler (TL)				
				2017	2018	2019	2021	2022
Pendik/İstanbul	1992	1.226.079,61	119.234,82	69.559,03	69.559,03	69.559,03	235.259,03	539.355,53
Didim/Aydın	1992	324.598,12	41.422,27	41.422,27	41.422,27	41.422,27	668.448,46	668.448,46
Burhaniye/Balıkesir	1973	59.043,00	1,87	1,87	1,87	1,87	1,87	1,87
Edremit/Van	2004	15.411,51	180.662,40	271.523,40	271.523,40	271.523,40	271.523,40	271.523,40

Her yıl yapılan yeniden değerlemelerde kuruma ait menkul ve gayrimenkullerinin gerçek değerlerinin bilançolarda gösterilen değerlerinden çok farklı olduğu görülecektir. Örneğin İLKSAN'ın varlıkları içerisinde özel bir yeri olan 1992 yılında alınan İstanbul ili Pendik ilçesi Kurtdoğan Köyündeki 1.226 dönüm arsanın alım tarihindeki değeri 119 bin TL'dir (119.234,82). Bilançoya göre bu arsanın değeri 30 yılda sadece ve sadece 420 bin TL (420.120,71) artmıştır. Bu arsanın değeri de tuhaf bir şekilde 2017, 2018 ve 2019 yıllarında **70** bin TL (69.559,03); 2021 yılında **235** bin TL (235.259,03) ve 2022 yılında **539** bin TL (539.355,53) olarak Sandık bilançolarına yansıtılmıştır. Bunun neden yapıldığının cevabı hiçbir faaliyet raporunda, Sandık yöneticilerinin hiçbir demecinde bulunamamıştır. (Şekil 6)

Şekil 6. Pendik Arsalarının Bilançolardaki Düşük Değeri (Bin TL)

Pendik ilçesi Kurtdoğmuş Köyündeki arsanın (1051,1053, 1055, 1240 ve 1241 numaralı parseller) güncel değeri bilinmemektedir. Anormal olan durum ise İLKSAN yönetiminin Pendik arsalarının değerini hiç merak etmemesi ve bilançolara yansıttığı değer de neredeyse 30 yıl önceki edinme değerine yakın bir meblağ olmasıdır. Pendik İLKSAN arsalarına ilişkin son resmî kıymet takdiri 25 yıl önce yapılmıştır. İLKSAN ile avukatları Turcan-Yılmazcan Hukuk Bürosu arasında 1996 yılında;

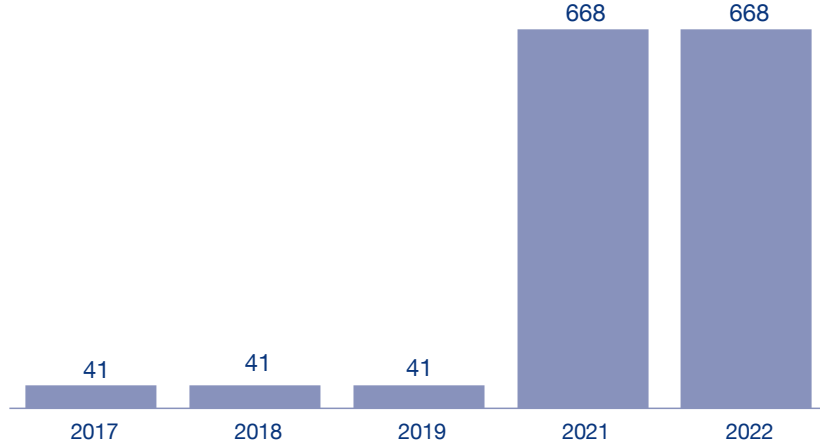
Arsanın geri alınması durumunda kararın kesinleştiği tarihteki davalı gayrimenkullerin %20'si avukatlık ücreti olarak ödenecektir.

İbaresinin yer aldığı sözleşmeden kaynaklı vekâlet ücreti anlaşmazlığının yargıya taşınması üzerine 1998 yılında Pendik'te toplanan kıymet takdir komisyonu Ömerli Barajı yakınındaki arsaya metrekaresi 5 milyon liradan 16,5 trilyon TL değer biçmiştir.⁵⁹ Normal koşullar altında sadece TÜFE baz alınsa bile 1998 yılındaki 16,5 trilyon TL'nin bugünkü değeri Merkez Bankası Enflasyon Hesaplayıcısına göre 2,2 milyar TL'ye (2.253.971.861,23) karşılık gelmektedir.⁶⁰

⁵⁹ Hürriyet Gazetesi, *İLKSAN davasında 200 trilyon isteyen avukat*, 25.10.2004. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/ilksan-davasinda-200-trilyon-isteyen-avukat-38659489>

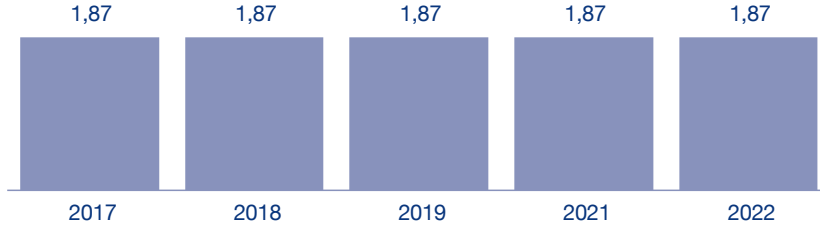
⁶⁰ TCMB, *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Enflasyon Hesaplayıcı*, Herkes için Ekonomi, 1 Ağustos 2023. <https://herkesicin.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/ekonomi/hie/icerik/enflasyon+hesaplayici>

Pendik arsaları; 1992'den bugüne mahkeme süreçleri bir türlü tamamlanamayan, İSKİ (İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi) ile Sandık arasında süren davaları yılan hikâyesine dönen taşınmazlardan oluşmaktadır. Pendik arsaları 2,2 milyar TL'lik değere sahipse de değilse de bu konunun İLKSAN yönetimi tarafından açıklığa kavuşturulma zorunluluğu vardır. Sandığın 2022 yılı bilançosuna göre varlıklarının toplam değerinin sadece ve sadece 3,7 milyar TL olduğunu hatırlatmakta yarar vardır. Benzer bir durum; 324,5 dönümlük Akbük (Didim/Aydın), 59 dönümlük Burhaniye (Balıkesir), 15,4 dönümlük Edremit (Van) ve diğer arsalar için de geçerlidir. Aydın ili Didim ilçesi Akbük mahallesinde bulunan 324,6 dönümlük arsa 1992 yılında 41 bin TL'ye (41.422,27) satın alınmıştır. Bu arsanın güncel değerinin İLKSAN bilançolarına yansması; 2017, 2018, 2019 yıllarında satın alındığı fiyat olan 41 bin TL (41.422,27), 2021 ve 2022 yıllarında 668 bin TL (668.448,46) şeklinde yansmıştır. Didim'de de Pendik arsalarında olduğu gibi güncel fiyat sadece son iki yılda ve gerçek değerinin çok altında gösterilmiştir. (Şekil 6)

Şekil 7. Didim Arsasının Bilançolardaki Anormal Değeri (Bin TL)

Balıkesir ili Burhaniye ilçesinde 1973 yılında satın alınan 59 dönümlük arsanın durumu Pendik, Didim ve Edremit arsalarından çok daha farklıdır. 2010-2022 yılları arası incelenen tüm İLKSAN faaliyet raporlarında Burhaniye arsasının değeri hep sabit kalmış ve ciddiyyetenden uzak bir şekilde 1,87 TL gibi gerçekle örtüşmeyeceği aşikâr olan bir değerde gösterilmiştir. Arsanın 1973 yılındaki edinme değeri de 1,87 olarak kayıt altına alınmıştır.

Şekil 8. Burhaniye Arsasının Bilançolardaki Düzmece Değeri (TL)

İLKSAN faaliyet raporlarından alınan verilere göre 2019-2022 yılları arasında Sandığa ait sekiz yerdeki arsa ve arazilerin metrekarelerinde kayda değer bir artış yahut azalış meydana gelmemesine rağmen Şekil 9'da görülebileceği üzere bu taşınmazların toplam değerleri neredeyse aynı kalmıştır.

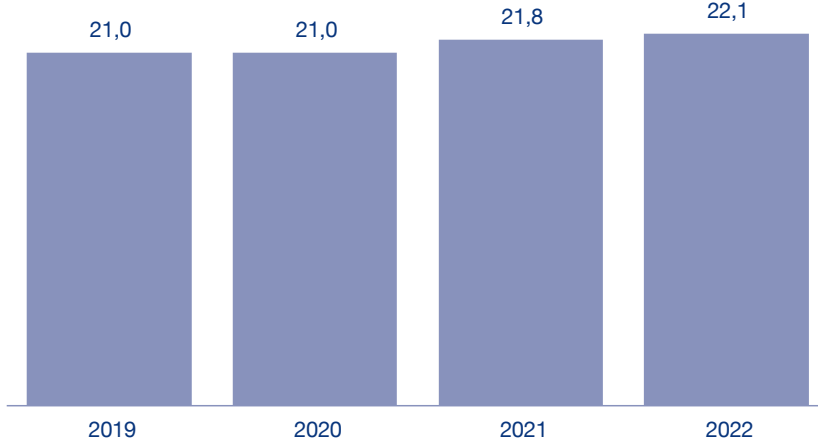
İLKSAN'a kayıtlı Türkiye'nin sekiz ayrı yerindeki tüm arsa ve arazilerin yıllara göre toplam değeri bilançolara: 2019'da 21 milyon TL (20.999.131,25); 2020'de 21 milyon TL (20.999.131,25); 2021'de 21,8 milyon TL (21.816.857,44) ve 2022 yılında 22,1 milyon TL (22.120.953,94) olarak yansıtılmıştır (Şekil 9).

2022 yılı itibarıyla aktifteki kayıtlı değeri 22,1 milyon TL olarak gösterilen arsa ve arazilerin değerinin %93'ü; 2018'de alınan Kavaklıdere/Çankaya (16,8 milyon TL), Bolu/Karacasu II (1,9 milyon TL) ve 2012 yılında alınan Çayyolu/Çankaya (1,8 milyon TL) arsalarına aittir. Sandığın en kıymetli arsa ve arazilerinin bulunduğu ve alım tarihleri günümüzden 30-50 yıl öncesine ait Pendik/İstanbul, Didim/Aydın, Burhaniye/Balıkesir veya Edremit/Van'daki arsa ve arazilerin 2022 yılı bilançosundaki değeri tüm arazi ve arsaların değerinin ancak %7'si kadardır.⁶¹

2019-2022 yılları arasındaki dört yılda gayrimenkul değer artışında Türkiye çapında yaşanan olağanüstü gelişmelere rağmen İLKSAN'a kayıtlı taşınmazlarda herhangi bir fiyat artışının olmaması sorgulanması gereken tuhaf bir durumdur. 2019 yılında tüm arazi ve arsaların değeri 21 milyon TL iken 2022 yılında gelindiğinde aynı arazi ve arsaların değeri ancak ve ancak %5,2'lik artışla 22,1 milyon TL'ye ulaşabilmiştir.

61 İLKSAN, 2022 Faaliyet Raporu, s. 31

Toplam değerleri milyarlarca TL'yi bulan bu taşınmazlarla ilgili olarak İLKSAN yönetimi, dürüstlük ilkesini çiğneyerek ve her zaman yaptığı gibi etik değerleri yerle bir ederek birilerini kandırmaya çalışıyorsa bunlar kimledir? Kandırılanlar üyeler olmayacağına göre acaba kamu kurumu olan İLKSAN, devleti mi kandırmaya çalışmaktadır? Gizem oluşturarak bir şeyler mi elde edilmeye çalışılmaktadır?

Şekil 9. Arazi ve Arsalara Gerçek Dışı Değer Biçilmesi (Milyon TL)

İLKSAN bir kamu kurumudur ve bundan kaynaklanan çeşitli sorumlulukları vardır. Tablo 8 ve Şekil 6-9'da işaret edilen bilanço ve mali tablolardaki gerçek dışı, keyfi ve sorumsuz verileri hazırlayanlar -özellikle Muhasebe ve Mali İşler Birimi- hazırlanan bu dokümanları imzalayarak resmîleştirilenler ve tüm bunları denetleyenler kamu yönetiminin etik ilkelerinden olan dürüstlük, yasallık, saygınlık, güven, iyi niyet, doğru ve güvenilir bilgi sunma, kamu yararını gözetme ilkelerini ihlal etmişlerdir. Yanıltıcı bilginin faturası, Temsilciler Kurulunun ve Sandık üyelerinin doğru ve yerinde karar alamaması şeklinde tezahür etmektedir. İLKSAN'ı yöneten zihniyetin de istediği zaten bundan başka bir şey değildir. Kısacası İLKSAN'da bilgi üreten ve hesap verme pozisyonunda bulunan yetkili kişilerin Sandık üyelerine ve kamuoyuna doğru bilgi verme zorunluluğu vardır ve yalan beyanda bulunma hakları yoktur. Sandık yönetimi, en kısa sürede tüm arazi, arsa ve binalarının gerçek değerlerini SPK lisanslı uzman firmalardan "Gayrimenkul Değerleme Raporu" olarak bunların güncel değerlerini 2023 yılı faaliyet raporunun mali tablo ve bilançolarına yansıtmalıdır.

15. İnsan Kaynakları Yönetiminde Kanunsuzluk ve Aymazlık

Sandığı yönetenlerin vizyonlarını ve yönetim felsefelerini sergilemesi yönüyle aşağıda bazı uygulamalara yer verilmiştir. Bunlar; emekli olmalarına rağmen usulsüz çalıştırılan personel, ücret yönetiminde yapılan gayri adil uygulamalar, emekli yardımının farklı hesaplanması, denetlemekle görevli olduğu birimde yöneticilik yaptırılan kontrolör ile yönetim kurulunun seçip İLKSAN'a genel müdür yaptığı Mintez Şimşek ve Mustafa Çağlayan'a ait bilgilerdir.

15.1. Emekli Olmalarına Rağmen Usulsüz Çalıştırılanlar

5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun⁶² açık hükümlerine rağmen Tablo 9'da isimleri sayılan İLKSAN personeli hem emekli maaşlarını hem de buldukları görevlerdeki maaşlarını aynı anda ve kanun dışı bir şekilde almaktadır. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından yapılacak herhangi bir denetimde bu kişilerin aldıkları emekli maaşları faiziyle birlikte geri alınacaktır.

62 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, T.C. Resmî Gazete, 27.04.2005/25798

Tablo 9. İLKSAN'da Kanunsuz Çalıştırılan Emekli Personel

Emekli Olmalarına Rağmen İLKSAN'da 5335 sayılı Kanuna Aykırı Çalıştırılan Personel		
Sıra No	Adı ve Soyadı	Görev Yeri
1	İ.Ş.	İLKSAN Didim Tesis Müdürü. İLKSAN eski genel müdür yardımcısının oğludur. İ. Ş., eski İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Şefidir. Önce kurumdan emekli edilip ardından Didim Tesisi Müdürü yapılmıştır.
2	S.E.	İLKSAN Ankara Konukevi Muhasebe Şefi. Önce kurumdan emekli edilip ardından Ankara Konukevi muhasebe şefi yapılmıştır.
3	M.Ö.	İLKSAN Ananas Otel Müdürü. Emekli olduktan sonra aynı görevine devam etmektedir.
4	A.Y.	İLKSAN Ananas Otel Muhasebe Müdürü. Emekli olduktan sonra aynı görevine devam etmektedir.
5	S.E.	İLKSAN Ananas Otel Teknik Müdürü. Emekli olduktan sonra aynı görevine devam etmektedir.

5335 sayılı Kanunun 30'uncu maddesinde yer alan hükümler şöyledir:

Cumhurbaşkanı tarafından atanan veya görevlendirilenler, Türkiye Büyük Millet Meclisince yapılan seçimler sonucunda görev verilenler ile yükseköğretim kurumlarının öğretim üyeliklerine ve Sağlık Bakanlığının tabip ve uzman tabip kadrolarına yapılacak atamalar hariç olmak üzere, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar, genel bütçeye dâhil dairelerin, katma bütçeli idarelerin, döner sermayelerin, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçeden yardım alan kuruluşların kadrolarına açıktan atanamazlar. Diğer kanunların bu fıkraya aykırı hükümleri uygulanmaz.

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait

olan diğer ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmaz ve görev yapamazlar.

15.2. Ücret Yönetiminde Gayri Adil Uygulamalar

Ücret yönetimi; insan kaynakları fonksiyonları içinde çalışanlara verilecek ücretin belirlenmesi için ücret politikasının oluşturulmasından, piyasa ücret araştırmalarına, ücret sisteminin kurulmasından işletilmesine kadar yapılan tüm iş ve işlemleri kapsayan bir süreçtir ve bu süreç İLKSAN'da hiç iyi işlememektedir. Sandığın ücret yönetimi konusunda yaşadığı temel sorunlar şunlardır: Ücret yönetimi politikası tanımlı değildir; ücret yönetimi sistemi Sandığın hedefleri ile uyumlu değildir; organizasyon yapısı ve görev tanımları belirsizdir; Sandık içindeki pozisyonlar arasında ve ücret yapısında dengesizlik ve adaletsizlikler vardır. Sayılanlardan bazıları aşağıda sunulmuştur:

- ⊙ Kıdem tazminatı konusunda ayrımcılık yapılmaktadır: Aynı Yönetim Kurulu kararı ile Mustafa Kemal Türkoğlu'na kıdem tazminatı ödenmesine rağmen Hatice Savaş Güneş'e hakları ödenmemiştir
- ⊙ Eşit işe eşit ücret ilkesi çiğnenmektedir: KPSS üzerinden alınmayan, bir diğer deyişle torpille işe alınan personele verilen ücret KPSS ile alınan personelden daha yüksektir. Hem torpille işe girilmekte hem de sınavla girenlerden yüksek maaş alınmaktadır; bu tuhafılık ve adaletsizlik ancak İLKSAN'da yaşanabilirdi
- ⊙ Görevde yükselmeler; liyakati esas alacak eleme ve seçme sınavları ile gerçekleştirilmemekte; idarecilerin keyfi ve şahsi kararlarına göre ve bir kamu kurumu değilmişçesine uygulanmaktadır
- ⊙ İLKSAN 2021 Faaliyet Raporu'nda "2022 döneminde gelir, gider ve yatırım tahminleri yapılırken 'Denk Bütçe' ilkesi doğrultusunda TÜİK tarafından açıklanan bir önceki yılın aynı ayına göre (Aralık 2021) %36,08 TÜFE oranı öngörü olarak benimsenmiştir."⁶³; aynı şekilde İLKSAN 2022 Faaliyet Raporu'nda "2023 döneminde gelir, gider ve yatırım tahminleri yapılırken 'Denk Bütçe' ilkesi doğrultusunda TÜİK tarafından açıklanan bir önceki yılın aynı ayına göre (Aralık 2022) oluşan %64,27

---

63 İLKSAN, 2021 Faaliyet Raporu, s. 113

TÜFE oranında artış yapılarak gelir kalemleri öngörüsü oluşturulmuştur.”⁶⁴ şeklinde beyanlar mevcuttur. Bunlara rağmen genel müdür, genel müdür yardımcıları, birim müdürleri ve avukatların maaşlarında yapılan artış %80 oranında gerçekleşmiştir. Konu ile ilgili olarak 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde sandığa yöneltilen soruyu kurum cevapsız bırakmıştır. 2023 yılı Ocak ayında yapılan maaş artışlarında bu husus düzeltilerek tüm personele eşit oranlı zam yapılmıştır. İLKSAN, insan kaynakları yönetimi sürecinin en önemli unsurlarından biri olan ücret yönetiminde belirtilen tutarsız ve gayri adil uygulamalarıyla kurum içinde çalışanlar arasında gerilim ve huzursuzluğa sebep olmakta, iş barışını sabote etmekte ve aşağıda ücret yönetiminde olması gereken temel ilkeleri ihlal etmektedir:

- ⊙ Eşit işe eşit ücret
- ⊙ Dengeli ücret
- ⊙ Nesnellik
- ⊙ Piyasa ücretleri ile karşılaştırılma
- ⊙ Bütünlük (Ayrım gözetmeksizin tüm çalışanları kapsama)

15.3. Tartışmalı Genel Müdür Mintez Şimşek

İLKSAN Genel Müdürü Mintez ŞİMŞEK, Kızılay Genel Müdür Yardımcılığı görevini sürdürdüğü dönemde; kendisi ve ekibinin yaptığı şaibeli işlemlerden (Veri hırsızlığı, özel hayatın gizliliği ve ihlali) dolayı kurumu tarafından mahkemeye verilmiş, sürecin sonunda da yargı kararıyla kendisi ve ekibi tazminatsız olarak işten atılmıştır. Mintez Şimşek ve Kızılay Bilgi İşlem Daire Başkanı Ahmet Onur Basa aynı suçtan ceza almışlardır. Ahmet Onur Basa, İLKSAN Genel Müdürlüğünde Bilgi İşlem Müdürü olarak görev yapmış bir süre sonra ise istifa etmiştir.

15.4. Eski Genel Müdür Mustafa Çağlayan

Sandığın eski Genel Müdürü Mustafa Çağlayan, Başbakanlık Müşavirliğinden emekli olduğu halde İLKSAN’da görev yapmış ve bir kamu kurumu olan İLKSAN Genel Müdürlüğünde 66 yaşına kadar ifa ettiği görevinden istifası sonrasında İLKSAN’a dava açarak kendi hazırlattığı yönetmeliğe karşı yargı yoluna gitmiştir. Yargılama sonucunda Ankara 8. İdare Mahkemesinin 24.04.2019 tarihli ve 2018/1382 Esas, 2019/904 sayılı kararıyla İLKSAN’ı tazminata mahkûm etmiştir. Aynı zat, genel müdür

64 İLKSAN, 2022 Faaliyet Raporu, s. 117

olduğu zaman diliminde kızını Sandığa bağlı bir şirket olan DE-HA A.Ş.'de sınavsız, ilansız, KPSS'siz işe almayı kendisine hak görmüştü. Bu vakanın basına yansımaları üzerine İLKSAN, yanlışı savunmuş ve geri adım atmamıştır. Bu eski genel müdürün kızı, an itibarıyla İLKSAN İlk Yatırım A.Ş.'ye bağlı olarak hizmet veren İLKSAN Ankara Konukevi'nde çalışmaya devam etmektedir.

15.5. Emekli Yardımının Farklı Hesaplanması

İLKSAN kendi personeline emekli yardımı ödemesi yaparken son aidatı olması gereken aidatının 2,5 katı fazla göstererek ödeme yapmaktadır. Emekli olan bir İLKSAN üyesinin son aidatı derece terfi dönemine denk geldiğinde çift kesilmekte ve bu durumda üyeye emekli ödemesi yapılırken Aidat ve Sosyal Yardımlar Yönetmeliğinin Emekli Yardımı başlıklı 8'inci maddesinde belirtilen: "Son aidat tutarı terfi dönemine denk gelmiş ise emekli yardımının hesaplanmasında bir aidat tutarı esas alınır." hükmü gereğince çift kesilen bu son aidatın yarısı alınarak hesaplama yapılmaktadır. Bu durum, geçmiş dönemde yönetmelikte olmamasına rağmen Genel Kurul'da karar alınarak yönetmeliğe eklenmiştir. Yönetmelik değişikliği öncesinde personele yapılan bu emekli işlemleri mevzuat hükümlerine göre değil keyfi olarak yapılmış ve kurum zarara uğratılmıştır.

15.6. Denetlemekle Görevli Olduğu Birimde Yöneticilik Yaptırılan Kontrolör

Kontrolör; İLKSAN Genel Müdürlüğü birimleri ve bağlı şirketlerinin iş ve işlemlerinin mevzuat ve yasal yükümlülüklerle göre denetlemekle görevli olan yetkili kişidir. Kontrolör ünvanını üzerinde bulunduran Eray Erdal, 2022 yılında mevcut görevine devam ederken İlk Yatırım A.Ş.'ye Mali Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmış ve bu görevi karşılığında ayrıca ilave ücret almaktadır. Her iki görevini de aynı anda ifa eden Eray Erdal'ın mevzuat gereği denetim yapması gereken şirkete yönetici olarak atanması Sandık yönetiminin usulsüz ve hukuksuz işlerinin son örneklerinden birini teşkil etmektedir. Denetimin olmazsa olmaz ilkesi olan tarafsızlık, bu uygulamayla ihlal edilmiş şirketteki potansiyel usulsüzlükleri, hataları ve yönetsel riskleri ortaya çıkarması gereken kişi, icrai görev üstlenerek kurumdaki denetim fonksiyonunu bloke etmiştir. Bu tür durumlara ancak kurumsallaşmayı başaramamış aile şirketlerinde rastlanmaktadır. Gerek özel sektörde gerekse kamu yönetiminde örneği olmayan böyle bir durum ancak İLKSAN'da yaşanabilirdi. İLKSAN'ın üyelerine her zaman ilkleri yaşatmaktadır.

16. Sandık Üyelerine Birikimlerini BES'e Aktarma Hakkı Verilmemesi

Bireysel Emeklilik Sistemi (BES), bireylerin yaşlılık dönemlerinde ve aktif çalışmanın bitiminde kendi yatırımlarını özel hesaplarda izleyebildiği, kamu kurumlarınca gözetilip denetlenen, gönüllülük esasına göre şekillenmiş ve emekli olduğunda ek gelir getiren, özel şirketlerce iş ve işlemleri yürütülen yapıdır. BES kapsamında bulunan kurumlar, sosyoekonomik ve politik dinamiklerin dengelendiği koşullar içerisinde emeklilik döneminde fazladan kazanç sağlayarak refahı artırmayı, sosyal güvenliğin alanını genişletmeyi, kamunun sosyal güvenlik kaynaklanan yükünü en aza indirmeyi gaye edinmektedir.⁶⁵

BES, kişilerin aktif çalışma yaşamları süresince yaptıkları tasarrufları uzun vadeli yatırıma yönlendirerek emeklilik dönemlerinde yaşam standartlarını koruyabilecekleri bir gelir elde etmelerini sağlayan özel emeklilik sistemidir. 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, 07.04.2001 tarihli ve 24336 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış ve 07.10.2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 2003 yılında da ilk emeklilik planlarının tasdiki ile emeklilik şirketleri faaliyetlerine başlamıştır. Kişiler BES'e gönüllü katılarak, sosyal güvenlik sisteminin sağladığı emeklilik gelirin ek bir gelir elde etmektedirler. Ödenen katkı paylarının %30'una karşılık gelen tutar Devlet katkısı olarak bireysel emeklilik hesabına aktarılmaktadır. Emekli olabilmek için ilk giriş tarihinden itibaren 10 yıl süreyle sistemde kalmak ve 56 yaşını doldurmak gerekmektedir. BES, şeffaflığın ve güvenliğin sağlanması amacıyla: Hazine ve Maliye Bakanlığı, SPK, Emeklilik Gözetim Merkezi A.Ş. (EGM), İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (TAKASBANK) ve bağımsız denetim şirketlerinin aktüeryal denetim başta olmak üzere, denetim, gözetim ve kontrolü altındadır. 17.08.2023 tarihi itibarıyla Türkiye'de BES'e 8.300.314 kişi dâhil olup sistem, 603,3 milyar TL'lik fon büyüklüğüne sahiptir.⁶⁶

65 Serdar Yolyapan, *657 Sayılı Yasaya Tabi Devlet Memurlarının Emekliliği Üzerine Yardım Sandıklarının Etkisi: İLK SAN Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, 2017

66 EGM, *Emeklilik Gözetim Merkezi A.Ş.* <https://www.egm.org.tr/>

Tamamlayıcı mesleki emeklilik sisteminde yer alan İLKSAN gibi müesseseler tarafından toplanan birikimlerin BES'e aktarılması ve değerlendirilmesi için hukuki altyapı oluşturulmuş durumdadır. 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nda 6327 Sayılı Kanun'la yapılan değişiklik ile ilgili kuruluşların yetkili organları tarafından karar alınması halinde, üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz *meslek kuruluşlarının birikimlerini BES'e devretmeleri mümkündür*. Bu aktarımın nasıl yapılacağına ilişkin usul ve esasları düzenleyen Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından yayımlanan 2022/4 sayılı Dernek, Vakıf, Sandık ve Diğer Kuruluşlardan Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarımlara İlişkin Genelge 16.02.2022 tarihinde yayımlanmıştır. Dernek, Vakıf, Sandık ve Diğer Kuruluşlardan Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarım Hakkında Yönetmelik⁶⁷ de 08.12.2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Yönetmeliğin 1'inci maddesinde *amaç ve kapsam* şöyle açıklanmıştır:

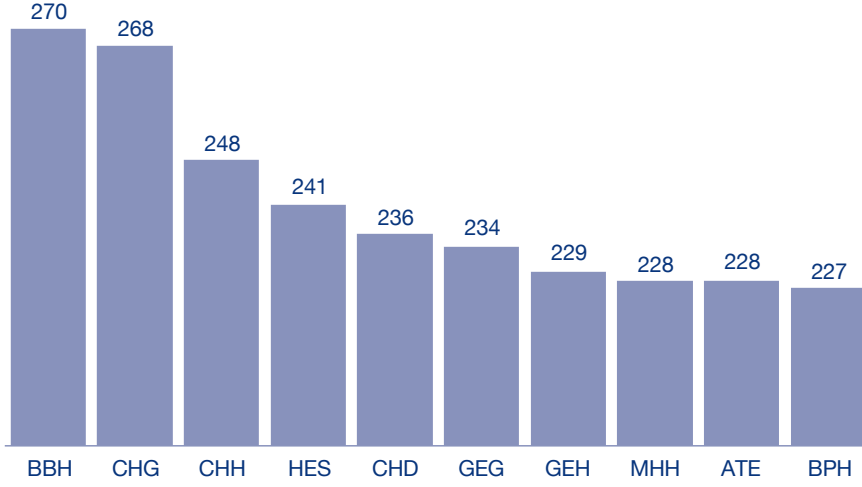
Bu Yönetmeliğin amacı; üyelerine veya çalışanlarına *emekliliğe yönelik taahhütte bulunan* dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketindeki emekliliğe yönelik birikimlerin veya taahhütlere ilişkin tutarların kısmen veya tamamen bireysel emeklilik sistemine aktarılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

2022 yılında İLKSAN'da aktif kârlılık oranının %23 olarak gerçekleşirken aynı zaman diliminde en iyi getiriye sahip BES fonu %270 getiri oranı ile İLKSAN'ı 11'e katlamıştır. 2022 yılında BES'te en kârlı ilk 10 fon ve bunların getiri oranları Şekil 10'da sunulmuştur. Ayrıca Şekil 5'te 2020, 2021, 2022 yıllarında en kârlı ilk 50 BES fonu ile İLKSAN'ın aktif kârlılık oranlarının mukayesesi yapılmıştır.^{68, 69}

67 Dernek, Vakıf, Sandık ve Diğer Kuruluşlardan Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarım Hakkında Yönetmelik, T.C. Resmî Gazete, 08.12.2021/31683

68 1. **BBH**: HDI Fiba Emeklilik ve Hayat A.Ş. Hisse Senedi Grup Emeklilik Yatırım Fonu; 2. **CHG**: QNB Sağlık Hayat Sigorta ve Emeklilik A.Ş. OKS Agresif Değişken Emeklilik Yatırım Fonu; 3. **CHH**: QNB Sağlık Hayat Sigorta ve Emeklilik A.Ş. Birinci Hisse Senedi Emeklilik Yatırım Fonu; 4. **HES**: AXA Hayat ve Emeklilik A.Ş. Hisse Senedi Emeklilik Yatırım Fonu; 5. **CHD**: QNB Sağlık Hayat Sigorta ve Emeklilik A.Ş. OKS Agresif Katılım Değişken Emeklilik Yatırım Fonu; 6. **GEG**: GARANTİ Emeklilik ve Hayat A.Ş. Hisse Senedi Grup Emeklilik Yatırım Fonu; 7. **GEH**: GARANTİ Emeklilik ve Hayat A.Ş. Hisse Senedi Emeklilik Yatırım Fonu; 8. **MHH**: METLİFE Emeklilik ve Hayat A.Ş. Hisse Senedi Emeklilik Yatırım Fonu; 9. **ATE**: ANADOLU Hayat Emeklilik A.Ş. İş Bankası İştirak Endeksi Emeklilik Yatırım Fonu; 10. **BPH**: BNP Paribas Cardif Emeklilik A.Ş. Hisse Senedi Emeklilik Yatırım Fonu • Türkiye Elektronik Fon Alım Satım Platformu son beş yılın BES verilerine erişilebilme ve karşılaştırma yapma imkânı sunmaktadır. <https://www.tefas.gov.tr/FonKarsilastirma.aspx>

69 TEFAŞ, Türkiye Elektronik Fon Alım Satım Platformu, *Emeklilik Fonları*, Fon Karşılaştırma, 01.08.2023. <https://www.tefas.gov.tr/FonKarsilastirma.aspx>

Şekil 10. 2022 Yılında BES'te En Kârlı ilk 10 Fon ve Getiri Oranları (%)

BES bugünkü avantajlı yapısını; BES'in üyelerine sunduğu kolaylıkları, demokratik seçme hakkından şeffaflığa, güvenilirliğe ve %30 devlet katkısına kadar çok sayıda avantajını mevcut İLK SAN yönetimi görmek istememekte ve üyelerin birikimlerini BES'e transfer etmelerine kesinlikle yanaşmamaktadır. BES'in olduğu bir ekonomik sistemde İLK SAN gibi, insanların birikimlerini değersizleştirerek yok eden yapıların yaşama şansı yoktur. BES'in ne olduğunu muhataplara daha detaylı anlatmak amacıyla Tablo 10'da iki yapı arasındaki farklar dokuz başlıkta ortaya konulmuştur.

70

70 EGM, *BES'e Girmek için 10 İyi Neden*, Emeklilik Gözetim Merkezi, 01.08.2023. <https://www.egm.org.tr/bireysel-emeklilik/bese-girmek-icin-10-iyi-neden/>

Tablo 10. İLKSAN'ın Dezanavtajlarına Karşın BES'in Avantajları

BES'in Üyelerine Sunduğu ve İLKSAN'ın Sunamadığı Dokuz Avantaj		
Sıra No	BES'in Avantajları	İLKSAN'ın Dezavantajları
1	İki Seçenekli Emeklilik. Birikimler toplu olarak alınabileceği gibi, tercih doğrultusunda bir geri ödeme planı dâhilinde emekli maaşı alınabilir veya hesaptaki tutar belirtilen seçenekler arasında paylaşılabilir	Tek Seçenek: Düşük Emekli Yardımı. Zorunlu üye yapılanlardan zorla kesilen aidatlar ve 30-40 yılın sonunda emekli yardımı adı altında ödenen sadra şifa derde deva olamayan cüzi miktardaki emekli yardımı tutarı
2	Şeffaflık. Emeklilik şirketinin internet sitesinde üye adına oluşturduğu ve şifre ile girilebilen güvenli sayfadan bireysel emeklilik hesabına ait günlük bilgilere erişebilme imkânı; bireysel emeklilik hesapları TAKASBANK nezdinde tutulduğundan bu hesaplardan da günlük olarak fon paylarını izleyebilme imkânı	Kapalılık, Gizlilik, Denetimsizlik. Üyelerin, Sandığın gelir gider durumunu, dürüstçe düzenlenmiş bilançolarını, menkul ve gayrimenkullerinin güncel değerini vb. bilme, öğrenme imkânları yoktur Sandık MEB'in bile denetiminden kaçırılmakta, İLKSAN'da neler olup bittiğini bilebilen herhangi bir devlet kurumu yoktur
3	Fon Seçiminde Söz Hakkı. Emeklilik şirketi, katılımcının, emekliliğe yönelik beklentilerine, gelir düzeyine ve yaşına uygun bir emeklilik planı teklifleri sunmaktadır. Katkıların hangi fonlarda değerlendirildiğini katılımcı bilmektedir. Katılımcının herhangi bir fon tercihinde bulunması durumunda ise mevzuatta tanımlanmış fonlarda yatırıma yönlendirilir. Fon dağılımı yılda 12 defa değiştirilebilmektedir	Keyfi Yönetim. İLKSAN'ı yöneten zihniyetin 27 yıllık uygulaması; yetkiyi paylaşmama, istişareye kapalılık, otoriterlik ve üyelerin iradesini yok saymaktır. Sandıkta üyenin fon tercihi, yatırım tercihi vb. hakkı yoktur. 3,7 milyar TL'lik Sandık portföyünün %65'i olan 2,4 milyar TL, ikraz adı altında (İhtiyaç kredisi) sınırlı sayıda üyeye dağıtılırken, bu tercihin daha kârlı alternatifleri hakkında kimseye danışılmaz
4	Devlet Katkısı. BES'e ödenen katkı payının %30'u, katılımcının hesabına devlet katkısı olarak ödenir. Bir katılımcı bir takvim yılı içerisinde ilgili yılın belirlenen brüt asgari ücret tutarı toplamına kadar yapmış olduğu katkı payı ödemeleri için devlet katkısından yararlanabilir	Olmayan Devlet Katkısı. 291.623 üyenin her ay maaşından kesilen (Maaşın %2'si) zorunlu aidat geliri ile yılda yarım milyar TL'den fazla nakit parayı kasasına koyan İLKSAN yönetimi bu paraları har vurup harman savurmaktan başka bir şey yapmamaktadır

BES'in Üyelerine Sunduğu ve İLKSAN'ın Sunmadığı Dokuz Avantaj		
Sıra No	BES'in Avantajları	İLKSAN'ın Dezavantajları
5	Profesyonel Fon Yönetimi. BES katılımcılarının birikimleri, emeklilik yatırım fonlarında, SPK tarafından denetlenen portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilmektedir. Bu emeklilik şirketlerinin faaliyetleri, Emeklilik Gözetim Merkezi (EGM) tarafından da elektronik ortamda günlük olarak izlenmektedir	Amatör Yönetim. İLKSAN'da ekonomi biliminin gereklerini yerine getirebilme kapasitesine sahip çok az sayıda profesyonel vardır. İLKSAN'ın mali denetimini yapmaya, kurumu izlemeye ne SPK, ne SAYIŞTAY ne de MEB'in gücü yetmektedir. İLKSAN'da kurulan çarkı bozacak kişi veya kurum mevcut değildir
6	Lisanslı Aracılardan Hizmet Alımı. Bireysel emeklilik Sistemine yönelik tanıtım, pazarlama ve satış sadece lisanslı araçlar tarafından yapılabilir. Bu araçların mesleki yeterliliği Emeklilik Gözetim Merkezi'nin yaptığı sınavla ölçülmektedir	Ahbab Çavuş Ekonomisi. İLKSAN'da satın almalar kapalı kapılar ardında ve şeffaf olmayan yöntemlerle gerçekleştirilmektedir. Ahbab çavuş ilişkisi üzerine kurulu gizli kapaklı işlere "Ticari sır" kılıfı uydurulmaktadır
7	Katkı Ödemelerinde Esneklik. BES'te düzenli katkılardan ayrı olarak başlangıç katkısı ya da ara dönemlerde toplu katkı ödemeleri yapmak mümkündür. Bununla birlikte katılımcılar diledikleri zaman ödemelerine ara verebilmektedirler	Kargadan Başka Kuş Tanımayan İLKSAN. Üyelerden her ay haraç niteliğinde kesilen zorunlu aidat kesintisi sayesinde Sandık üyesi maaş aldığı müddetçe İLKSAN'ın hesabına akan nehir misali paralar akar başka da bir alternatif üyelere sunulmaz
8	Başka Bir Emeklilik Şirketine Aktarım. Katılımcılar dilerse birikimlerini, sözleşmelerinin ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en az iki yıl geçtikten sonra başka bir emeklilik şirketine aktarabilmektedirler. Takip eden dönemlerde ise aktarım için bekleme süresi bir yıldır.	Zorunlu Üyelik. İLKSAN üyelerinin, üyelikten ayrılmak, birikimlerini başka bir kanalda değerlendirmek lüksleri yoktur. İLKSAN yönetimi de yargı yoluyla karşılaştığı bu talepler karşısında tek savunması vardır: "Kanun var." "TBMM'nin yetkisi."

BES'in Üyelerine Sunduğu ve İLKSAN'ın Sunmadığı Dokuz Avantaj		
Sıra No	BES'in Avantajları	İLKSAN'ın Dezavantajları
9	<p>Güvenilirlik. BES'in tüm unsurları denetim altındadır. Emeklilik şirketlerinin faaliyetleri Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (SEDDK); fonların, portföy yöneticilerinin ve saklayıcılarının faaliyetleri ise SPK tarafından denetlenmektedir. Şirketlerin ve fonların hesap ve işlemleri yılda en az bir defa bağımsız dış denetime tabidir. Emeklilik şirketinin mali bünyesinin, katılımcıların hak ve menfaatlerini tehlikeye sokabilecek düzeyde zayıfladığının ve mali durumunun düzeltilmesine imkân bulunmadığının tespit edilmesi halinde SEDDK tarafından emeklilik şirketine yaptırım uygulanabilir</p>	<p>Güvensizlik. İLKSAN denetlenmemektedir. Sandığın gelir giderleri, varlıkları, bilançoları MEB'in denetiminden kaçırılmaktadır. 2019'da kurulan SEDDK bugüne kadar Sandığa uğramamıştır. Meslek ahlak kurallarını paspas olarak kullanan sözde müfettişlerle sözde denetimler yapılmaktadır. Bağımsız denetim adı altında tutulan bir serbest muhasebeci ile işler yürütülmektedir. Serbest muhasebeci, İLKSAN'daki usulsüzlük ve yolsuzluklara ses çıkaramamaktadır. Denetleme kurulu üyeleri Ana Statüdeki görevlerini yerine getirmemektedir. Sandığın özellikle mali denetimini yapacak bağımsız ve tarafsız bir denetim ekibi son 15 yıldır İLKSAN'a uğramamıştır.</p>

Dernek, Vakıf, Sandık ve Diğer Kuruluşlardan Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarım Hakkında Yönetmelik ile emeklilik taahhüt planları kapsamındaki birikimler ve taahhütlere ilişkin tutarların kısmen veya tamamen bireysel emeklilik sistemine aktarılabilmesinin yolu açılmıştır. Söz konusu yönetmeliğin 4/1 maddesinde yer alan hüküm aşağıda sunulmuştur:

Emeklilik taahhüt planları kapsamındaki birikim ve taahhütlere ilişkin tutarlar, kısmen veya tamamen, emeklilik sözleşmesine aktarılabilir. Bu tarihte tanımlanmış katkı veya tanımlanmış fayda esasının yahut bunların her ikisinin özelliklerini taşıyan emeklilik taahhüt planlarında tanımlı bulunan esaslara göre, işveren katkıları dâhil fiili aktarım tarihine kadar gerçekleşen yurt içi ya da yurt dışındaki tüm birikimler ve taahhütlere ilişkin tutarlar aktarıma konu edilebilir.

Sayılan mevzuat hükümleri ve Tablo 10'daki gerçeklere rağmen İLKSAN yönetimi, üyelerin birikimlerini BES'e aktarması için hiçbir adım atmamaktadır. Yıllardır alışılan konfor alanını terk etmemek için Yönetim Kurulu Başkanı ile yönetim ve denetleme

kurulu üyelerinin kişisel menfaatlerine -çift maaşlarına- halel getirmemek için büyük çabalar harcanmaktadır. Sandık yönetimi tasasız bir yaklaşımla 291 bin üyenin zararına işleyen, çoluk çocuğunun kul hakkına giren bu bozuk ve yararsız düzenin devamından yana tavır koymakta, ipe un sermektedir. BES konusunda Sandık yönetiminin yaptığı açıklamada:

Sandığımızın hâlihazırdaki mevzuatında, üyelerine yönelik olarak ‘toplu ödeme olarak tediye olunan emekli yardımı’ dışında herhangi bir emeklilik taahhüdü bulunmadığından yukarıda belirtilen mevzuatın sandığımız açısından herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır.⁷¹

Yönünde görüş beyan etmiştir. Hâlbuki İLK SAN, 2018-2023 Stratejik Planı’nda⁷² Sandığın GZFT⁷³ analizini çıkarmış ve “Devlet tarafından desteklenen BES’in varlığı ve uygulanabilirliği” “Fırsatlar” başlığı altında yazılmasına rağmen alışılmış düzenin bozulacağı endişesiyle mevcut yönetim, bu fırsatı bir tehdit olarak görmeye başlamıştır.

71 İLK SAN, 2021 Faaliyet Raporu, s. 27

72 İLK SAN, 2018-2023 Stratejik Plan, İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı, s. 190

73 Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler

17. Genel Kurul Başkanlık Divanının Teşekkülü

İLKSAN Ana Statüsününün 33'üncü maddesinde; "Sandık üyeleri İl Temsilcileri vasıtası ile Sandığı temsile ve Sandık işlerini görmeye yetkili olan kimselerden işlerin gidişi veya muayyen bazı işler hakkında bilgi isteme hakkına haizdir." hükmü yer almaktadır. İdari vesayet yetkisini kullanmaktan imtina eden MEB, genel kurul divanının oluşmasını mevcut yönetimin insafına bırakmaktadır. Böyle olunca da İLKSAN'daki hâkim siyasi yapı, genel kurul divanını kontrolüne alarak kendinden olmayan temsilcilerin önermelerini genel kurulun oyuna sunmamakta; itirazları karşılıksız bırakmakta; sorulara cevap vermemekte; usulsüz işlem iddiaları veya usulsüz kararlar genel kurul tutanaklarına işletilmemektedir.

Temsilciler Kurulu (Genel Kurul), İLKSAN üyelerinin temsil makamıdır ve temsilcilerin genel kurulda duygu ve düşüncelerini ifade etmelerini engelleyecek manipülatif her türlü girişim engellenmelidir. Temsilciler Kurulu'na hâkim mevcut sendika, kendisi gibi düşünmeyen diğer temsilcileri baypas etmek için her türlü teşebbüste bulunmakta ve diğer temsilcilerin denetim hakkını ve değişim taleplerini boğmaktadır. İLKSAN'da hukuka ve Ana Statüye uygun; eşit, adil, tarafsız ve objektif bir genel kurul sürecinin MEB tarafından tesis edilmesi gerekmektedir.

MEB, İLKSAN Temsilciler Kurulunu (Genel Kurul); İLKSAN'ın mevcut yönetimi tarafından oluşturulmasına engel olmalı, genel kurulun Bakanlık yetkililerince ve Bakanlık gözetimi ve denetiminde güvenli bir ortamda gerçekleştirilmesi için uygun iklim oluşturulmalıdır. Bu amaçla İLKSAN genel kurulu, Bakanlık merkezi olan Ankara'da toplanmalı, genel kurula katılma ehliyeti olan temsilcilerin tespiti/hazırûn listesi oluşturulması işi Bakanlık yetkililerince yapılmalı, Genel Kurul Başkanlık Divanı, Bakanlık tarafından belirlenmeli, genel kurul süreçleri Bakanlık tarafından yürütülüp itirazlar Bakanlık tarafından karara bağlanmalıdır.

İLKSAN genel kurulu toplantıları, mülkiyeti ve işletmesi İLKSAN'a ait olan Alanya Ananas Otelde yapılmaktadır. Genel kurulda görevli personelin ve otel çalışanlarının İLKSAN yönetimi tarafından işe alınan kişiler olması ve oylamalar sırasında yetkisiz

kişilerin salonda bulunması yüzünden kritik oylamaların neticesi değişebilmekte ve de seçimlerin tarafsızlığına gölge düşmektedir. Bu itibarla İLK SAN genel kurulunun yapılacağı yer ve görevli tüm personelin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenmesi gerekmektedir.

18. Sandığın Heba Edilen 27 Yılı: 1996-2023

Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 25/1 maddesine göre göre; her şahsın, gerek kendisi gerekse ailesi için yiyecek, giyim, mesken, tıbbi bakım, gerekli sosyal hizmetler dâhil olmak üzere sağlığı ve refahını temin edecek uygun bir hayat seviyesine ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, ihtiyarlık veya geçim imkânlarından iradesi dışında mahrum bırakacak diğer hallerde sosyal güvenlik hakkı vardır.⁷⁴ Sosyal güvenlik sayesinde insanoğlu kendisini fakir olmaktan, hastalıktan, kazadan veya benzeri risklerden muhafaza etmek amacıyla değişik yöntemler geliştirmiştir. Ülkelerin sosyal güvenlik sistemleri, kendi sosyal ve ekonomik durumlarına göre farklılıklar göstermektedir. Genel anlamda ülkeler üç kademeli sosyal güvenlik sistemlerine sahiptir. Bunlar kamu emeklilik, tamamlayıcı mesleki emeklilik ve bireysel emeklilik sistemleridir. Birinci kademe sistemlere katılım zorunlu iken ikinci kademe emeklilik sistemlerine katılım bazı ülkelerde zorunlu bazılarında ise gönüllüdür. Üçüncü kademe emeklilik sistemlerine katılım ise gönüllük esasına dayalıdır. Birinci kademe emeklilik sistemleri kamu tarafından yönetilirken, ikinci ve üçüncü kademeler genellikle bu maksatla kurulmuş şirketlerce yürütülmektedir.^{75, 76}

Birinci Kademe: Devlet tarafından sağlanır ve sosyal güvenlik sisteminin temelini oluşturur. Çalışanların maaşlarından veya ücretlerinden yapılan aylık prim ödemeleriyle kaynak ortaya çıkar. Belli bir süre prim ödeme ve belli bir yaşa ulaşma şartına bağlı olarak emeklilik dönemi maaş ödemesi, maluliyet ve ölüm yardımları, yaşam boyu sağlık ödemesi gibi hakları sağlar.

İkinci Kademe: Amacı birinci basamak emeklilik sistemlerini desteklemek, bu sistemlerin eksiklerini tamamlamaya çalışmaktır. Genellikle fonlama sistemi ile çalışmaktadır. Çalışanlara ilave olarak işverenlerce de finanse edilebilirler. Söz konusu

74 OHCHR, *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi*. BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/trk.pdf

75 Serkan Ahmet Karabacak, *Bireysel Emeklilik Sistemi, Finansal Açıdan Değerlendirilmesi ve OYAK Modeli Uygulaması*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2015

76 Ümit Ercan, *Şirketlerin Şeffaflık ve Hesap Verebilirliğinin Vekâlet Kuramı Bağlamında İncelenmesi: OYAK Örneği Olayı*, Doktora Tezi, Kara Harp Okulu, Ankara, 2016

programlar, gelirin zamanlar arası transferine imkân sağlayarak yaşlılık döneminde ek gelir sunması, mesleki emeklilik fonlarının sermaye piyasalarını geliştirmesi ve mesleki dayanışmanın sağlanması gibi işlemlere sahiptir. İkinci kademe emeklilik sistemleri gelişmiş Batı ülkelerinde yaygındır. Örneğin Hollanda'da nüfusun %76'sı, İngiltere'de %66'sı ve ABD'de %47,5'i mesleki veya iş yeri emeklilik sistemine dâhildir. İsviçre, İtalya, Norveç ve Avusturya'da işverenlerin çalışanları için ikinci kademe emeklilik sistemi oluşturması zorunludur. Hollanda, İsveç ve Fransa'da, zorunluluk toplu iş sözleşmeleri gereğidir. Kanada, Almanya, İspanya ve ABD için işverenin isteğine bırakılmıştır.

Üçüncü Kademe: Çalışanların tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak oluşturduğu ve Devlet tarafından teşvik maksatlı olarak desteklenen tümüyle özel sektör tarafından işletilen emeklilik ve sigorta sistemleridir. Hayat sigortası veya bireysel emeklilik gibi isimlerle anılmaktadırlar. Belli bir süre (ortalama en az on yıl) prim ödemesine bağlı olarak gerçekleşir. Kişilere çalışma hayatları boyunca düzenli olarak tasarruf yapma olanağı sunarak bu tasarrufların yatırıma yönlendirilmesi sağlanmaktadır.^{77, 78}

80 yaşındaki İLKSAN, 31.12.2022 tarihi itibarıyla 291.623 üyeye sahiptir. Toplam personel sayısı 1.093.096 olan Millî Eğitim Bakanlığı çalışanlarının %27'si İLKSAN üyesidir.⁷⁹ Sandık üyelerinin maaşlarından her ay emekli keseneğine esas olan matrahın %2'si tutarında mutemetliklerce aidat kesilmekte ve muhatap banka kanalıyla da Sandık hesaplarına aktarılmaktadır. 4357 sayılı Kanunun 11'inci maddesinde sayılan;⁸⁰

Sınıf öğretmenleri, aday/stajyer/sınıf öğretmenleri, özel eğitim öğretmenleri, eğitim müfettişleri ve müfettiş yardımcıları, il/ilçe millî eğitim müdürlüklerinde görev yapan; millî eğitim müdürleri, millî eğitim müdür yardımcıları, millî eğitim şube müdürü, şef, memur, teknisyen, tekniker, hemşire, uzman, araştırmacı, avukat, mühendis

77 Serdar Yolyapan, *657 Sayılı Yasaya Tabi Devlet Memurlarının Emekliliği Üzerine Yardım Sandıklarının Etkisi: İLKSAN Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, 2017

78 Mustafa Kamil Yıldız, *Sosyal Yardım Sandıklarında Muhasebe Sistemi ve İLKSAN Uygulaması*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, 2018

79 MEB, *2022 Yılı İdare Faaliyet Raporu*, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Şubat 2023, s. 14. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_05/28173625_MEB_2022_Faaliyet_Raporu-son.pdf • MEB personel sayısı; Personel Genel Müdürlüğünün 06.01.2023 tarihli verisidir

80 4357 sayılı Hususi İdarelerden Maaş Alan İlkokul Öğretmenlerinin Kadrolarına, Terfi, Taltif ve Cezalandırılmalarına ve Bu Öğretmenler için Teşkil Edilecek Sağlık ve İçtimai Yardım Sandığı ile Yapı Sandığına ve Öğretmenlerin Alacaklarına Dair Kanun. T.C. Resmî Gazete. 19.01.1943/5308

ve mimarlar ile sivil savunma uzmanları (Yardımcı hizmetler sınıfında olanlar hariç), Sandık işlerinde çalışanlar, Sandık üyesi iken 01.06.2012 tarihinden sonra Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde olmak kaydı ile üyelik kapsamı dışında başka bir göreve atanarlardan üyeliklerini sürdürmek isteyenler Sandığın doğal üyeleridir.

Sandığın yaşadığı varoluş probleminin travmatik ve karanlık tarihlerinden en önemlisi 1993 yılıdır. Tercüman Gazetesi'nin sahibi Kemal Ilıcak'ın, İstanbul Pendik'te bulunan 6 bin 300 dönüm arazisinin 120 milyar liraya alınıp 346 milyar liraya İLKSAN'a satılması şeklinde özetlenebilecek hadise için MEB, Sedat Çolak'ın sahibi olduğu AY-BA şirketine arazinin bedelini ödemesi amacıyla İLKSAN'a o tarihte 300 milyar lira ödenek aktarmıştır. Yaşanan büyük yolsuzluk skandalının basına yansımalarının ardından Sandığın yönetim ve denetleme kurulu üyeleri görevden alınmış, sorumlulardan kimisi tutuklanmış, kimisi de hüküm giymiştir.⁸¹ Yaşanılan bu ibretlik tecrübenin ardından Sandık kayyımına devredilmiştir. 1993-1996 yılları arası İLKSAN'ı yöneten kayyım heyeti, mevcut sorunları halinin altına süpürmekle yetinmiştir. Kayyım yönetiminin, derde deva sadra şifa bir icraat gerçekleştirmediği, daha güçlü ve kaliteli bir Sandık inşa etmek, köklü çözümlerle kurumsal bir yapı ortaya koymak, mevcut statükoyu kırmak ve kurumun geleceği ile ilgili doğru bir vizyon oluşturmak için gerekli eforu sarf edemediği ve ihtiyaç duyulan yasal, yapısal ve kurumsal düzenlemeleri yapamadığı anlaşılmaktadır.

Kayyım heyeti, 1996 yılında yerini seçimle gelen yönetime bırakmıştır. Yeni yönetim, tıpkı kayyım gibi Sandığın yeniden yapılanması için herhangi bir aksiyonda bulunmamış durumu izlemekle yetinmiştir. 2006 yılında dönemin İLKSAN Yönetim Kurulu, Tangram Yönetim Danışmanlık A.Ş. isimli şirketten Sandığın yapısal sorunlarını çözmek üzere yeniden yapılandırma hizmeti talep etmiştir. Tangram, üç aylık bir çalışmanın sonunda hazırladığı "İLKSAN Organizasyonel İyileştirme Projesi" adlı raporunu Sandık yönetimine sunmuştur. Bu raporun bir dış denetim raporu veya aktüeryal rapor olmadığı; İLKSAN'ın yönetsel yapısı, kurumsal stratejisi, kurum içi uygulamaları, kurum kültürü, birimler arası iş akışları, yeni teşkilat yapısı gibi çok sayıda parametreyi ve öneriyi kapsayan bir sistem raporu olduğu bilinmektedir. Kayyım yönetiminin üstünden 10 yıl geçtikten sonra Sandığın, ilk defa dış bir gözle incelenmesine bu raporun vesile olduğunu söylemek mümkündür. Yazıldığı 2006 yılından bugüne sürekli tartışılan ve özellikle o günün Sandık çalışanlarının duygusal

81 Cumhuriyet e-gazete, *İLKSAN Yolsuzluğuyla İlgili 20 Kişi Yargılanacak*, 13 Ekim 1993. <https://egazete.cumhuriyet.com.tr/katalog/192/1993/10/13/3>

tepkisiyle karşılaşan raporda; İLK SAN'da istihdam fazlasının bulunduğu, yönetim tarzının zamanın gerisine düştüğü ve kurumun kendisini güncellememesi halinde zarar etmeye devam edeceği gibi hususlar, daha önce duyulmaya alışık olunmayan bir tonda ifade edilmiştir. Bununla birlikte hakkın teslimi anlamına gelen ve İLK SAN 2011 ve 2012 yılı faaliyet raporlarında yer alan konuyla ilgili aşağıdaki tespitler de dikkat çekicidir:

Tangram Yönetim Danışmanlık A.Ş.'nin: Kurumsal, malî ve hukuki yeniden yapılanma alanlarında çalışan uzman bir şirket olduğu ve bu şirketin tespit ve önerilerinden de kurum yetkililerinin yararlandığı ve kurumsallaşma alanında önemli mesafeler alındığı; söz konusu raporda belirtilen birçok eksikliğin tamamlanarak önerilerin yerine getirildiğinin görüldüğü (...); geçmiş yıllarda Tangram firması tarafından düzenlenen raporda belirtilen emekli olan personelin yerine lisans mezunu liyakatli KPSS puanına göre personel alımlarının gerçekleştirildiği;^{82, 83}

İLK SAN, bahse konu raporun üzerinden geçen 17 yılın ardından tekrar bir değişime, dönüşüme ve yenilenmeye muhtaçtır. Bugün hâlâ Sandık varoluş sorunu yaşıyorsa, "Ne deve ne kuş" sözüne muhatap oluyorsa, değişime ve yeniliğe karşı direniş sergiliyorsa ve de sürekli zarardaysa 1996'dan bugüne bir arpa boyu yol alınmamış demektir. Geride kalan 27 yıl, tüm hamasi söylemlere ve nutuklara rağmen boşa geçmiş demektir.

İLK SAN, KİT'lerin tasfiye edilmeden önceki verimsizlik, piyasa gerçekliğinden kopmuşluk ve yoğun siyasallaşma tuzağının tam içine düşmüş, ülkenin bir takım kronik ve bürokratik hastalıklarına da bünyesine almış bir eski zaman müessesesidir. 3,7 milyar TL'lik (3.696.356.595,48) aktif varlığı milyarlarca liralık açığı/zararı ile İLK SAN'ın en zayıf yanı esasında; 27 yıldan bu yana burayı yönetenlerin en ufak eleştiriye dahi tahammül edememesi, değişime ve yeniliğe kendini kapatması, gerçeklerin ifade edildiği farklı fikirlerden yararlanamaması, Sandığı başarısız ve yetersiz bulanlara, kurumun daha iyi olması gerektiğini savunanlara karşı acımasız olması, kamu yararını, üye menfaatini ve tarafsızlığını muhafaza etmemesidir.

82 İLK SAN, 2012 Faaliyet Raporu, 7. Dönem 1. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya, 27-28 Nisan 2013, s. 153

83 İLK SAN, 2011 Faaliyet Raporu. 6. Dönem 4. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı, Alanya/Antalya. 7-8 Nisan 2012, s. 133

Kısacası İLKSAN'da üyelerin menfaatini önceleyen olgunluk ve eğitimciye yakışan vakar sergilenmemektedir. Kendileri gibi düşünmeyenleri boğmaya çalışmak zayıflığın eseridir. Güçsüz mali varlığı, yanlış varsayımlarla yanlış işler yapmaktaki ısrarı yüzünden İLKSAN, en başta öğretmenlik mesleğinin imajına ve Millî Eğitim Bakanlığının kurumsal itibarına zarar vermeye devam etmektedir. Bu eleştirilerin haklı olup olmadığını ölçmek için İLKSAN'a ait Alanya Ananas Otel'de her yıl Nisan veya Mayıs ayında düzenlenen ve Türkiye'nin 81 vilayetinden gelen Sandık temsilcilerinin katılım gösterdiği Genel Kurulu izlemek yeterli olacaktır. Genel Kurulda eğitimcilere yakışmayan tavırlar, dinleme kültürüne yabancı kişilerin kürsüdeki konuşmacıya sataşması ve çoğunlukla şiddete varan müdahaleler, bilimsellikten uzak kasaba politikacılarına yakışan söylevler, tarafların ideolojik körlük yüzünden birbirlerini anlayamaması, Sandığın ve üyelerin menfaatini savunmak yerine tarafların mensup oldukları yapıların taraftarlığını yapması gibi davranışların bağımsız gözlemciler tarafından kayıt altına alınarak analize tabi tutulması önerilmektedir.

Hiçbir kamu kurumu (Yasayla sayılan istisnalar hariç) gizlilik perdesi arkasına saklanma hakkına sahip değildir. Max Weber'e göre "Bürokrasiler, bilgileri tekelleri altına almak ve başkalarına karşı onu gizlemek eğilimindedirler. Bürokratik yönetim her zaman için gizli oturumlar yönetimi olmak eğilimindedir. Resmî sır kavramı, bürokrasinin spesifik buluşudur. Bürokrasi, doğal olarak, bilgisi zayıf, dolayısıyla güçsüz muhatapları yeğler." Son yıllarda İLKSAN, faaliyet raporlarını kamuoyu ile paylaşmamayı tercih etmekte, kurumun "ilksan.gov.tr" olan web adresinde yer alan ve eskiden herkese açık olan raporlar sadece üyelerin erişimine açık haldedir. İnternet sayfası, üyelerin TC kimlik numaraları ve şifreleriyle girebilecekleri kapalı bir oda haline getirilmiştir. İLKSAN özel sektör kuruluşu olmadığından ticari sır kavramı bahanesinin arkasına gizlenemez. Örneğin Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK)'nun ve OYAK'a bağlı özel sektör kuruluşu statüsünde olan herhangi bir şirketin faaliyet raporlarına internetten hiçbir bir engelle karşılaşmadan herkes erişebilmektedir.^{84, 85,}

86

İLKSAN yönetimi, hayal dünyasında yaşayıp üyelere hamaset soslu hayaller satarken Türkiye'nin bir diğer tamamlayıcı mesleki emeklilik kuruluşu (Munzam

84 OYAK, *Faaliyet Raporları*, Ordu Yardımlaşma Kurumu, 15.08.2023. <https://www.oyak.com.tr/kurumsal/hakkimizda/faaliyet-raporlari/>

85 İSDEMİR, *Yönetim Kurulu Faaliyet Raporları*, İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. 15.08.2023. <https://www.isdemir.com.tr/yatirimci-iliskileri/yillik-faaliyet-raporlari/>

86 OYAK ÇİMENTO, *Faaliyet Raporları*, OYAK Çimento Fabrikaları A.Ş. 15.08.2023. https://www.isdemir.com.tr/sites/1/upload/files/Entegre_Faaliyet_Raporu_2022_TR-5316.pdf

sosyal güvenlik kurumu) olan OYAK, üyelerine gerçek manada emeklilik sonrası katkı sunmaya devam etmektedir. Bunu da ulaştığı; 480 milyar TL'lik toplam varlığı, bir yılda elde ettiği 4,9 milyar ABD doları (133 milyar TL) tutarında toplam ihracatı ve 460.268 üyesine 2022 yılında ödediği %90,1'lik nema oranı ile gerçeğe dönüştürmektedir. Ayrıca OYAK, Türkiye'nin 2022 yılı toplam ihracatının %1,92'sini tek başına gerçekleştirirken şeffaf ve hesap verebilir mali yapısı ile İLK SAN gibi munzam sandıklara profesyonel yönetim dersi vermektedir. OYAK'ın yarım trilyon TL'ye ulaşan toplam varlığına karşın İLK SAN'ın 3,7 milyar TL'lik toplam varlığı olduğunu bir daha söylemekte yarar vardır.⁸⁷

---

87 OYAK, *2022 Faaliyet Raporu*, Ordu Yardımlaşma Kurumu, 15.08.2023, s. 6, 13. https://www.oyak.com.tr/sites/1/upload/files/OYAK_Faaliyet_Raporu_2022_WEB--698.pdf

Sonuç ve Öneriler

İLKSAN, ne dernek ne vakıftır, ne sigorta şirketi ne de bankadır. Hayır kurumu hiç değildir. Tabiri caizse nevi şahsına münhasır bir müessese olarak varlığını 80 yıldan bu yana sürdürmektedir. Banka değildir ama ikraz adı altında ihtiyaç kredisi kullanarak bankacılık yapmaktadır. Tamamlayıcı nitelikte sosyal güvenlik kurumu olarak da değerlendirilemez çünkü OYAK gibi emekli maaşı da verememektedir. Sandık, iş hayatının, ekonomi dünyasının, tamamlayıcı mesleki emeklilik sisteminin gereklerini yerine getirmekten acizdir. Bürokratik ataletten bir türlü kurtulamayan, özel sektör kuruluşu gibi bağımsız iş görme becerisi de sergileyemeyen İLKSAN, kimlik bunalımı yaşamaktadır. İLKSAN, her şey olanın hiçbir şey olamadığı bir acayipliğin vücut bulmuş halidir.

İLKSAN'ın işletim sorunları olmakla birlikte, ne kadar iyi yönetilirse yönetilsin aşılamayacak düzeyde yapısal sorunları vardır. 1943 model güncelliğini, motivasyonunu, enerjisini ve mücadele gücünü kaybetmiş bir düzenin başarılı olması adeta mucizedir. Yanlış hayat doğru yaşanmaz ilkesi uyarınca Sandığın tüm çalışanları büyük gayret ve ciddi özveriyle işlerini yapsalar bile kurumun verimliliği ve kârlılığının artmayacağını herkes biliyor ancak çıkmazdan kurtulmanın yıllardır neredeyse mümkün olamadığı da görülüyor. İLKSAN tarihinin başarısızlıklarla dolu olmasının tek sorumlusu Sandığı 1996 yılından bu yana yönetenler de değildir. Mevcut başarısızlığın arkasında, Millî Eğitim Bakanlığı'nın vesayet yetkisini kullanmaktan imtina etmesi, denetim yükümlülüğünü yerine getirmekten kaçınması, Sandığa atanan Bakanlık bürokratlarının sorumluluk üstlenmemesi, görevlerinin gereklerini olması gerektiği gibi ifa etmemeleri, yönetim ve denetleme kurullarındaki azınlıkta kalan üyelerin icraatlarını ve Sandık yönetimini görmezden gelmeleri gibi etkenler de mevcuttur. İLKSAN, Millî Eğitim Bakanlığının vesayetinde yol alması gereken bir müessesedir. Ana Statü hükümlerine göre Sandığın yönetim ve denetleme kurullarında %60 oranında MEB bürokratları vardır. MEB, bu gücüne rağmen bugüne kadar işlevsel ve rasyonel bir yasa ve bunu destekleyen bir Ana Statü inşa edememiştir. Para yönetiminden anlayan liyakatli insanlar yerine, iş dünyasına ve ekonomi hayatına dair herhangi bir bilgi birikimine ve tecrübeye sahip olmayan kişilere Sandığı emanet eden ve bunların denetimsiz, hesapsız ve sorumsuz

kararlarına ve uygulamalarına göz yuman Millî Eğitim Bakanlığıdır. Bakanlığın hiçbir birimi kendini İLKSAN'dan sorumlu tutmamaktadır. Bakanlık bürokrasisinin gözünde İLKSAN, ancak seçimden seçime hatırlanan, başkalarının duymayacağı fısıldaşmalarla yönetim ve denetleme kurulu üyeliklerine girmek suretiyle mevcut ranttan payına düşeni almak için yarışılan bir yerdir.

İLKSAN yönetimi, Bakanlığın Sandık üzerindeki vesayet yetkisinden doğan sorumluluklarının gereğini yerine getirmemesini fırsata çevirmiştir. Demokratik işleyişi işlevsizleştiren, üyelerin yönetim ve denetimde söz sahibi olmasını dolaylı bir şekilde engelleyen merci Sandık yönetiminin ta kendisidir. Sandığın yönetim ve denetleme kurulu MEB'in hâkimiyetinde olsa da Bakanlık tarafından atanan söz konusu kurul üyeleri hiçbir sorumluluk üstlenmemekte, Sandığa ve işleyişine kayıtsız kalmakta, Sandık üyeleriyle hiçbir iletişim içinde bulunmamaktadır. Yönetim ve Denetleme Kurullarına atanan Bakanlık temsilcilerinin yapacağı sadece ve sadece iki iş vardır: Birincisi İLKSAN'ın toplantılarına katılmak ve üç yıl boyunca meseleyi anlamaya çalışmak, ikincisi de ay sonunda maaşlarını almaktır. Farklı isimlerle bu fasit daire sürüp gidecektir.

Millî Eğitim Bakanlığı, Ana Statü hükümlerine aykırı olarak Sandığa liyakatsiz temsilci göndermekten artık vazgeçmelidir. MEB, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve Millî Savunma Bakanlığının bütün unsurlarıyla OYAK verdiği yapıcı desteğin ve yardımın tıpkısını İLKSAN'a sunmalıdır. 16Bu itibarla: "İLKSAN öğretmenlere hizmet etmiyor. Onlardan zorla kesilen paralarla çeşitli siyasi çevrelere ve bürokratlara rant sağlıyor. Sandık esas işlevinden uzaklaştırılarak denetlenemez bir duruma getiriliyor." şeklinde ifade edilen eleştirilerin haklılık payı olduğu kabul edilmelidir. Son yıllarda dünya ve Türkiye ekonomisinde yaşanan büyük değişimler karşısında içine kapanmış, donmuş, kilitlenmiş, çözüm üretmeyen, çıkmaza sürüklenmiş bir İLKSAN ile karşı karşıyayız. Polis Bakım ve Yardım Sandığını (POLSAN) son birkaç yılda nasıl İçişleri Bakanlığı ayağa kaldırdıysa, 2000 yılı sonrasında OYAK'ı nasıl Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı verimli ve kârlı hale getirdiyse İLKSAN'daki değişimin kilidini açacak yer de Millî Eğitim Bakanlığıdır.

İLKSAN Ana Statüsünün 16'ncı maddesinde yer alan: "Sandığın idari ve mali işlemleri, 3 yılı geçmeyen aralıklarla Bakanlıkça denetlenir." hükmü doğrultusunda Millî Eğitim Bakanlığı, bu raporda ele alınan hukuksuzluk ve etik dışılık boyutunda şüphe götürmez fiillerden, iş ve işlemlerden dolayı zaman aşımı süreleri dolmadan denetim/teftiş mekanizmasını devreye sokarak mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerinin gereğini yerine getirmelidir. Genel kurullarda hâkim sendikalar tarafından dizayn edilmiş denetleme kurulu üyeleri tarafından üstü örtülmüş çok sayıda yolsuzluk ve usulsüzlük başta olmak üzere denetlenmeye muhtaç alanlar; ihtisas sahibi aynı zamanda meslek ahlak kurallarını içselleştirmiş MEB denetim elemanları tarafından soruşturulmalıdır.

Yapılan incelemeler neticesinde ulaşılan sonuç ve öneriler aşağıda on maddede özetlenmiştir.

1. İLKSAN'ın kök sorunu, paradigma felci olarak nitelendirilen kurumun değişim enerjisini yitirmiş olması, geçerli modele mutlak bağlılığı, yeni fikir ve yeni yöntemlere kendisini zihnen ve fiilen kapatmış olmasıdır. Sandığın sürekli kâr ettiğini, milyarlarca liralık para havuzunda yüzdüğünü ve “Sandıkta hayat olduğunu” iddia eden İLKSAN yönetimi, şu üç sorunun güncel cevaplarını üyeler ve kamuoyu ile paylaşmalıdır:
  - ⊙ Üyelerin tamamının üyelikten ayrılması durumunda Sandığın kasasından çıkacak toplam rakam ne kadardır?
  - ⊙ 10 yılını dolduran yani en az 120 ay aidat ödemiş olan üyelerin sayısı ne kadardır ve onlara yasal olarak ne kadar ödeme yapılma zorunluluğu vardır?
  - ⊙ 120 aylık aidat ödemelerini tamamlamamış olan üyelere yapılması gereken “Yasal Faizli Birikmiş Aidat” miktarı ne kadardır?
2. İLKSAN'a güvensizlik hâkimdir. Sandık yönetimi, üyelere, üyeler ise Sandık yönetimine güvenmemektedir. Sandığın gelir giderleri, varlıkları, bilançoları MEB'in denetiminden kaçırılmaktadır. 2019'da kurulan SEDDK bugüne kadar Sandığa uğramamıştır. Meslek ahlak kurallarını paspas olarak kullanan sözde müfettişlerle sözde denetimler yapılmaktadır. Bağımsız denetim adı altında tutulan bir serbest muhasebeci ile işler yürütülmektedir. Serbest muhasebeci, İLKSAN'daki usulsüzlük ve yolsuzluklara ses çıkarmamaktadır. Denetleme kurulu üyeleri Ana Statüdeki görevlerini yerine getirmemektedir. Sandığın özellikle mali denetimini yapacak bağımsız ve tarafsız bir denetim ekibi son 15 yıldır İLKSAN'a uğramamıştır.
3. İLKSAN tümüyle amatörler tarafından yönetilmektedir. İLKSAN'ın mali denetimini yapmaya, kurumu izlemeye ne SPK, ne SAYIŞTAY ne de MEB'in gücü yetmektedir. İLKSAN'da kurulan çarkı bozacak kişi veya kamu kurumu mevcut görünmemektedir. İLKSAN'da üyelerin, Sandığın gelir gider durumunu, dürüstçe düzenlenmiş bilançolarını, menkul ve gayrimenkullerinin güncel değerini vb. bilme, öğrenme imkânları yoktur Sandık MEB'in bile denetiminden kaçırılmaktadır. İLKSAN'da neler olup bittiğini bilebilen herhangi bir devlet kurumu yoktur.
4. İLKSAN'da keyfi yönetim vardır. Sandığı yöneten zihniyetin 27 yıllık uygulaması; yetkiyi paylaşmama, istişareye kapalılık, otoriterlik ve üyelerin

iradesini yok saymaktır. Sandıkta üyenin fon tercihi, yatırım tercihi vb. hakkı yoktur. 3,7 milyar TL'lik Sandık portföyünün %65'i olan 2,4 milyar TL, ikraz adı altında (İhtiyaç kredisi) sınırlı sayıda üyeye dağıtılırken bu tercihin daha kârlı alternatifleri hakkında kimseye danışılmamaktadır.

5. BES bugünkü avantajlı yapısını; BES'in üyelerine sunduğu kolaylıkları, demokratik seçme hakkından şeffaflığa, güvenilirliğe ve %30 devlet katkısına kadar çok sayıda avantajını mevcut İLKSAN yönetimi görmek istememekte ve üyelerin birikimlerini BES'e transfer etmelerine kesinlikle yanaşmamaktadır. BES'in olduğu bir ekonomik sistemde İLKSAN gibi, insanların birikimlerini değersizleştirerek yok eden yapıların yaşama şansı yoktur. Sayılan mevzuat hükümleri ve sayılan gerçeklere rağmen İLKSAN yönetimi, yıllardır alışılan konfor alanını terk etmemek için Yönetim Kurulu Başkanı ile yönetim ve denetleme kurulu üyelerinin kişisel menfaatlerine -çift maaşlarına- halel getirmemek için büyük çabalar harcamaktadır. Sandık yönetimi tasasız bir yaklaşımla 291 bin üyenin zararına işleyen, çoluk çocuğunun kul hakkına giren bu bozuk ve yararsız düzenin devamından yana tavır koymakta, ipe un sermektedir.
6. Temsilciler Kurulu (Genel Kurul), İLKSAN üyelerinin temsil makamıdır ve temsilcilerin genel kurulda duygu ve düşüncelerini ifade etmelerini engelleyecek manipülatif girişimler engellenmelidir. Temsilciler Kurulu'na hâkim mevcut sendika, kendisi gibi düşünmeyen diğer temsilcileri baypas etmek için her türlü teşebbüste bulunmakta ve diğer temsilcilerin denetim hakkını ve değişim taleplerini boğmaktadır. İLKSAN'da hukuka ve Ana Statüye uygun; eşit, adil, tarafsız ve objektif bir genel kurul süreci MEB tarafından tesis edilmelidir. MEB, genel kurulun İLKSAN'ın mevcut yönetimi tarafından oluşturulmasına engel olmalı, genel kurulun Bakanlık yetkililerince ve Bakanlık gözetimi ve denetiminde güvenli bir ortamda gerçekleştirilmesi için uygun iklim oluşturulmalıdır. Bu amaçla İLKSAN genel kurulu, Bakanlık merkezi olan Ankara'da toplanmalı, genel kurula katılma ehliyeti olan temsilcilerin tespiti/hazirûn listesi oluşturulması işi Bakanlık yetkililerince yapılmalı, Genel Kurul Başkanlık Divanı, Bakanlık tarafından belirlenmeli, genel kurul süreçleri Bakanlık tarafından yürütülüp itirazlar Bakanlık tarafından karara bağlanmalıdır.
7. Sandık yönetimi, yeni kurulan SEDDK'dan denetim talebinde bulunmalı ve eski adıyla "Hazine Aktüeri" yeni adıyla "Sigortacılık Uzmanı" tarafından yapılacak denetimin sonunda hazırlanacak olan *aktüeryal bilanço* raporunun

sonuçlarını kabul ederek gereklerini yapmak üzere yol haritası çıkarmalıdır. Hiçbir sosyal güvenlik sistemi kontrolsüz, devletin gözetimi ve denetiminden yoksun bırakılmamalıdır.

8. Tüm masrafları (*Yol, konaklama ve eğitim giderleri*) İLKSAN'ın anlaşmalı olduğu bir portföy yönetim şirketi tarafından karşılanan ve resmî herhangi bir görev içermeyen İtalya gezisi kapsamında: Yönetim Kurulu Başkanı Tuncer Yılmaz; Genel Müdür Mintez Şimşek; Genel Müdür Yardımcısı Murat Tekin; Genel Müdür Yardımcısı Bülent Kale, İLKSAN Yönetim Kurulunun 16.08.2022 tarihli ve 52/02 sayılı kararı ile kendilerini görevli göstererek mükerrer yurt dışı harcırah ve yolluğu almışlardır. Güncel avro kuruyla 131 bin TL'yi aşan, haksız ve hukuksuz mükerrer ödeme ile birlikte gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar MEB denetim elemanları tarafından en kısa sürede soruşturulmalıdır.
9. İLKSAN yönetimi, en kısa sürede tüm arazi, arsa ve binalarının gerçek değerlerini SPK lisanslı uzman firmalardan "Gayrimenkul Değerleme Raporu" olarak bunların güncel değerlerini 2023 yılı faaliyet raporunun mali tablo ve bilançolarına yansıtmalıdır.
10. İLKSAN yönetimi tarafından gerçekleştirilen ve aşağıda 14 maddede sıralanan usulsüzlük, yolsuzluk, kayırmacılık ve yasa dışılıkların hesabının sorulması amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından soruşturma açılmalıdır:
  - ⊙ Personel arasında ayrımcılık yapılması; akrabalık - yakınlık ilişkilerine göre işe alınan personele, KPSS ile işe alınan personelden daha yüksek ücret ödenmesi, personel ücret artışlarının kişiye özel belirlenmesi
  - ⊙ Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uyulmaksızın kamu kurumu olan İLKSAN'ın sınavsız-duyurusuz personel alımı gerçekleştirilmesi, bunun idari para cezası gerektirmesi
  - ⊙ Sandık personelin keyfi bir şekilde işten çıkarılarak çok sayıda işe iade ve tazminat davasına sebebiyet verilmesi
  - ⊙ Sandık bilançosundaki arazi, arsa ve binaların bilanço değerine esas değerlemelerinin, değerlendirme standartlarına aykırı bilanço makyajı niteliğinde keyfi olması
  - ⊙ Sandık yöneticilerine mevcut lojman varken yeni lojman alınması/ kiralınması

- ⊙ Sandık iştiraklerinden olan otellerin sürekli zarar etmesine rağmen herhangi bir yönetim/yönetici değişikliğine gidilmemesi, zararın sona erdirilmesi/tasfiye edilmesi için çaba harcanmaması
- ⊙ 162 sayılı Devlet Memurları Kanunu Tebliğine aykırı şekilde sandık yöneticilerinin hem kamu görevleri hem de sandık görevleri nedeniyle çift maaş/ücret almaları
- ⊙ Kamudan emekli olan İLKSAN yöneticilerin/çalışanların 5335 sayılı Kanun hükümlerine rağmen hem emekli maaşlarını almaları hem de İLKSAN'da görevleri karşılığı Sandıktan maaş almaları
- ⊙ Sandık aleyhine sonuçlanan mahkeme kararlarının, keyfi bir şekilde sandık yöneticileri tarafından uygulanmaması
- ⊙ Sandık iştiraklerinden olan otelin yöneticisi ve muhasebecisinin zimmetine para geçirmesi
- ⊙ Kızılay Genel Müdür Yardımcısı iken tazminatsız olarak işten atılan ve mahkûmiyet hükmü almış bir kişinin İLKSAN'a genel müdür yapılması
- ⊙ Sandıkta kontrolör olarak görev yapan yani idari ve mali denetim sorumlusu bir kişinin sandığın yatırım iştirakine genel müdür yardımcısı olarak atanması
- ⊙ Sandığın anlaşmalı olduğu şirket tarafından Ekim 2022'de İtalya'da yapılan eğitim seminerine katılan Sandık yöneticilerinin, gezi masrafları şirket tarafından karşılanmasına rağmen Sandık bütçesinden kendilerine mükerrer harcırah ödenmesi
- ⊙ Otel yöneticilerinin, İLKSAN eski personelinden ve bunların yakınlarından alınması ve bu kişilerin otel yönetimine ilişkin bilgi, beceri ve tecrübelerinin olmaması

İLKSAN'ı 27 yıldır yöneten mevcut yönetim için deniz bitmiştir. Sandığın en az 100 milyar TL olması gereken toplam varlıklarının değerini 3,7 milyar TL gibi komik bir rakama indirmeyi başarmışlardır. Sandık yönetimine düşen; aktüeryal açığı kabul etmek, Sandık gelirlerinin giderleri karşılama oranını muhasebe oyunları ile gizlememek, hakikat ne ise mali tablolara yansıtma ve Sandığın bugünkü zararının kaç milyar TL olduğu konusuna devlet sırrı muamelesi yapmaktan vazgeçmektir. Sandığa ait tüm gerçekler 291 bin üye ve kamuoyu ile paylaşılmalıdır. İLKSAN, yol ayrımındadır ve geleceğe dair sağlıklı bir yol haritası çıkarmak için doğru ve güvenilir bilgiye ihtiyaç vardır.

Kaynakça

- Anadolu Üniversitesi. (Ağustos, 2023). Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanları. Adnan Boyacı.. <https://avesis.anadolu.edu.tr/aboyaci>
- Aykaç, B. (1990). *Personel Yönetiminde Yeterlik İlkesi*. Amme İdaresi Dergisi. Cilt 24. Sayı 4.
- Bloomberght, *Aktif Kârlılık Nasıl Hesaplanır? Ne Anlama Gelir?* 15 Ağustos 2017. <https://businessht.bloomberght.com/piyasalar/haber/1583151-aktif-krlilik-nedir>
- Cumhuriyet e-gazete. (1993). *İLKSAN Yolsuzluğuyla İlgili 20 Kişi Yargılanacak*. 13 Ekim 1993. <https://egazete.cumhuriyet.com.tr/katalog/192/1993/10/13/3>
- Çalık, K. (2012). *Kamu Yönetiminde Etik Değerlerden Sapma: Bir Kamu Örgütü Üzerine Alan Araştırması*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara
- EGM. (2023). *BES'e Girmek için 10 İyi Neden*. Emeklilik Gözetim Merkezi. 01.08.2023. <https://www.egm.org.tr/bireysel-emeklilik/bese-girmek-icin-10-iyi-neden/>
- EĞİTİM-BİR-SEN. (2009). *İLKSAN'a Tepki Yağdı*. 01.07.2009. <https://www.ebs.org.tr/manset/323/ilksana-tepki-yagdi>
- EĞİTİM-BİR-SEN. (2011). *Eğitim-Bir-Sen Soruyor İLKSAN Susuyor*. 06.05.2011. <https://www.ebs.org.tr/manset/948/egitim-bir-sen-soruyor-ilksan-susuyor>
- EĞİTİM-BİR-SEN. (2011). *İLKSAN Sorulara Cevap Vermiyor, Saptırmaya Devam Ediyor*. 24.05.2011. <https://www.ebs.org.tr/manset/971/ilksan-sorulara-cevap-vermiyor-saptirmaya-devam-ediyor>
- EĞİTİM-BİR-SEN. (2012). *Yalanlar İLKSAN Gerçeğini örtemez!* 22.02.2012. <https://www.ebs.org.tr/manset/1314/yalanlar-ilksan-gercegini-ortemez>
- EĞİTİM-BİR-SEN. (2023). *MEB, İLKSAN Manisa Seçimlerine Müdahale Etmeye Kalkışan Müfettişe Dur Demelidir*. 02.06.2023, <https://www.ebs.org.tr/manset/5827/meb-ilksan-manisa-secimlerine-mudahale-etmeye-kalkisan-mufettise-dur-demelidir>

- Ercan, Ü. (2016). *Şirketlerin Şeffaflık ve Hesap Verebilirliğinin Vekâlet Kuramı Bağlamında İncelenmesi: OYAK Örnek Olayı*. Doktora Tezi. Kara Harp Okulu. Ankara
- Gençkaya, Ö. F. (2009). *Çıkar Çatışması Türkiye’de Yolsuzluğun Önlenmesi için Etik Projesi Akademik Araştırma Çalışması*. T.C. Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu
- Haber7com. (2006). *İLK SAN’la İlgili Şok Eden Rapor*, 01.11.2006, <https://www.haber7.com/guncel/haber/195963-ilksanla-iligili-sok-eden-rapor>
- Hürriyet Gazetesi. (2004). *İLK SAN davasında 200 trilyon isteyen avukat*. 25 Ekim 2004. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/ilksan-davasinda-200-trilyon-isteyen-avukat-38659489>
- İLK SAN. (1995). *İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Ana Statüsü*. T.C. Resmî Gazete. 22.03.1995/22235
- İLK SAN. (2012). *2011 Faaliyet Raporu. 6. Dönem 4. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı*. Alanya/Antalya. 7-8 Nisan 2012
- İLK SAN. (2013). *2012 Faaliyet Raporu. 7. Dönem 1. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı*. Alanya/Antalya. 27-28 Nisan 2013
- İLK SAN. (2014). *2013 Faaliyet Raporu. 7. Dönem 2. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı*. Alanya/Antalya. 25-26 Nisan 2014
- İLK SAN. (2015). *2014 Faaliyet Raporu, 7. Donem 3. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı*. Alanya/Antalya, 28-29 Nisan 2015
- İLK SAN. (2016). *2015 Faaliyet Raporu. 7. Donem 4. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı*. Alanya/Antalya. 24-26 Nisan 2016
- İLK SAN. (2017). *2016 Faaliyet Raporu. 8. Dönem 1. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı*. Alanya/Antalya. 12-13 Mayıs 2017
- İLK SAN. (2018). *2017 Faaliyet Raporu. 8. Dönem 2. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı*. Alanya/Antalya. 27-28 Nisan 2018
- İLK SAN. (2019). *2018 Faaliyet Raporu. 8. Dönem 3. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı*. Alanya/Antalya. 27-28 Nisan 2019
- İLK SAN. (2020) *2019 Faaliyet Raporu. 8. Dönem 4. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı*. Alanya/Antalya. 16-18 Nisan 2020
- İLK SAN. (2020). *İLK SAN Öğretmen Bülteni*. Yıl 2020. Sayı 14

- İLKSAN. (2022). *2021 Faaliyet Raporu. 9. Dönem 1. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı*. Alanya/Antalya. 10 Mayıs 2022
- İLKSAN. (2022). *İLKSAN Öğretmen Bülteni*. Yıl 2022. Sayı 16
- İLKSAN. (2023). *2022 Faaliyet Raporu. 9. Dönem 2. Olağan Temsilciler Kurulu Toplantısı*. Alanya/Antalya. 9-10 Eylül 2023
- İLKSAN. (2023). *İLKSAN Denetleme Kurulu Üyeleri*. 01.08.2023. <https://www.ilksan.gov.tr/Organizasyon/Denetleme-Kurulu/35>
- İLKSAN. (2023). *İLKSAN Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri*. 01.08.2023. <https://www.ilksan.gov.tr/Organizasyon/Yonetim-Kurulu/32>
- İLKSAN. *2018-2023 Stratejik Plan*. İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı. [https://www.ilksan.gov.tr/Content/ckResim/Programlar/stratejik%20plan_web_compressed\(2\).pdf](https://www.ilksan.gov.tr/Content/ckResim/Programlar/stratejik%20plan_web_compressed(2).pdf)
- İSDEMİR. (2023). *Yönetim Kurulu Faaliyet Raporları*. İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. 15.08.2023. <https://www.isdemir.com.tr/yatirimci-iliskileri/yillik-faaliyet-raporlari/>
- Karabacak, S. A. (2015). *Bireysel Emeklilik Sistemi, Finansal Açıdan Değerlendirilmesi ve OYAK Modeli Uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Ankara
- MEB. (2023). *2022 Yılı İdare Faaliyet Raporu*. Strateji Geliştirme Başkanlığı. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_05/28173625_MEB_2022_Faaliyet_Raporu-son.pdf
- OHCHR. *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi*. BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği. https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/trk.pdf
- Ordu Yeni Haber. *İLKSAN, Dünden Dersini Çok İyi Aldı*. 16 Eylül 2017. <https://www.orduyenihaber.com/k1-guncel/h7299-seyhoglu-ilksan-dunden-dersini-cok-iyi-aldi.html>
- OYAK. (2023). *Faaliyet Raporları*. Ordu Yardımlaşma Kurumu. 15.08.2023. <https://www.oyak.com.tr/kurumsal/hakkimizda/faaliyet-raporlari/>
- OYAK. (2023). *2022 Faaliyet Raporu*. Ordu Yardımlaşma Kurumu 15.08.2023. https://www.oyak.com.tr/sites/1/upload/files/OYAK_Faaliyet_Raporu_2022_WEB--698.pdf

- OYAK ÇİMENTO. (2023). *Faaliyet Raporları*. OYAK Çimento Fabrikaları A.Ş. 15.08.2023. https://www.isdemir.com.tr/sites/1/upload/files/Entegre_Faaliyet_Raporu_2022_TR-5316.pdf
- Özen, A. (2018). *Dolarizasyon Olgusu: Teorik Bir İnceleme ve Türkiye Örneği*. Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi. 3 (1). 101-113. DOI: 10.30784/epfad.416391
- Özsemerci, K. (2003). *Türk Kamu Yönetiminde Yolsuzluklar, Nedenleri, Zararları ve Çözüm Önerileri*. T.C. Sayıştay Başkanlığı, Ankara
- Öztutkan, O. (2011). *Kamu Yönetiminde Yozlaşma ile Mücadele ve Etik: Türkiye Uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya
- Sendika Bülteni. (2021). *İLK SAN Seçiminde Görevi Kötüye Kullanma Suçlaması*. 26.06.2021. <https://sendikabulteni.com/haber/ilksan-seciminde-gorevi-kotuye-kullanma-suclamasi-93142>
- Şimşek, M. (2022). *Kanunla Kurulan Munzam Sosyal Güvenlik Kurumları Hakkında Genel Bilgi*. Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi. Uzaktan Eğitim Kapısı, <https://uzaktanegitimkapisi.cbiko.gov.tr/Egitimler/Detay?Uniq=73392472-67a9-4bce-b7d6-7375ef40a235>
- TCMB. (2023). *Gösterge Niteliğindeki Merkez Bankası Kurları (2018-2022)*. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. https://www.tcmb.gov.tr/kurlar/kurlar_tr.html
- TCMB. (2023). *Enflasyon Hesaplayıcı. Herkes için Ekonomi*. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. <https://herkesicin.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/ekonomi/hie/icerik/enflasyon+hesaplayici>
- TEFAS. (2023). *Türkiye Elektronik Fon Alım Satım Platformu. Emeklilik Fonları. Fon Karşılaştırma*. 01.08.2023. <https://www.tefas.gov.tr/FonKarsilastirma.aspx>
- Yaldız, M. K. (2018). *Sosyal Yardım Sandıklarında Muhasebe Sistemi ve İLK SAN Uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi. Kırıkkale
- Yolyapan, S. (2017). *657 Sayılı Yasaya Tabi Devlet Memurlarının Emekliliği Üzerine Yardım Sandıklarının Etkisi: İLK SAN Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi. Kütahya

2022 YILINDA İLKSAN

İLKSAN, bahse konu raporun üzerinden geçen 17 yılın ardından tekrar bir değişime, dönüşüme ve yenilenmeye muhtaçtır. Bugün hâlâ Sandık varoluş sorunu yaşıyorsa, “Ne deve ne kuş” sözüne muhatap oluyorsa, değişime ve yeniliğe karşı direniş sergiliyorsa ve de sürekli zarardaysa 1996’dan bugüne bir arpa boyu yol alınmamış demektir. Geride kalan 27 yıl, tüm hamasi söylemlere ve nutuklara rağmen boşa geçmiş demektir.

EĞİTİM-BİR-SEN (EĞİTİMCİLER BİRLİĞİ SENDİKASI) GENEL MERKEZİ

www.ebs.org.tr